

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა

მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე

ადიგენის მუნიციპალიტეტი და სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

მომზადებულია კვლევისა და საკონსულტაციო კომპანია „ეისითის“ მიერ
ფრიდრიხ ებერტის ფონდის სამხრეთ კავკასიის ოფისისთვის

აგვისტო, 2021
თბილისი

სარჩევი

შესავალი.....	3
ძირითადი მიგნებები.....	4
მეთოდოლოგია	8
1. ახალგაზრდობის პოლიტიკის მოკლე მიმოხილვა.....	10
2. კვლევის შედეგები.....	12
შესავალი.....	12
2.1. მუნიციპალური პოლიტიკა	13
2.2. ახალგაზრდული პროგრამები და სერვისები.....	15
2.3. განათლება და დასაქმება.....	21
2.4. პოლიტიკური ჩართულობა და აქტივიზმი	29
2.5. ღირებულებები და უფლებები.....	36
2.6. პრობლემები და მისწრაფებები	40
2.7. დასვენება და ცხოვრების წესი	46
დისკუსია და რეკომენდაციები.....	51

შესავალი

ახალგაზრდობა საზოგადოების მნიშვნელოვან ნაწილს წარმოადგენს, რომელსაც შეუძლია არსებითი წვლილი შეიტანოს ქვეყნის როგორც სოციალურ, ასევე ეკონომიკურ განვითარებაში. ამ კონტექსტში მნიშვნელოვანია სახელმწიფომ შექმნას გარემო, რომელიც პასუხობს ახალგაზრდების გამოწვევებს, იძლევა ახალგაზრდული პოლიტიკის ეფექტიანი განხორციელების შესაძლებლობას ახალგაზრდებისათვის და ახალგაზრდებთან ერთად. ახალგაზრდული პოლიტიკა უნდა ემყარებოდეს ადამიანის უფლებების, მოქალაქისა თუ გენდერული თანასწორობის პრინციპებს.

ახალგაზრდული პოლიტიკის განვითარების სამართლებრივი ბაზა შექმნილია „საქართველოს ახალგაზრდობის კონცეფციის 2020-2030“-ის ფარგლებში. საქართველოს პარლამენტმა განსაზღვრა კონცეფციის პრიორიტეტები, რომელთა განხორციელებაც მთავრობამ უნდა დაიწყოს. არსებობს მოლოდინი, რომ ადგილობრივი მუნიციპალიტეტები ხელს შეუწყობენ ახალგაზრდობის კონცეფციის სტრატეგიული მიმართულებების განხორციელებას და განავითარებენ ახალგაზრდულ პოლიტიკას ადგილობრივ დონეზე. აღნიშნულისთვის არსებითია, რომ პოლიტიკა პასუხობდეს ახალგაზრდების გამოწვევებს და მათ საჭიროებებს, რაც, თავის მხრივ, შეუძლებელია ადგილობრივ დონეზე მათი აქტიური ჩართულობის გარეშე. მნიშვნელოვანია, რომ სწორედ ადგილობრივი მუნიციპალიტეტები უჭერდნენ მხარს ახალგაზრდებს მათ საჭიროებებზე მორგებული სერვისების შექმნაში, ისევე როგორც მხარს უნდა უჭერდნენ მათ აქტიურ მონაწილეობას ადგილობრივ ცხოვრებაში.

ამ თვალსაზრისით მნიშვნელოვანია ყველა მუნიციპალიტეტში ფუნქციონირებადი ახალგაზრდული პოლიტიკის არსებობა, რომელიც ცოდნასა და კვლევის შედეგებს უნდა ეფუძნებოდეს.

სწორედ ამ მიზნით, „ახალგაზრდობის სააგენტომ“ შეიმუშავა მუნიციპალური ახალგაზრდული პოლიტიკის განვითარების პროგრამა, რომელიც მიზნად ისახავს კვლევაზე დაფუძნებული ახალგაზრდული პოლიტიკის დოკუმენტების შექმნის მხარდაჭერას. ის ყურადღებას გაამახვილებს უფლებების საკითხებზე, სტანდარტების შემუშავებაზე ახალგაზრდული პოლიტიკისთვის, შესაძლებლობათა ზრდასა და მათ რეგულარულ მონიტორინგზე. „ახალგაზრდობის სააგენტო“ მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის განვითარების მიმართულებით დაგეგმილი რეფორმის ფარგლებში გეგმავს ეტაპობრივად მოიცვას საქართველოს მუნიციპალიტეტები და ურთიერთგაგების მემორანდუმის ფარგლებში დაგეგმავს შესაბამის აქტივობებს.

საკითხები, რომელთაც კვლევა ფარავს მრავალმხრივია და სხვადასხვა სერვისზე ხელმისაწვდომობის, პროცესებში ჩართულობის მაჩვენებლისა თუ ჩაურთველობის მიზეზების, სარისკო ქცევების გავრცელებისა თუ ღირებულებების შესახებ იძლევა გამოწვევებისა თუ საჭიროებების უფრო სიღრმისეულ ანალიზს, როგორც თავად ახალგაზრდების, ასევე მნიშვნელოვანი მოთამაშეების - ადგილობრივი თვითმმართველობებისა და მესამე სექტორის წარმომადგენელთა პერსპექტივიდან.

ძირითადი მიგნებები

- ❑ ახალგაზრდობის მუნიციპალური პოლიტიკის ფარგლებში ადიგენის მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდობის განკუთვნილი აქტივობები კონცერტებს, სპორტულ შეჯიბრებებსა და ლაშქრობებს გულისხმობს. ახალგაზრდობისთვის დაგეგმილი და განხორციელებული აქტივობები არცთუ ხშირ ხასიათს ატარებს. ისინიც უმეტესად მუნიციპალურ ცენტრებში იგეგმება, მათი ბენეფიციარები კი ძირითადად სკოლის ასაკის ახალგაზრდები არიან.
- ➔ სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ახალგაზრდობის ყველაზე დიდი ნაწილი ფინანსურად მშობლებზეა დამოკიდებული (53%). ათიდან ექვსის შემოსავალი თვეში 100 ლარზე ნაკლებია (61%) და ასევე 100 ლარზე ნაკლებია ათიდან ხუთი რესპონდენტის დანახარჯი სხვადასხვა საჭიროებაზე (49%). დანახარჯების ყველაზე დიდი წილი ტანსაცმელსა და ფეხსაცმელზე (60%) მოდის, ასევე - მობილურ ტელეფონსა და ინტერნეტზე (57%).
- ❑ სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ახალგაზრდებს ყველაზე მეტად წვდომა აქვთ ისეთ სერვისებზე, როგორებიცაა სპორტული წრე/წრეები (38%), ბიბლიოთეკა/სამკითხველო კლუბი (27%) და სახელოვნებო/კულტურის წრეები (18%). სწორედ სპორტულ წრეებზე ხელმისაწვდომობას ასახელებს მნიშვნელოვნად ყველაზე მეტი გამოკითხული როგორც რეგიონში ზოგადად (54%), ასევე ადიგენის მუნიციპალიტეტში (53%). ამასთანავე, როგორც ზოგადად სამცხე-ჯავახეთში, ასევე ადიგენის მუნიციპალიტეტში უცხო ენების შემსწავლელ კურსებსა (39%-39%) და შეკრებებისთვის სივრცეებზე ხელმისაწვდომობის (30% და 38%, შესაბამისად) არსებობას მიიჩნევენ მნიშვნელოვნად ახალგაზრდები. ამჟამად სხვადასხვა ტიპის ტრენინგ კურსებზე, შეკრებებისთვის საჭირო სივრცესა და უცხო ენის შემსწავლელ კურსებზე ხელმისაწვდომობა კი აქვს ათიდან თითო გამოკითხულს სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში.
- ❑ სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში სოფლად გამოკითხული ახალგაზრდების 46% აცხადებს, რომ მათთან დასახლებაში არცერთი სერვისი არ არის ხელმისაწვდომი, მაშინ როდესაც იგივეს ქალაქში მხოლოდ 5% მიუთითებს. ადიგენის მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდების ნახევარს არ მიუწვდება ხელი დასახლებაში არცერთ სერვისზე (52%), ყველაზე მაღალი კი მუნიციპალიტეტში არის ხელმისაწვდომობა ბიბლიოთეკაზე/სამკითხველო კლუბზე (28%).
- ❑ ახალგაზრდობისთვის სერიოზულ გამოწვევად სამუშაო ადგილების სიმწირე და გართობისა და დასვენების ადგილებზე (კინო, თეატრი, სხვ) შეზღუდული/არარსებული ხელმისაწვდომობა იკვეთება როგორც ადიგენის მუნიციპალიტეტში (შესაბამისად, 6.1 და 5.9 ქულა), ასევე დანარჩენ სამცხე-ჯავახეთსა (შესაბამისად, 5.5 და 5.5 ქულა) და მთელ რეგიონში (შესაბამისად, 5.6 და 5.6 ქულა).
- ❑ უმთავრესი გამოწვევა/პრობლემა, რომლის მოგვარებაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ახალგაზრდობისთვის მათ მუნიციპალიტეტში სწორედ დასაქმების ხელშეწყობას უკავშირდება როგორც სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში (48%), ასევე ადიგენის მუნიციპალიტეტში (62%).
- ❑ სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ასაკის მატებასთან ერთად იზრდება მათი წილი, ვინც ფიქრობს, რომ მათ მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდობისთვის დასაქმება რთულია/მაღიან რთულია (14-17 წელი – 61%, 18-23 წელი – 71%, 24-29 წელი – 81%). ამასთან, იგივეზე მეტი გამოკითხული მიუთითებს

ეთნიკური უმცირესობების ჯგუფში (80%), ვიდრე ეთნიკურად ქართველი ახალგაზრდების ჯგუფში (64%).

- ❑ სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში დასაქმებისთვის მნიშვნელოვან ფაქტორებად გამოკითხულთა დიდი ნაწილი შესაბამის განათლებასა (42%) და სანაცნობო წრეს (40%) მიიჩნევს. აღსანიშნავია, რომ 14-17 და 18-23 წლის ახალგაზრდები დასაქმებისთვის მთავარ ფაქტორად შესაბამის განათლებას (56% და 44%, შესაბამისად), 24-29 წლის ახალგაზრდები კი შესაბამის სანაცნობო წრეს (53%) მიიჩნევენ. სანაცნობო წრის მნიშვნელობას ხაზს უსვამს ასევე 18-23 წლის ახალგაზრდების 39% და 14-17 წლის ახალგაზრდების 20%. სანაცნობო წრის ფაქტორს მეტი ახალგაზრდა მიიჩნევს დასაქმებისთვის მნიშვნელოვნად ეთნიკური უმცირესობების ჯგუფში (47%), ვიდრე ეთნიკურად ქართველების ჯგუფში (33%).
- ❑ რეგიონში გამოკითხულთა უმრავლესობა თვლის, რომ სამუშაო ადგილების არსებობა შეუწყობდა ხელს ახალგაზრდებს საკუთარ მუნიციპალიტეტში დასაქმებაში (53%). აღნიშნულისთვის მეორე მნიშვნელოვან ფაქტორად რეგიონში ქართული ენის ცოდნა სახელდება (41%). საგულისხმოა, რომ სწორედ ქართული ენის ცოდნას ასახელებს დასაქმების ხელშემწყობ ფაქტორად უმრავლესობა ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა ჯგუფში (73%). სწორედ ქართული ენის შესწავლა/დახვეწაში დახმარებაა ის, რაც ახალგაზრდებს დასაქმებაში დაეხმარებოდა (39%) ყველაზე მეტი გამოკითხულის აზრით რეგიონში.
- ➔ სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში გამოკითხულთა 41% ადასტურებს, რომ ახალგაზრდები მათი დასახლებიდან ყველაზე მარტივად სხვა ქვეყანაში საქმდებიან, ყველაზე მარტივად დედაქალაქში დასაქმებაზე კი რესპონდენტთა მეოთხედი მიუთითებს (23%). ადიგენის მუნიციპალიტეტში კი პირიქით, გამოკითხულთა 45% ფიქრობს, რომ ახალგაზრდებისთვის დასაქმება ყველაზე მარტივი დედაქალაქშია, 26% კი - სხვა ქვეყანაში დასაქმების სიმარტივეზე მიუთითებს.
- ❑ რეგიონში ქართული ენის (39%) და პროფესიული უნარ-ჩვევების შესწავლა/დახვეწაში (38%) მხარდაჭერა გამოკითხულთა დიდი ნაწილის მიერ სახელდება, როგორც დასაქმებაში ხელშემწყობი უნარი/ცოდნა. ამასთან, დასაქმებისთვის მნიშვნელოვნად ითვლება სტაჟირების პროგრამებზე ხელმისაწვდომობა/სამუშაო გამოცდილების დაგროვება, რაზეც ადიგენის მუნიციპალიტეტში რესპონდენტთა 53%, დანარჩენ სამცხე-ჯავახეთში - 31%, მთლიანად რეგიონში კი - 33% მიუთითებს.
- ❑ მართალია, ცხოვრების ჯანსაღი წესი ფასდება როგორც მნიშვნელოვანი, მაგრამ სპორტით/ფიზიკური აქტივობით დაკავებულობის მაჩვენებელი არ არის მაღალი, რამდენადაც ათიდან შვიდი გამოკითხული არ არის/თითქმის არ არის სპორტით/ფიზიკური აქტივობით დაკავებული სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში (68%). იმავეს ათიდან ექვსი რესპონდენტი მიუთითებს ადიგენის მუნიციპალიტეტში (64%).
- ❑ მიუხედავად იმისა, რომ ახალგაზრდების აქტიური ჩართულობა ქვეყნისათვის მნიშვნელოვან სხვადასხვა პროცესში მნიშვნელოვანი/მაღიან მნიშვნელოვანია გამოკითხულთა უმრავლესობის შეფასებით როგორც ზოგადად სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში (63%), ასევე ადიგენის მუნიციპალიტეტში (71%), უშუალოდ მონაწილეობა პროცესებში დაბალია. გამოკითხულთა უმრავლესობას არ მიუღია მონაწილეობა არცერთ სამოქალაქო აქტივობაში ბოლო 1-2 წლის

განმავლობაში როგორც მთლიანად რეგიონში (81%), ისე ადიგენის მუნიციპალიტეტსა (80%) და დანარჩენ რეგიონში (81%).

- ❑ დაბალია ახალგაზრდების პოლიტიკური ჩართულობისა და სამოქალაქო აქტივიზმის მაჩვენებელი. სხვადასხვა სამოქალაქო აქტივობაში მონაწილეობა ბოლო 1-2 წლის მანძილზე არ მიუღია ათი გამოკითხულიდან რვას როგორც ადიგენის მუნიციპალიტეტში (80%), ისე დანარჩენ სამცხე-ჯავახეთში (81%) და მთელ რეგიონში (81%). ყველგან აღნიშნულის მთავარი მიზეზი სურვილის არარსებობაა.
- ➔ გამოკითხული ახალგაზრდების ნახევარზე მეტს არ მიუღია მონაწილეობა მოხალისეობრივ აქტივობებში ბოლო 1-2 წლის განმავლობაში (სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი - 59%, ადიგენის მუნიციპალიტეტი - 55%, დანარჩენი სამცხე-ჯავახეთი - 59%). სოფლის ტიპის დასახლებებში მეტია იმ ახალგაზრდათა წილი, ვისაც ბოლო 1-2 წლის მანძილზე არცერთ მოხალისეობრივ აქტივობაში არ მიუღია მონაწილეობა, ვიდრე ქალაქში (65% და 45%, შესაბამისად). მათ კი, ვისაც მიუღია მონაწილეობა მოხალისეობრივ აქტივობებში, ყველაზე ხშირად აღნიშნული საქველმოქმედო ღონისძიებებში მონაწილეობას უკავშირდება რეგიონში.
- ❑ ახალგაზრდების დიდი ნაწილი საერთოდ არ არის დაინტერესებული პოლიტიკით (სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი - 62%, ადიგენის მუნიციპალიტეტი - 55%, დანარჩენი სამცხე-ჯავახეთი - 63%), რაც ღირებულებების მნიშვნელოვნების შეფასებისასაც გამოიკვეთა, სადაც ახალგაზრდები ყველაზე ნაკლებ მნიშვნელოვნად სწორედ პოლიტიკურ ჩართულობას მიიჩნევენ (საშუალო ქულა - 2.7).
- ❑ ბოლო არჩევნებში (საპარლამენტო არჩევნები 2020) მონაწილეობა სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში კვლევის მონაწილეთა 55%-მა მიიღო, მეხუთედს კი არ მიუღია მონაწილეობა მიუხედავად სრულწლოვანებისა (17%).
- ❑ რეგიონში ათიდან ექვსი ახალგაზრდა არ არის ინფორმირებული იმის თაობაზე, რომ არსებობს ახალგაზრდული მუნიციპალური პროგრამები და სერვისები (61%), ასევე მაღალია აღნიშნული მაჩვენებელი ადიგენის მუნიციპალიტეტში (67%).
- ❑ რეგიონში ეთნიკურად ქართველების უმრავლესობა მუნიციპალიტეტში მიმდინარე ამბების შესახებ ინფორმაციის მთავარ წყაროდ მუნიციპალიტეტის სოციალურ ქსელს (ფეისბუქგვერდი) ასახელებს (46%), ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა უმრავლესობისთვის კი ინფორმაციის წყაროს მეგობრები/ახლობლები (49%) წარმოადგენენ. მუნიციპალიტეტის ფეისბუქგვერდს მათგან მხოლოდ 19% იყენებს.
- ➔ სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ახალგაზრდების 37% თვლის, რომ ახალგაზრდების ინტერესები მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში თან გათვალისწინებულია, თან არა. 23% ამბობს, რომ ახალგაზრდების ინტერესები გათვალისწინებული/სრულად გათვალისწინებულია, 25% კი პირიქით, მიიჩნევს, რომ საერთოდ არ არის/არ არის გათვალისწინებული მათი ინტერესები. ადიგენის მუნიციპალიტეტში 33% თვლის, რომ მათი მსგავსი ახალგაზრდების ინტერესები მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში გათვალისწინებული არ არის/საერთოდ არ არის. 21% კი საპირისპიროზე მიუთითებს.

- ➔ რეგიონში გამოკითხულთა 35% ამბობს, რომ ახალგაზრდებისთვის დაგეგმილი/განხორციელებული აქტივობების ინიციატორნი მათ მუნიციპალიტეტში, ძირითადად, თავად ახალგაზრდები არიან (35%), მეოთხედი კი მიიჩნევს, რომ ძირითადად მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლები არიან აღნიშნულის ინიციატორები (26%). ადიგენის მუნიციპალიტეტში 44% მიიჩნევს, რომ მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდებისთვის დაგეგმილი ან განხორციელებული აქტივობების ინიციატორნი თავად ახალგაზრდები არიან.
- ❑ ახალგაზრდობისთვის მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში მონაწილეობის გამოცდილება არ აქვს ათიდან ცხრა გამოკითხულს როგორც რეგიონში (88%), ისე ადიგენის მუნიციპალიტეტში (90%).
- ➔ რეგიონში რესპონდენტების 64% მიიჩნევს, რომ მათი უფლება დაცულია, 26%-ის აზრით კი, მათი უფლებები ნაწილობრივაა დაცული. იმ უფლებებზე საუბრისას, რომლებიც არ არის დაცული/ნაწილობრივაა დაცული, გამოკითხულთა მეოთხედს უჭირს კონკრეტული უფლების დასახელება (24%) და ასევე მეოთხედი გამოხატვის თავისუფლებას ასახელებს (26%). ამასთან, ახალგაზრდების 15% მიიჩნევს, რომ შრომითი უფლებები, 10% კი - ცხოვრების ღირსეული პირობების უფლებაა ის, რაც არ არის რეგიონში დაცული/ნაწილობრივაა დაცული.
- ➔ ახალგაზრდების უმრავლესობას რეგიონში არ ჰქონია სხვადასხვა ნიშნით დისკრიმინაციის გამოცდილება. თუმცა, მესამედი აფიქსირებს, რომ ერთხელ მაინც ჰქონია მის მიმართ ეკონომიკური მდგომარეობის გამო დისკრიმინაციის შემთხვევას ადგილი (27%). ასევე, აღნიშნა დისკრიმინაციის გამოცდილება განათლების დონის (17%), ასაკისა (17%) და საცხოვრებელი ადგილის (10%) გამო.
- ➔ უახლოესი 2-3 წლის მანძილზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში შიდა მიგრაციის განზრახვას ახალგაზრდების 39%, გარე მიგრაციის განზრახვას კი - 21% აფიქსირებს. ორივე შემთხვევაში აღნიშნულის მთავარი მიზეზები დასაქმების უკეთეს შესაძლებლობას, უკეთეს განათლებაზე ხელმისაწვდომობასა და საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესებას უკავშირდება.
- ➔ სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში უფრო მეტი ახალგაზრდა ფიქრობს, რომ მომავალი 10 წლის პერსპექტივაში მათი პირადი სოციო-ეკონომიკური მდგომარეობა იქნება უკეთესი (49%), ვიდრე ქვეყნისა (35%) და მუნიციპალიტეტის (37%) სოციო-ეკონომიკურ მდგომარეობა.
- ➔ ამ ეტაპზე, ყველა ფაქტორის გათვალისწინებით, ახალგაზრდები უფრო კმაყოფილები არიან საკუთარი ცხოვრებით, ვიდრე უკმაყოფილოები. აქვე აღსანიშნავია, რომ ეს მაჩვენებელი უფრო დაბალია ადიგენის მუნიციპალიტეტში (4.2 ქულა), ვიდრე დანარჩენ რეგიონსა (5.2 ქულა) თუ ზოგადად სამცხე-ჯავახეთში (5.1 ქულა).

მეთოდოლოგია

კვლევის მიზანია შეისწავლოს ახალგაზრდობის უფლებები, საჭიროებები, გამოწვევები და ინტერესები ადგილობრივ დონეზე.

აღნიშნულის შესასწავლად განისაზღვრა კვლევის შემდეგი ამოცანები:

- ➔ ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების იდენტიფიცირება;
- ➔ ახალგაზრდობის ინტერესების, მოტივაციისა და მოლოდინების იდენტიფიცირება;
- ➔ გამოწვევების იდენტიფიცირება, რომლებიც არსებობს ადამიანის უფლებების რეალიზების თვალსაზრისით;
- ➔ იმ შესაძლებლობების იდენტიფიცირება, რომელთა გაფართოებაც გაამჯობესებდა სხვადასხვა აქტორის მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებას.

კვლევის სამიზნე ადიგენის მუნიციპალიტეტი და სამცხე-ჯავახეთის რეგიონია.

პროექტის მიზნებისა და ამოცანების გათვალისწინებით, შემუშავდა კვლევის მიდგომა, რომელიც ითვალისწინებს (1) რაოდენობრივი და (2) თვისებრივი კვლევის ჩატარებას.

რაოდენობრივი კვლევის ფარგლებში გამოყენებულია სტრუქტურირებული ინტერვიუს მეთოდი.

კვლევის ფარგლებში გამოიკითხნენ 14-29 წლის ახალგაზრდები სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში. შერჩევის ჩარჩოდ გამოყენებულია საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურიდან მიღებული ინფორმაცია. კვლევისთვის ახალგაზრდობის შერჩევა მოხდა შემთხვევითი პრინციპით, წინასწარ სტრატეგიკაციაზე დაყრდნობით. სულ რეგიონში გამოკითხა 300 ახალგაზრდა (ადიგენის მუნიციპალიტეტი - 100, დანარჩენი რეგიონი - 200). კვლევის ცდომილებამ 5.6% შეადგინა. მონაცემები გაანალიზდა შემდეგ ჭრილებში: *რეგიონი და სამიზნე მუნიციპალიტეტი; სქესი; ასაკი, ქალაქი-სოფელი*. ასევე, სამცხე-ჯავახეთის რეგიონული თავისებურების გათვალისწინებით, მონაცემები ასევე გაანალიზდა *ეთნიკური კუთვნილების* ჭრილში.

რესპონდენტების ინტერვიუება განხორციელდა მონაცემების შეგროვების ელექტრონული მეთოდის, ე.წ. CAPI-ს გამოყენებით (Computer Assisting Personal Interview). COVID 19-ის გავრცელების გათვალისწინებით, ინტერვიუების ჩატარება მოხდა უსაფრთხოების წინასწარ შემუშავებული წესების დაცვით.

საველე სამუშაოების გაკონტროლება მოხდა შემდეგი ტიპის პროცედურების მიხედვით: (1) სატელეფონო კონტროლი – 30% და (2) ანკეტების დეტალური რევიზია - 100%.

ვინაიდან ინტერვიუები ჩატარდა CAPI-ს (Computer Assisting Personal Interview) გამოყენებით, მონაცემების ხარისხის კონტროლის მექანიზმად ასევე გამოყენებული იყო ჩატარებული ინტერვიუს ქრონომეტრაჟი და მის თითოეულ ნაწილზე დახარჯული დრო.

საველე სამუშაოების დასრულების შემდეგ მოხდა მიღებული შედეგების წმენდა სპეციალურ სტატისტიკურ პროგრამაში (SPSS 23.0). მონაცემთა ბაზის დამუშავების ბოლო ეტაპზე განხორციელდა მონაცემების სტატისტიკური შეწონვა კვლევის გენერალურ ერთობლიობაზე მისი განზოგადების მიზნით და მონაცემები გაანალიზდა თვისებრივი კვლევის შედეგებთან ერთად.

თვისებრივი კვლევის ფარგლებში გამოყენებული იყო ფოკუსური ჯგუფის და სიღრმისეული ინტერვიუების ტექნიკები. სულ რეგიონში 6 დისკუსია ჩატარდა - 2 თითოეული ასაკობრივი ჯგუფისთვის. რესპონდენტების შერჩევისას გათვალისწინებული იყო შემდეგი კრიტერიუმები: ასაკი (14-17, 18-23, 24-29 წლის ჯგუფები); სქესი; დასახლების ტიპი (ქალაქი/სოფელი); განათლება; სამუშაო გამოცდილება; ეთნიკური კუთვნილება.

რაც შეეხება სიღრმისეულ ინტერვიუებს, სამიზნე მუნიციპალიტეტში ჩატარდა 3 ინტერვიუ ძირითად ინფორმანტებთან.¹ რესპონდენტებად შერჩეულები იყვნენ;

- მუნიციპალიტეტის წარმომადგენელი, რომელიც ახალგაზრდობის საკითხებზეა პასუხისმგებელი;
- არასამთავრობო ორგანიზაციის წარმომადგენელი, რომელიც რეგიონში ახალგაზრდობის საკითხებზე მუშაობს;
- სამოქალაქო აქტივისტი (აქტიური ახალგაზრდა, ე.წ. აზრთა ლიდერი), რომლისთვისაც ახალგაზრდობის პრობლემები აქტუალურია.

Covid 19-ის გავრცელების გამო სიღრმისეული ინტერვიუები და ფოკუსური დისკუსიები ჩატარდა ონლაინ, რესპონდენტისთვის მისაღებ დროსა და ონლაინ პლატფორმის გამოყენებით.

კვლევის რაოდენობრივი და თვისებრივი კომპონენტების შედეგად მიღებული მონაცემები გაანალიზდა ჯამურად. კვლევის შედეგები გამოყენებული იქნება დაინტერესებული მხარეების მიერ სამომავლო აქტივობების დასაგეგმად.

¹ ძირითადი ინფორმანტი - პირი, რომელიც სიღრმისეული ინტერვიუსთვის მიზნობრივადაა შერჩეული და წარმოადგენს კვლევის საკითხთან დაკავშირებით ყველაზე გაცნობიერებული ადამიანების ჯგუფს.

1. ახალგაზრდობის პოლიტიკის მოკლე მიმოხილვა

ქვეთავში მოცემულია საქართველოში ახალგაზრდობის პოლიტიკის განხორციელებისთვის ამჟამად არსებული პოლიტიკის დოკუმენტები და მათი პრიორიტეტები.

საქართველოს სახელმწიფო ახალგაზრდობის პოლიტიკა ძირითადად განსაზღვრულია და ხორციელდება 2014 წლის 28 მარტს საქართველოს მთავრობის #553 განკარგულებით მიღებული „საქართველოს ახალგაზრდული პოლიტიკის დოკუმენტის“² მიხედვით. დოკუმენტი უწყებათაშორისი საკოორდინაციო საბჭოს ჩართულობითაა შემუშავებული და მასში მონაწილეობდა ყველა სამინისტროს წარმომადგენელი, პარლამენტის წევრები და გაეროს მოსახლეობის ფონდის საქართველოს ოფისის წარმომადგენლები. ამ დოკუმენტის შექმნით, საქართველოს მთავრობამ ქვეყნის გრძელვადიან განვითარებაში ახალგაზრდების განსაკუთრებული როლი და მნიშვნელობა გამოკვეთა.

2020 წლის 17 ივლისს საქართველოს პარლამენტმა დადგენილებით „2020-2030 წლებისთვის საქართველოს ახალგაზრდული პოლიტიკის კონცეფცია“³ დაამტკიცა. როგორც დოკუმენტშია აღნიშნული, 2014 წლის ახალგაზრდული პოლიტიკის დოკუმენტის შექმნით საფუძველი ჩაეყარა სფეროში სახელმწიფოს სისტემურ მიდგომას. თუმცა, მიუხედავად პროგრესისა, ახალგაზრდების წინაშე კვლავ მწვავედ დგას არაერთი გამოწვევა. სწორედ მათზე რეაგირებისა და ახალგაზრდების განვითარების ხელშეწყობის მიზნით, პრობლემების მყისიერად გადაჭრისთვის, აგრეთვე სათანადო სახელმწიფო რესურსის 14-29 წლის მოზარდებისა და ახალგაზრდების ადამიანურ კაპიტალში ინვესტირებისთვის მოხდა „2020-2030 წლებისთვის საქართველოს ახალგაზრდული პოლიტიკის კონცეფციის“ შემუშავება და დამტკიცება.⁴

კონცეფცია სამ მთავარ მიზანს ემსახურება:

- ახალგაზრდების ჯანმრთელობის დაცვისთვის, სოციალურ-ეკონომიკური კეთილდღეობისთვის, მრავალმხრივი განვითარებისა და თვითრეალიზებისთვის ხელსაყრელი პირობების შექმნას;
- საზოგადოებრივ ცხოვრებასა და დემოკრატიულ პროცესებში ახალგაზრდების სრულფასოვანი მონაწილეობისთვის შესაბამისი პირობების შექმნის უზრუნველყოფას;
- ცენტრალურ და მუნიციპალიტეტების დონეებზე სახელმწიფო ახალგაზრდული პოლიტიკის მართვის სისტემის სრულყოფას.

ამ მიზნების მისაღწევად კონცეფციის მიხედვით განსაზღვრულია 5 სტრატეგიული პრიორიტეტი და 22 მოსალოდნელი შედეგი, რომელთა შესრულებაზეც პასუხისმგებელნი საქართველოს ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლებები არიან. კონცეფციით შემდეგი პრიორიტეტებია განსაზღვრული:

² საქართველოს სახელმწიფო ახალგაზრდული პოლიტიკა. <http://msy.gov.ge/files/veko/2014%20weli/marti/.pdf>

³ <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4936402?publication=0&fbclid=IwAR0TFIUPBjjQQ6P-sBkRHcHkI7oK5tgLKLJkpxYwJY3Wtk2H8Bj4SDwCdyY>

⁴ იქვე

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

1. საზოგადოებრივ ცხოვრებასა და დემოკრატიულ პროცესებში ახალგაზრდების აქტიური მონაწილეობა;
2. ახალგაზრდების განვითარებისა და მათი პოტენციალის რეალიზების ხელშეწყობა;
3. ახალგაზრდების ჯანმრთელობა და კეთილდღეობა;
4. ახალგაზრდების ეკონომიკური გაძლიერება;
5. ცენტრალურ და მუნიციპალიტეტების დონეებზე სახელმწიფო ახალგაზრდული პოლიტიკის მართვის სრულყოფა.

როგორც დოკუმენტშია აღნიშნული, კონცეფციით განსაზღვრული სტრატეგიული პრიორიტეტების განხორციელება საქართველოს ცენტრალურ ხელისუფლებას და ადგილობრივ ხელისუფლებას ევალება. ახალგაზრდობის სააგენტო კი კონცეფციით გათვალისწინებული შედეგების მისაღწევად უზრუნველყოფს ახალგაზრდული პოლიტიკის დოკუმენტების (სტრატეგია, სამოქმედო გეგმა) შემუშავებას. ამასთან, ახალგაზრდობის სააგენტო, მისი კომპეტენციის ფარგლებში, შეიმუშავებს შესაბამის პროგრამებს, უზრუნველყოფს დაინტერესებული მხარეების შესაძლებლობების გაზრდას და ხელს შეუწყობს მუნიციპალიტეტების დონეზე ახალგაზრდული პოლიტიკის განვითარებას.

სსიპ „ახალგაზრდობის სააგენტო“, სახელმწიფო ახალგაზრდული პოლიტიკის სტრატეგიის შემუშავების, განხორციელებისა და კოორდინაციის მიზნით, 2019 წელს შეიქმნა. სააგენტოს სამწლიანი რეფორმის ფარგლებში შემდეგი მიმართულებებით რეფორმების⁵ განხორციელებაა გათვალისწინებული და ყველა ამ მიმართულებით მუშაობა დაწყებულია:

- ახალგაზრდობის სტრატეგია 2025 შემუშავება;
- ახალგაზრდული მუშაკის პროფესიის დანერგვა და მხარდაჭერა;
- მუნიციპალური ახალგაზრდული პოლიტიკის განვითარება;
- ჰობი-განათლების სისტემის განახლება;
- ახალგაზრდებში მოხალისეობრივი კულტურის განვითარება;
- ახალგაზრდული ბანაკების სტანდარტებისა და სერტიფიცირების სისტემის შემუშავება;
- მონაწილეობრივი ახალგაზრდული პოლიტიკის დანერგვა;
- ახალგაზრდული ორგანიზაციების გაძლიერება;
- ახალგაზრდებში სამეწარმეო კულტურის განვითარების ხელშეწყობა;
- ახალგაზრდების ინფორმირებისა და კონსულტირების სისტემის განვითარება.

ახალგაზრდობის პოლიტიკის სამიზნე ჯგუფს 14-29 წლის პირები წარმოადგენენ. პოლიტიკის დოკუმენტის იმპლემენტაცია კი ინტეგრირებული (სექტორული) ახალგაზრდული პოლიტიკისა და ახალგაზრდული საქმიანობის მიმართულებით ხორციელდება. ინტეგრირებული/სექტორული ახალგაზრდული პოლიტიკა გულისხმობს ყველა სფეროსა და პოლიტიკის მიმართულებას, რომლებიც მნიშვნელოვანია ახალგაზრდობისთვის (სოციალური სფერო, დასაქმება, ჯანდაცვა, კულტურა, ტურიზმი და სხვა პოლიტიკები). ახალგაზრდული საქმიანობა კი მოიცავს საგანმანათლებლო აქტივობებს ახალგაზრდობისათვის და ახალგაზრდების ჩართულობით. ის ეფუძნება არაფორმალური განათლების პროცესს.

ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე

⁵ <https://youthagency.gov.ge/%e1%83%a0%e1%83%94%e1%83%a4%e1%83%9d%e1%83%a0%e1%83%9b%e1%83%90/>

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

უპასუხებს კითხვებს, რომლებიც მნიშვნელოვანია, პირველ რიგში, მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის განვითარებისა და მონაწილეობრივი ახალგაზრდული პოლიტიკის განვითარების ხელშეწყობისთვის. კვლევის შედეგები და მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის სტანდარტი, რომლის შემუშავებაზეც ამჟამად მუშაობს ახალგაზრდობის სააგენტო, ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდების ინტერესებზე მაქსიმალურად ორიენტირებული პოლიტიკის განხორციელებას შეუწყობს ხელს.

2. კვლევის შედეგები

შესავალი

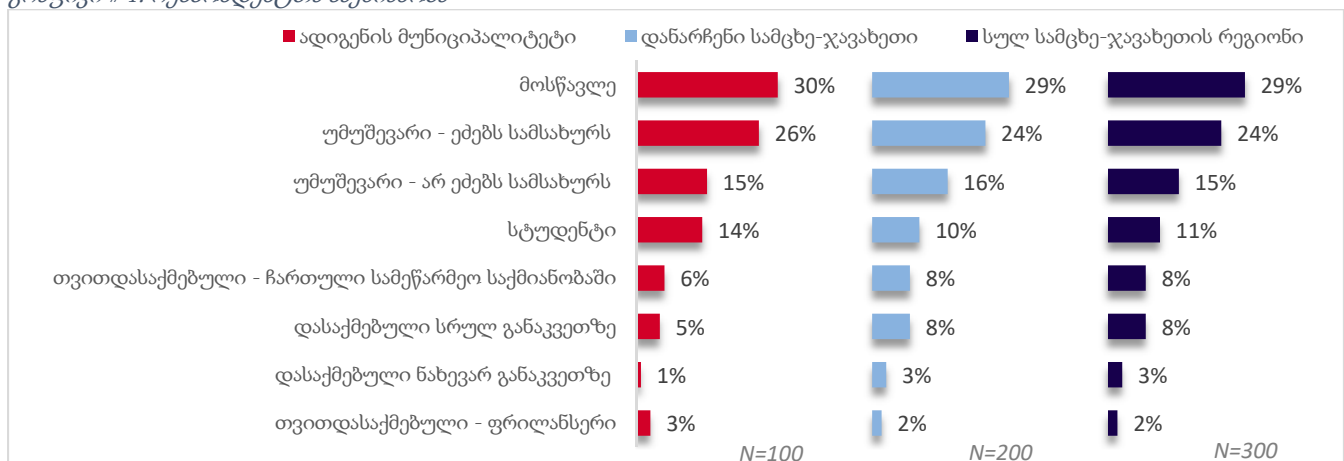
სამცხე-ჯავახეთის მოსახლეობა, 2021 წლის მონაცემებით 151.1 ათას ადამიანს შეადგენს. მათი 64% სოფლის ტიპის დასახლებებში ცხოვრობს. 14-29 ახალგაზრდები 36.3 ათასია, რაც რეგიონის მოსახლეობის 24%-ს წარმოადგენს.⁶

რეგიონში უმუშევრობის დონე 11.4%-ს, დასაქმების დონე კი - 48.3%-ს შეადგენს. სამწუხაროდ, სტატისტიკური მონაცემები იმასთან დაკავშირებით, თუ რა წილია ახალგაზრდების თითოეულში, არ არის ხელმისაწვდომი.

რაც შეეხება კვლევის რესპონდენტებს, გამოკითხულთა 48% ქალი, 52% კი - კაცია. მათი ყველაზე დიდი წილი 24-29 წლისაა (43%). ასევე ყველაზე დიდი წილის, გამოკითხულთა 36%-ის განათლების მიღწეული დონე სრულ საშუალო განათლებას გულისხმობს.

კვლევის მონაწილე ათი რესპონდენტიდან სამი მოსწავლეა (29%), ოთხი - უმუშევარი. უმუშევართა 24% ეძებს სამსახურს, 15% კი არ ეძებს. რაც შეეხება დასაქმებას, 8% თვითდასაქმებულია სამეწარმეო საქმიანობაში, ამდენივე სრულ განაკვეთზე მუშაობს, მხოლოდ 3% - ნახევარ განაკვეთზე, ფრილანსერი კი - 2%-ია.

გრაფიკი # 1. რესპონდენტთა საქმიანობა

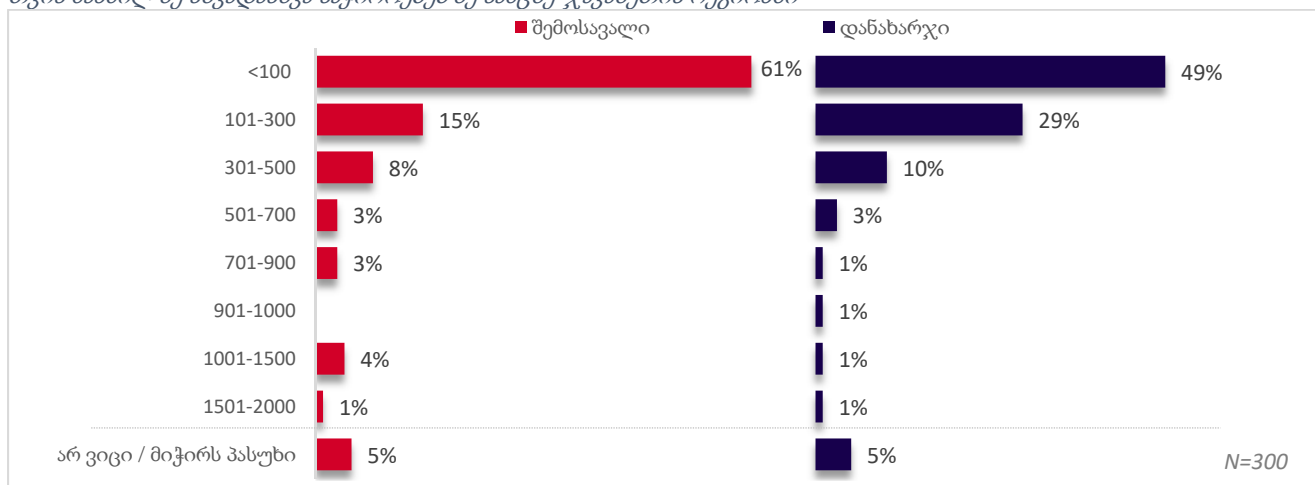
⁶ საქსტატი. რეგიონული სტატისტიკა

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

გამოკითხული ახალგაზრდების 51% ეთნიკურად სომეხია, 49% კი - ეთნიკურად ქართველი. რესპონდენტების უმრავლესობა არ არის დაქორწინებული (65%) და მესამედია დაქორწინებული (სახელმწიფო და/ან რელიგიური რეგისტრაცია - 31%). რესპონდენტების აბსოლუტურ უმრავლესობას არ აქვს არც სოციალურად დაუცველის და არც იძულებით გადაადგილებული პირის სტატუსი (95%).

ათიდან ექვსი გამოკითხულის შემოსავალი თვეში 100 ლარზე ნაკლებია (61%) და ასევე 100 ლარზე ნაკლებია ათიდან ხუთი რესპონდენტის დანახარჯი სხვადასხვა საჭიროებაზე (49%). დანახარჯების ყველაზე დიდი წილი ტანსაცმელსა და ფეხსაცმელზე (60%) მოდის, ასევე - მობილურ ტელეფონსა და ინტერნეტზე (57%). გამოკითხული ახალგაზრდების ყველაზე დიდი ნაწილი ფინანსურად მშობლებზეა დამოკიდებული (53%).

გრაფიკი # 2. რესპონდენტთა პირადი ყოველთვიური შემოსავალი (ყველა შემოსავლის გათვალისწინებით) და დანახარჯი თვის მანძილზე სხვადასხვა საჭიროებებზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში

2.1. მუნიციპალური პოლიტიკა

ადიგენის მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდობის საკითხებს კურიერებს მუნიციპალიტეტის მერიის კულტურის, განათლების, სპორტის, ძეგლთა დაცვის, ახალგაზრდულ საქმეთა და ტურიზმის განვითარების სამსახური, რომელშიც 4 ადამიანია დასაქმებული, 1 პოზიცია კი, რომელიც კონკრეტულად ახალგაზრდობის საკითხებზე უნდა იყოს პასუხისმეგებელი, ამ ეტაპზე ვაკანტურია.

აქტივობები, რომლებიც მუნიციპალიტეტში იმართება და წელსაცაა დაგეგმილი, უმეტესად სპორტულ აქტივობებს, კონკრეტული დღესასწაულისადმი მიძღვნილ (ახალი წელი, ზარზმობა, ანთიმოზობა და სხვა) კონცერტებსა და სკოლის ასაკის ახალგაზრდებისთვის ლაშქრობების ორგანიზებას გულისხმობს. ბიუჯეტი ჯამურად სამსახურისთვისაა გამოყოფილი. ის წელს 40 000 ლარს შეადგენს და, როგორც ადიგენის მუნიციპალიტეტის მერიაში აცხადებენ, თანხის უმეტესი ნაწილი, ახალგაზრდული პოლიტიკის ფარგლებში განსახორციელებელი აქტივობებისთვის არის განსაზღვრული, რომელთა ბენეფიციარების რაოდენობა 300-400 ახალგაზრდა იქნება.

ახალგაზრდობის პოლიტიკის ეფექტიანი განხორციელებისთვის, თვისებრივი კვლევის ფარგლებში გამოწვევად დასახელდა როგორც *ფინანსური*, ასევე *ადამიანური რესურსი*. თუ პირველ შემთხვევაში მწირ ბიუჯეტზე გამახვილდა ყურადღება, მეორე შემთხვევაში აღინიშნა, რომ უბრალოდ არ არსებობს კადრი, რომელიც გამოთქვამდა სურვილს დაიკავოს ვაკანტური პოზიცია, რომელიც შესაბამის სამსახურს აქვს გამოცხადებული. ის, რომ ადამიანური რესურსის თვალსაზრისით გამოწვევებია, აღინიშნა არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენელთა მიერაც. აქ ხაზგასმული იყო, რომ მნიშვნელოვანია უშუალოდ ახალგაზრდობის საკითხებზე კონცენტრირებული იყოს შესაბამისი კადრი ან მეტიც, მთლიანი სამსახური ისე, რომ არ იყოს გაერთიანებული სპორტის, კულტურისა თუ განათლების მიმართულებასთან. მეტიც, თავად სამსახურს დამოუკიდებელი ბიუჯეტიც უნდა ჰქონდეს.

„სამსახურში ვაკანტური გვაქვს ადგილი ახალგაზრდობის და განათლების კუთხით სპეციალისტის. რამდენი ხანია ვაცხადებთ, მაგრამ არავის არ შემოაქვს, რომ ვიღაც ახალგაზრდა მოაზროვნე ავიყვანოთ. ბოლო 1 კვირის განმავლობაშიც იყო, მაგრამ არავინ არ შემოიტანა. ეს პრობლემაც დგას. “ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენელი

„როცა ერთ ადამიანზეა ყველაფერი დამოკიდებული, მხოლოდ რაღაც ერთი-ორი ადამიანია ახალგაზრდულ სამსახურში, ვერ გაწვდება ფიზიკურად იმდენად ბევრი რაღაცა და მე მგონია, რომ კარგი იქნებოდა ცალკე სამსახურის გამოყოფა იმიტომ, რომ ერთი და იგივე ადამიანს სპორტზეც, ახალგაზრდობაზეც, კულტურაზეც არ უნდა უწევდეს მუშაობა და შესაბამისად, ცალკე ბიუჯეტი უნდა ჰქონდეს. “არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენელი

ადამიანურ კაპიტალზე საუბრისას ძირითად ინფორმანტებთან ხაზგასმული იყო, რომ აუცილებელია იმ ადამიანების გადამზადება, რომლებიც ახალგაზრდობის საკითხებზე მუშაობენ ან იმუშავენ მომავალში. არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენლის აზრით, ხშირად ამ ადამიანებმა თავად არ იციან, რა შედის ახალგაზრდულ საკითხებში, რა მეთოდების გამოყენება შეიძლება ახალგაზრდებთან მუშაობისას, როგორი უნდა იყოს მათი მიდგომები და ა.შ. ეს კი, საბოლოო ჯამში იწვევს იმას, რომ ვერც ახალგაზრდების ახალი ნაკადის ჩართვა ხდება აქტივობებში, უკვე აქტიური ახალგაზრდების პატარა ჯგუფი კი იმედგაცრუებული რჩება. ამ გამოწვევაზე საპასუხოდ მნიშვნელოვან ნაბიჯად ახალგაზრდული მუშაკის სერთიფიცირების პროგრამის სრულფასოვანი ამოქმედება და მის ფარგლებში კადრების მომზადება ჩაითვალა.

თვისებრივი კვლევისას ძირითად ინფორმანტებთან ისიც აღინიშნა, რომ მართალია, მწირი ბიუჯეტი გამოწვევაა, მაგრამ თუნდაც ამ პირობებში ბიუჯეტის დაგეგმარებისას უკეთ შეუძლია პრიორიტეტების განსაზღვრა. როგორც მესამე სექტორის წარმომადგენელმა აღნიშნა, სხვა აქტივობების ნაცვლად (კონცერტები, სპორტული შეჯიბრებები), სჯობს მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდული სივრცეების მოწყობაზე დაიხარჯოს თანხა და პრიორიტეტი სწორედ შეკრებებისთვის ადგილების მოწყობა გახდეს.

გარდა ფინანსური და ადამიანური კაპიტალისა, ახალგაზრდობის პოლიტიკის ეფექტიანი განხორციელებისთვის გამოწვევად არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენელმა ისიც დაასახელა, რომ არ არის კარგად გაცნობიერებული თავად ახალგაზრდობის საკითხების არსი და მნიშვნელობა.

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებების და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

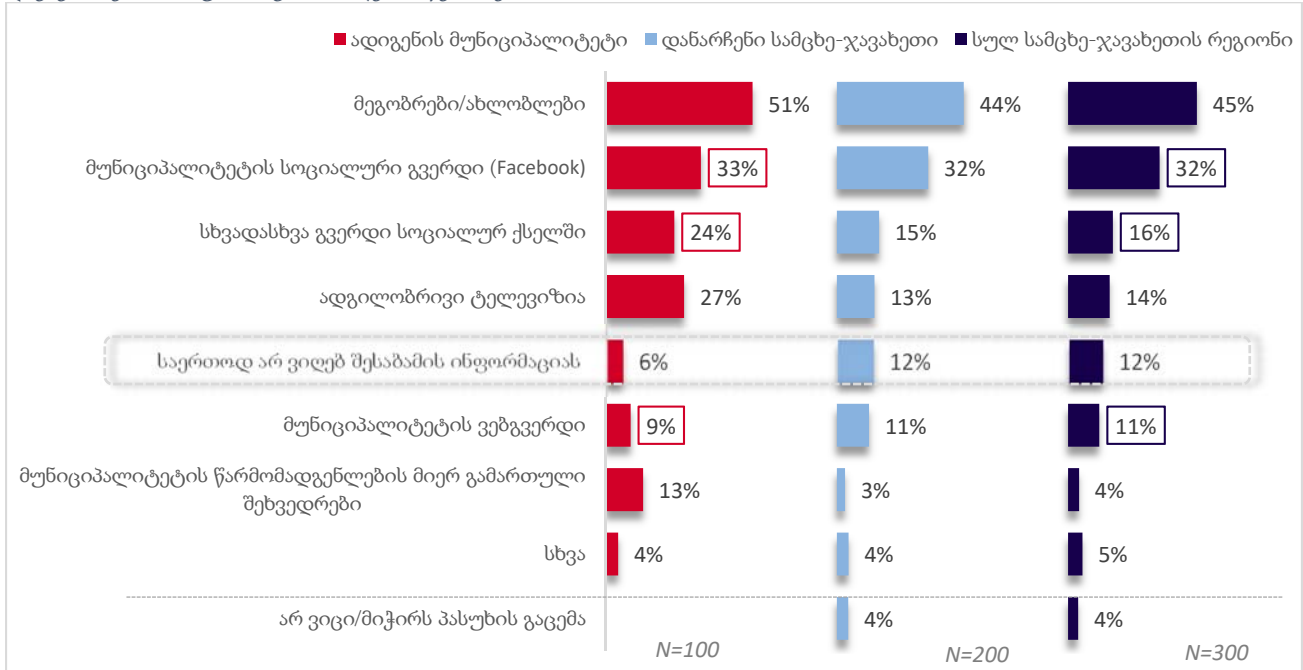
ამის დასტურად რესპონდენტმა ის მოიყვანა, რომ ახალგაზრდობის საქმეთა სამსახურები არ არის მუნიციპალიტეტებში და ეს საკითხები კულტურისა და სპორტის მიმართულებას ექვემდებარება. სწორედ ამიტომ, მუნიციპალიტეტის მიერ სადმე სპორტული ინფრასტრუქტურის ან კონცერტის მოწყობა ითვლება ახალგაზრდობისთვის განხორციელებულ აქტივობად. თუმცა, აქვე ისიც აღინიშნა, რომ ამ ეტაპზე ახალგაზრდობის სააგენტოს აქტიურობა, პოლიტიკის დოკუმენტებზე მუშაობა, კვლევის საფუძველზე სამოქმედო გეგმების შექმნაზე მუშაობისთვის მზაობა მნიშვნელოვანია. ამ პროცესში მესამე სექტორის წარმომადგენლები განსაკუთრებით განათლების მიმართულებით მუშაობის გააქტიურებას მიიჩნევენ არსებითად. ამ უკანასკნელში კი, პირველ რიგში, არაფორმალური განათლების სერვისების შეთავაზებას მოიაზრებენ, რისთვისაც ახალგაზრდული სივრცეების შექმნას მიიჩნევენ კრიტიკულად მნიშვნელოვანად.

ძირითადი ინფორმანტები თვლიან, რომ ახალგაზრდობის პოლიტიკის ეფექტიანი განხორციელება აუცილებლად გულისხმობს არა მხოლოდ ადგილობრივი თვითმმართველობების გაძლიერებას შესაბამისი სამსახურებისა თუ ცალკეული კადრების გადამზადებით, არამედ მესამე სექტორის აქტიურ ჩართულობასაც პროცესში. ახალგაზრდობის სააგენტოსთან აქტიურ თანამშრომლობას მნიშვნელოვნად მიიჩნევენ ძირითადი ინფორმანტები როგორც ადგილობრივი თვითმმართველობიდან, ასევე მესამე სექტორიდან. გარდა ახალგაზრდობის სფეროსთვის აუცილებელი ცოდნის მიღებაში შესაბამისი სუბიექტების მხარდაჭერისა, ახალგაზრდობის სააგენტოს როლს ახალგაზრდული ორგანიზაციების გაძლიერებაშიც მოიაზრებენ ძირითადი ინფორმანტები. აქ, მესამე სექტორის წარმომადგენლები, პირველ რიგში ტრენინგების ორგანიზებას, ცოდნებითა და უნარებით ადამიანების აღჭურვასა და პოლიტიკის დოკუმენტებზე მუშაობისას მათი ჩართულობის უზრუნველყოფას მოიაზრებენ.

2.2. ახალგაზრდული პროგრამები და სერვისები

კვლევის ფარგლებში რესპონდენტებმა ახალგაზრდულ პროგრამებსა და სერვისებთან დაკავშირებითაც გამოთქვეს მოსაზრებები. აღმოჩნდა, რომ **სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში** რესპონდენტების 45% ინფორმაციას მუნიციპალიტეტში მიმდინარე მოვლენებთან (მუნიციპალური პროგრამები, სერვისები, სიახლეები) დაკავშირებით იღებს *მეგობრებისგან/ახლობლებისგან*. აღნიშნულ ინფორმაციას გამოკითხულთა 59% იღებს სხვადასხვა *ინტერნეტრესურსიდან*. კერძოდ, 32% ასახელებს *მუნიციპალიტეტის სოციალურ გვერდს (ფეისბუქი)* ინფორმაციის წყაროდ, 16% სხვადასხვა გვერდს სოციალურ ქსელში, 11% კი - მუნიციპალიტეტის ვებგვერდს. **ადიგენის მუნიციპალიტეტში** მუნიციპალური პროგრამების, სერვისებისა თუ სიახლეების შესახებ ინფორმაციის მიღების წყარო ყოველი მეორე გამოკითხულისთვის მეგობრები/ახლობლებია (51%). სხვადასხვა *ინტერნეტრესურსია* წყარო გამოკითხულთა 66%-სთვის. მათგან ყველაზე მეტი გამოკითხული უმუშალოდ *მუნიციპალიტეტის სოციალურ გვერდს (ფეისბუქი)* ასახელებს (33%).

გრაფიკი # 3. მუნიციპალიტეტში მიმდინარე მოვლენებთან (მუნიციპალური პროგრამები, სერვისები, სიახლეები) დაკავშირებით ინფორმაციის მიღების წყაროები

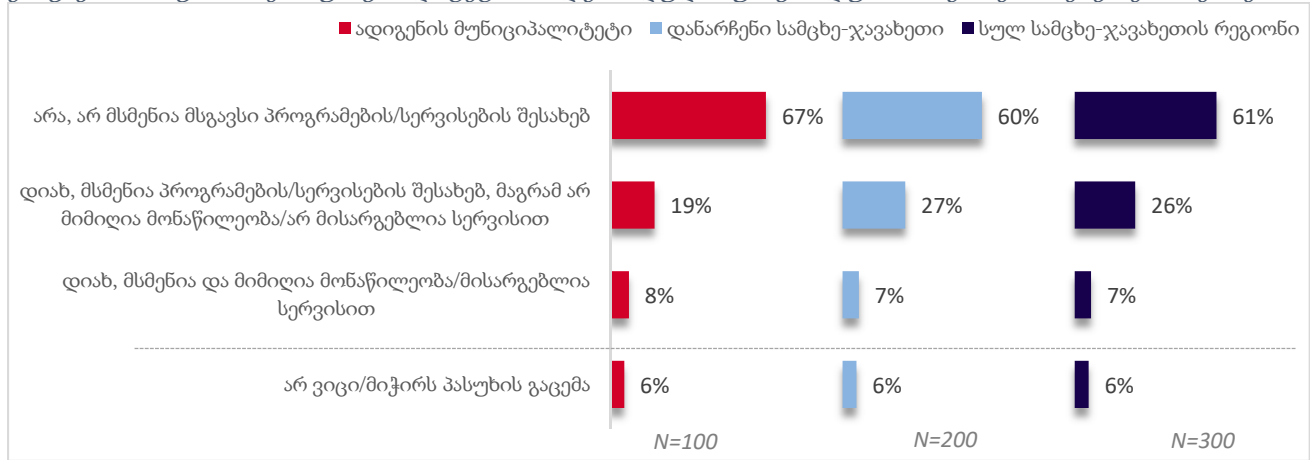

აღსანიშნავია, რომ ეთნიკურად ქართველების უმრავლესობა მუნიციპალიტეტში მიმდინარე ამბების შესახებ ინფორმაციის მთავარ წყაროდ მუნიციპალიტეტის სოციალურ ქსელს (ფეისბუქი) ასახელებს (46%), მაშინ როდესაც ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა უმრავლესობისთვის წყაროს მეგობრები/ახლობლები (49%) წარმოადგენენ. მუნიციპალიტეტის ფეისბუქგვერდს მათგან მხოლოდ 19% იყენებს.

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში რესპონდენტების 37%-ის აზრით, ახალგაზრდების ინტერესები მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში თან გათვალისწინებულია, თან არა. ამასთან, 23% ამბობს, რომ ახალგაზრდების ინტერესები გათვალისწინებული/სრულად გათვალისწინებულია, 25% კი პირიქით, მიიჩნევს, რომ საერთოდ არ არის/არ არის გათვალისწინებული ინტერესები. ადიგენის მუნიციპალიტეტში 33%-ს უტოლდება წილი, ვინც ფიქრობს, რომ მათი მსგავსი ახალგაზრდების ინტერესები მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში გათვალისწინებული არ არის/საერთოდ არ არის გათვალისწინებული; 21% კი, საპირისპიროზე მიუთითებს.

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში გამოკითხულთა უმეტესობას არ სმენია ახალგაზრდული მუნიციპალური პროგრამების/სერვისების შესახებ (61%); მეოთხედი ამბობს, რომ სმენია მსგავსი პროგრამებისა თუ სერვისების შესახებ, თუმცა არ მიუღია მონაწილეობა/ არ უსარგებლოა სერვისით (26%). ადიგენის მუნიციპალიტეტში რესპონდენტთა მეხუთედი მიუთითებს იმავეზე, 67%-ს კი არ სმენია ახალგაზრდული მუნიციპალური პროგრამების/სერვისების შესახებ.

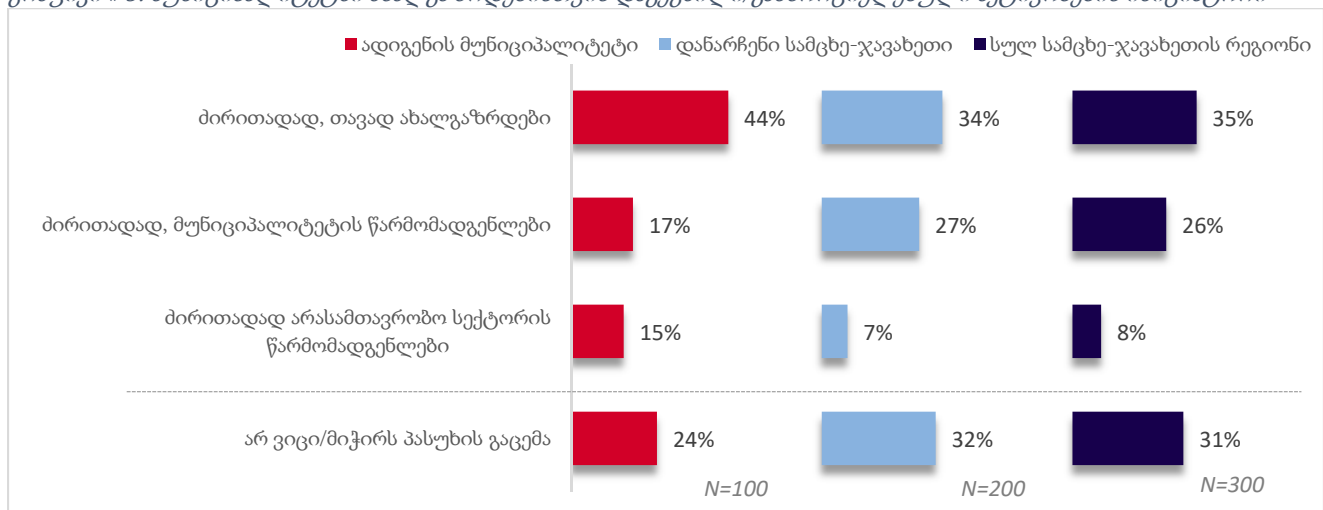
გრაფიკი # 4. ინფორმირება მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდული მუნიციპალური პროგრამების/სერვისების შესახებ

იმ რესპონდენტებიდან, ვისაც სმენია საკუთარ მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდული მუნიციპალური პროგრამების/სერვისების შესახებ, ყველაზე მეტი ასახელებს ახალგაზრდულ ბანაკებსა და საზაფხულო სკოლებს (60%). ასევე დასახელდა სპორტული საკლუბო გუნდების მხარდაჭერის, მოხალისეობრივი საქმიანობის მხარდაჭერის, მასობრივი სპორტის განვითარების ხელშეწყობის პროგრამები.

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში გამოკითხულთა მესამედი (35%) ამბობს, რომ ახალგაზრდებისთვის დაგეგმილი/განხორციელებული აქტივობების ინიციატორნი მათ მუნიციპალიტეტში, ძირითადად, თავად ახალგაზრდები არიან (35%), მეოთხედი კი მიიჩნევს, რომ ძირითადად მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლები არიან აღნიშნულის ინიციატორები (26%). ადიგენის მუნიციპალიტეტში 44%-ს უტოლდება იმ ახალგაზრდების წილი, ვისი აზრითაც მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდებისთვის დაგეგმილი ან განხორციელებული აქტივობების ინიციატორნი თავად ახალგაზრდები არიან.

გრაფიკი # 5. მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდებისთვის დაგეგმილი/განხორციელებული აქტივობების ინიციატორი

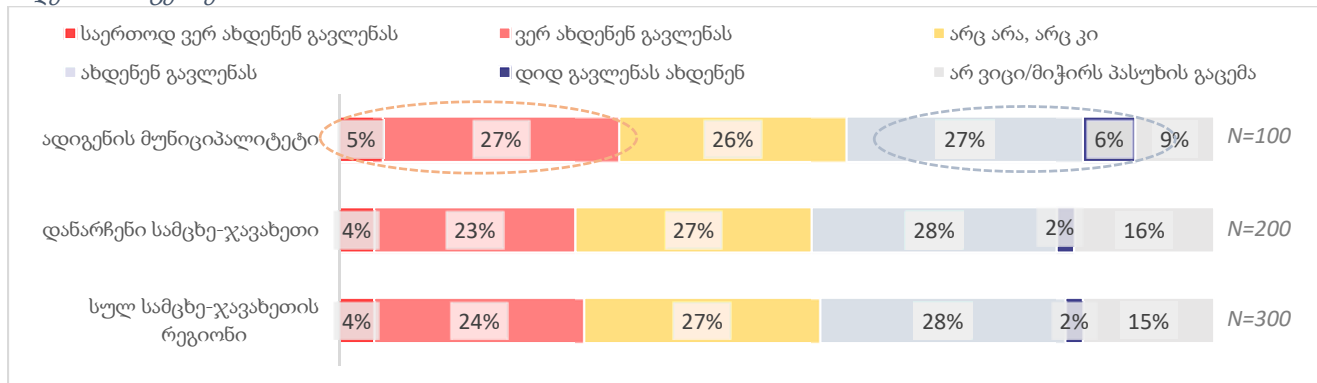

მიუხედავად იმისა, რომ რაოდენობრივი კვლევის ფარგლებში 44% მიუთითებს, რომ მუნიციპალიტეტში დაგეგმილი აქტივობების ინიციატორები ახალგაზრდები არიან, *თვისებრივმა კვლევამ* უჩვენა, რომ ამას მაინც იშვიათი ხასიათი აქვს. მეტიც, ხაზგასმული იყო, რომ უფროსი ასაკის ახალგაზრდების (18-29) შემთხვევაში აღნიშნულს საერთოდ არ აქვს ადგილი და თუ აქტიურობენ, მხოლოდ სკოლის ასაკის ახალგაზრდები. ძირითადად, როგორც დისკუსიების მონაწილეებმა აღნიშნეს, ახალგაზრდები სხვების მიერ დაგეგმილ აქტივობებში თუ მონაწილეობენ. ამ სხვების როლში კი ყველაზე ხშირად ადგილობრივი თვითმმართველობა იყო მოახრებული.

რაც შეეხება ახალგაზრდული ორგანიზაციის/გაერთიანების წევრობას, კვლევის რესპონდენტების უმრავლესობა არ არის და არასდროს ყოფილა მათი წევრი, როგორც ზოგადად სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში (86%), ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტში (79%). იმ რესპონდენტიდან კი (13% - სულ 54 რესპონდენტი), ვინც არის ან იყო ახალგაზრდული ორგანიზაციის/გაერთიანების წევრი, უმეტესობა აცხადებს, რომ მოხალისეობრივი საქმიანობის ხელშეწყობა, სპორტული აქტივობების, ტრენინგების/ვორქშოპების, ახალგაზრდული ბანაკების ორგანიზება იყო ის საქმიანობა, რასაც ეწეოდა/ეწევა მათი ახალგაზრდული ორგანიზაცია/გაერთიანება. ასევე დასახელდა საქველმოქმედო აქციების/ღონისძიებებისა და კულტურული აქტივობების ორგანიზება.

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში გამოკითხულთა 30%-ის აზრით, *მათნაირი ახალგაზრდები ახდენენ/დიდ გავლენას ახდენენ ადგილობრივ დონეზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესზე*, 28% კი საპირისპიროზე მიუთითებს. **ადიგენის მუნიციპალიტეტში** გამოკითხულთა თითქმის იდენტური რაოდენობა ამბობს, რომ მათნაირი ახალგაზრდები *ახდენენ/დიდ გავლენას ახდენენ* (33%) ან *არ ახდენენ/საერთოდ არ ახდენენ გავლენას* (32%) ადგილობრივ დონეზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესზე.

გრაფიკი # 6. შეფასება, თუ რამდენად ახდენენ ახალგაზრდები გავლენას ადგილობრივ დონეზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესზე

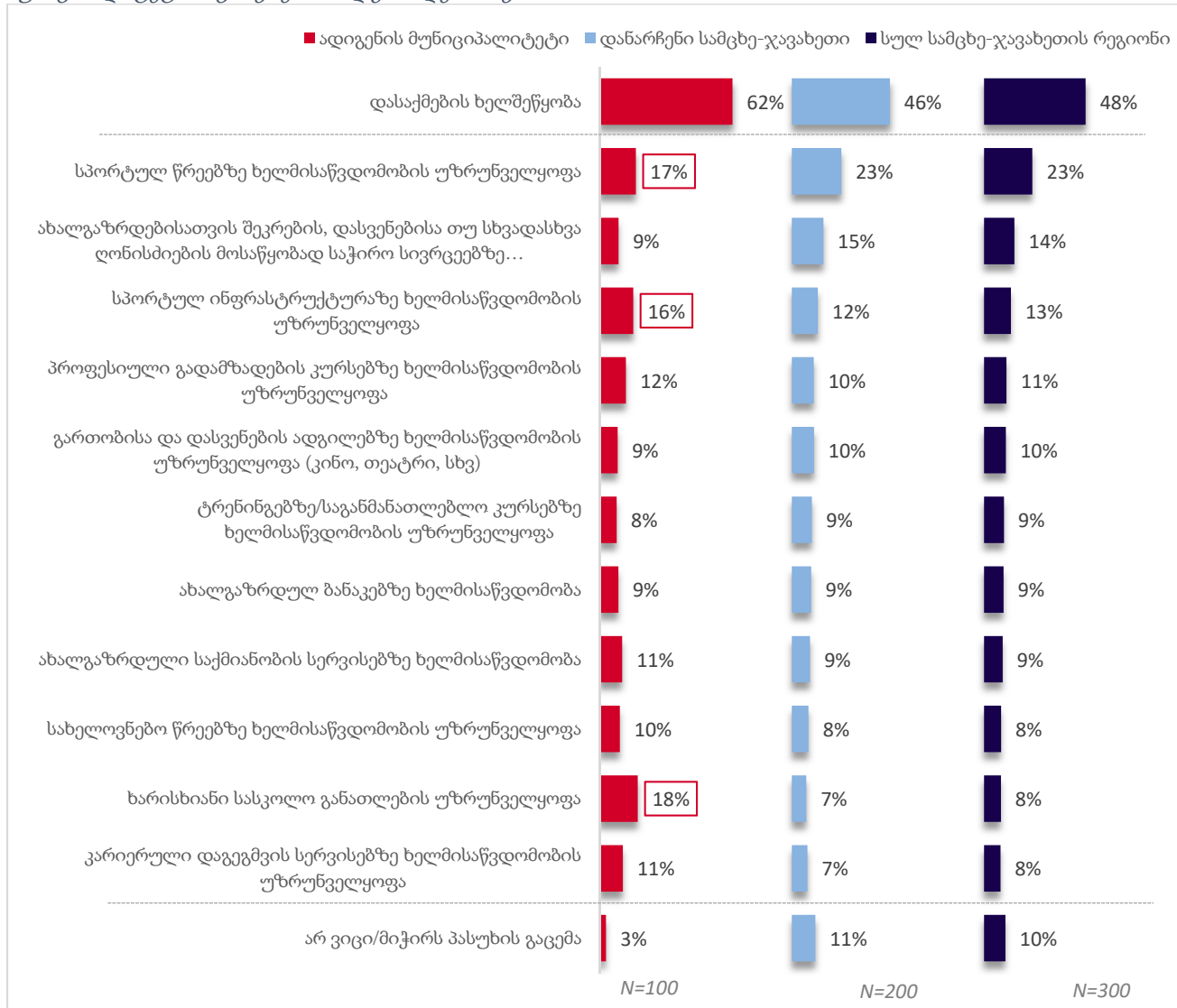

რაც შეეხება იმას, უშუალოდ კვლევის რესპონდენტებს მიუღიათ თუ არა მონაწილეობა თავიანთი მუნიციპალიტეტის ახალგაზრდობისათვის მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ბოლო 1-2 წლის გათვალისწინებით, როგორც სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში (88%) ზოგადად, ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტში (90%) ამგვარი გამოცდილების არარსებობაზე გამოკითხულთა უმრავლესობამ მიუთითა. ხოლო იმ რესპონდენტებიდან კი (11%), ვისაც მიუღია მონაწილეობა აღნიშნულში, 14 უბრალოდ ესწრებოდა შეხვედრას/შეხვედრებს, 13 – მონაწილეობდა საკითხის/საკითხების განხილვაში. იმ რესპონდენტებიდან კი, ვისაც არ მიუღია მონაწილეობა

მუნიციპალიტეტის ახალგაზრდობისათვის მნიშვნელოვანი საკითხების განხილვაში/გადაწყვეტილების მიღების პროცესში, ათიდან ოთხი ამბობს, რომ არ სმენია მსგავსი შესაძლებლობის თაობაზე (42%) და ამდენივე თავისუფალი დროის არქონაზე მიუთითებს (38%).

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში გამოკითხული რესპონდენტების ნახევრისთვის, უმთავრესი გამოწვევა/პრობლემა, რომლის მოგვარებაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ახალგაზრდობისთვის მათ მუნიციპალიტეტში არის დასაქმების ხელშეწყობა (48%). იგივე პრობლემას ასახელებს უმრავლესობა ადიგენის მუნიციპალიტეტში (62%), სადაც ათიდან დაახლოებით ორი გამოკითხული ასევე ისეთი პრობლემების მოგვარებას მიიჩნევს მნიშვნელოვანად, როგორებიცაა ხარისხიანი სასკოლო განათლების (18%), სპორტულ წრეებზე (17%) და სხვა სპორტულ ინფრასტრუქტურაზე (16%) ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა.

გრაფიკი # 7. უმთავრესი გამოწვევები/პრობლემები, რომელთა მოგვარებაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია მუნიციპალიტეტში მცხოვრები ახალგაზრდობისთვის

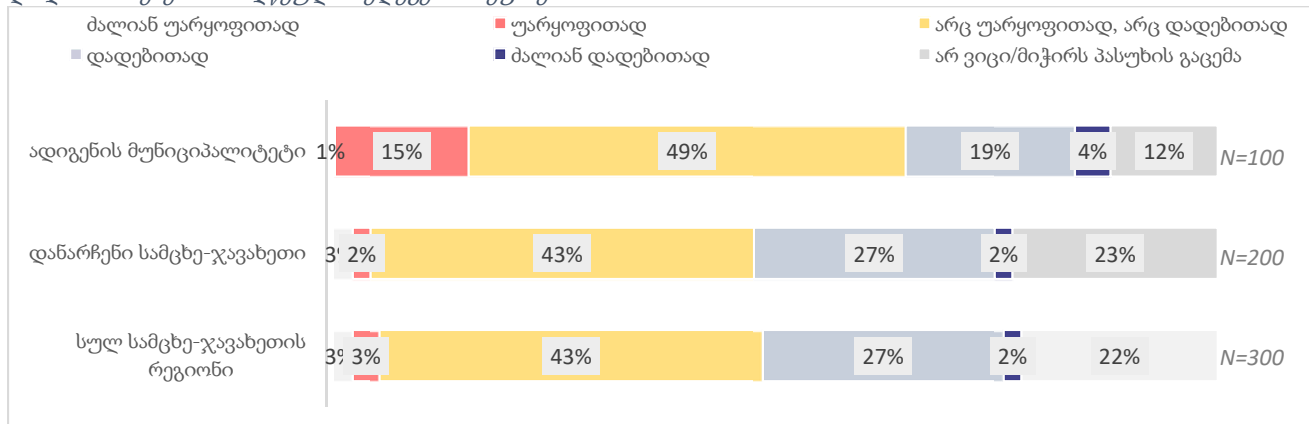
ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

სპორტულ წრეებსა და სპორტულ ინფრასტრუქტურაზე ხელმისაწვდომობა პრობლემად იდენტიფიცირდა თვისებრივი კვლევის ფარგლებშიც. მართალია, კვლევის მონაწილე ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლის თქმით, ბოლო 2 წლის მანძილზე 57 სოფელში მოეწყო მინისტადიონი და დამონტაჟდა ტრენაჟორები, სპორტული ინფრასტრუქტურის არარსებობა მნიშვნელოვან გამოწვევად დასახელდა ფოკუსური დისკუსიების მონაწილეთა მიერ განსაკუთრებით სოფლის ტიპის დასახლებებიდან.

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში გამოკითხულთა ნახევარი (52%) ფიქრობს, რომ ზემოთ აღნიშნული პრობლემების მოსაგვარებლად ადგილობრივი ხელისუფლება რაღაც პროექტებს/პროგრამებს ახორციელებს, თუმცა უმნიშვნელოს. გამოკითხულთა 15%-ის აზრით, ამ პრობლემების მოსაგვარებლად ადგილობრივი ხელისუფლება საერთოდ არაფერს აკეთებს. **ადიგენის მუნიციპალიტეტში** ყოველი მეორე ახალგაზრდის შეფასებით, *ხორციელდება გარკვეული პროექტები თუ პროგრამები, თუმცა უმნიშვნელო* (47%), მესამედი კი ფიქრობს, რომ ადგილობრივი ხელისუფლება საერთოდ არაფერს აკეთებს პრობლემების მოსაგვარებლად (30%). აღსანიშნავია, რომ სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში, სოფლის ტიპის დასახლებებში მეტი გამოკითხული ფიქრობს, რომ ადგილობრივი ხელისუფლება არაფერს აკეთებს პრობლემების მოსაგვარებლად (18%), ვიდრე ქალაქის ტიპის დასახლებებში (7%).

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ათიდან ოთხი გამოკითხული აცხადებს, რომ ისინი ეროვნულ და ადგილობრივ დონეებზე ახალგაზრდული მიმართულებით განხორციელებული პროგრამებითა და ღონისძიებებით მიღწეულ შედეგებს აფასებენ არც უარყოფითად და არც დადებითად (43%). **ადიგენის მუნიციპალიტეტში** გამოკითხულთა ნახევარი მიუთითებს აღნიშნულზე (49%).

გრაფიკი # 8. ეროვნულ და ადგილობრივ დონეებზე ახალგაზრდული მიმართულებით განხორციელებული პროგრამებითა და ღონისძიებებით მიღწეული შედეგების შეფასება

აღსანიშნავია, რომ ეროვნულ და ადგილობრივ დონეებზე ახალგაზრდული მიმართულებებით განხორციელებული პროგრამებითა და ღონისძიებებით მიღწეული შედეგების შეფასება არ აღმოჩნდა მარტივი კვლევის მონაწილე ძირითადი ინფორმანტებისთვის. არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენლის თქმით, სახელმწიფოს გადაწყვეტილება დამოუკიდებელი სტრუქტურის შექმნის თაობაზე „ახალგაზრდობის სააგენტოს“ სახით, რომელიც იმუშავებდა ახალგაზრდობის საკითხებზე მნიშვნელოვანი და ცალსახად პოზიტიური მოვლენა იყო. თუმცა, ხედვა სააგენტოს

კვლავინდებურად კულტურისა და სპორტის სამინისტროსთვის მიერთების თაობაზე ეჭვებს აჩენს იმასთან დაკავშირებით, რომ ახალგაზრდობის მიმართულება კვლავაც იქნება პრიორიტეტული. მეტიც, არის მოლოდინი, რომ ახალგაზრდობის მიმართულება მხოლოდ სპორტული და კულტურული ღონისძიებების ორგანიზებაზე იქნება ფოკუსირებული, მისი მთავარი, არსებითი მიმართულება - ახალგაზრდული საქმიანობის მხარდაჭერა კი, დარჩება ყურადღების მიღმა.

2.3. განათლება და დასაქმება

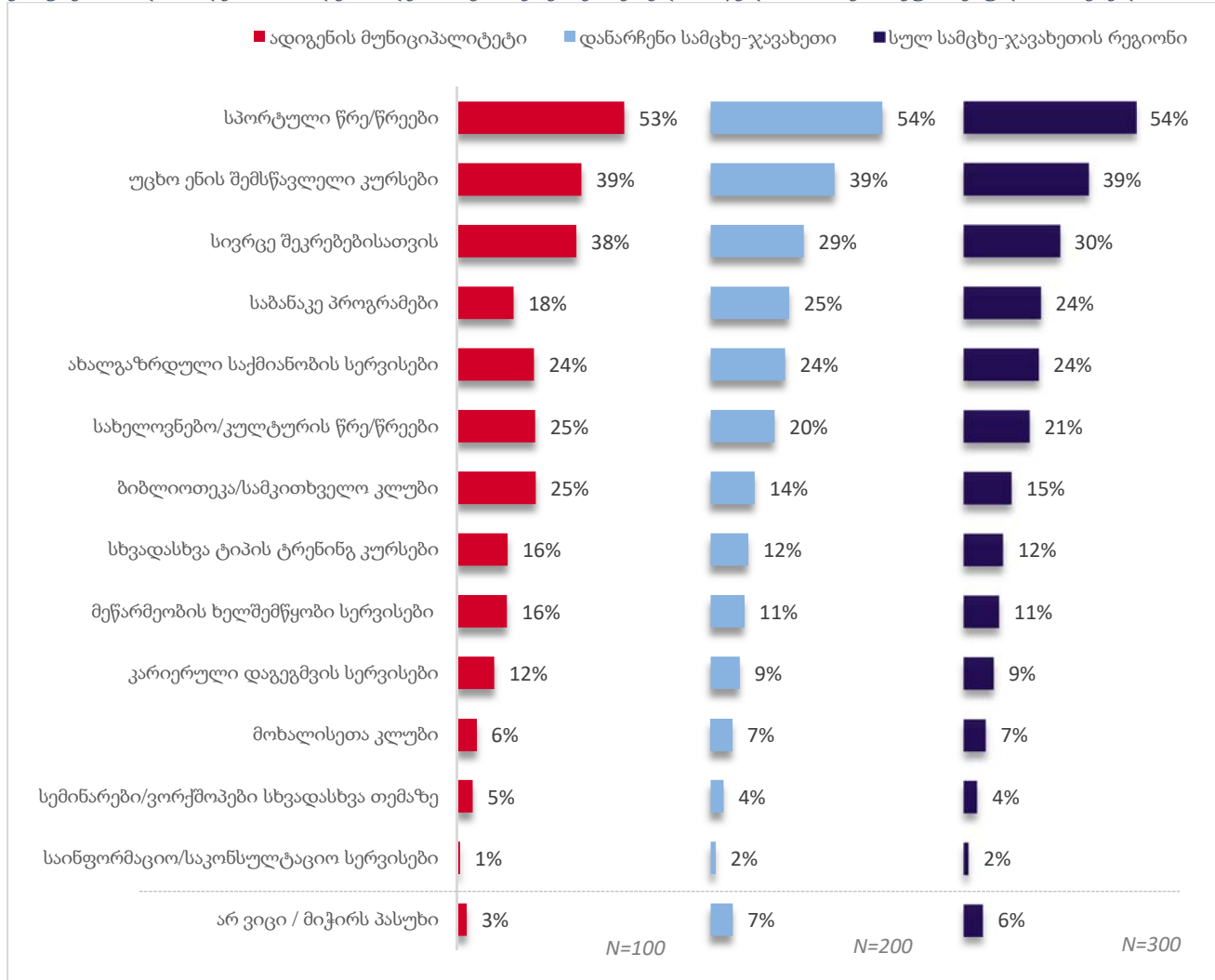
განათლება

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში გამოკითხული რესპონდენტების დიდი ნაწილი თვლის, რომ ახალგაზრდობისთვის *ხარისხიანი სასკოლო განათლება ხელმისაწვდომია/სავსებით ხელმისაწვდომია* (61%). **ადიგენის მუნიციპალიტეტში** აღნიშნულზე გამოკითხულთა 54% მიუთითებს.

იმ სერვისების შეფასებისას, რომლებზეც დასახლებაში ხელმისაწვდომობა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ახალგაზრდობისთვის **სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში** გამოკითხულთა უმრავლესობამ *სპორტულ წრეებსა* (54%) და *უცხო ენების შემსწავლელ კურსებზე* (49%) ხელმისაწვდომობა მიიჩნია. ასევე მნიშვნელოვნად მიიჩნევა *შეკრებებისთვის საჭირო სივრცეზე* (30%), *საბანაკე პროგრამებსა* (24%) და *ახალგაზრდული საქმიანობის სერვისებზე* (24%) ხელმისაწვდომობის არსებობა.

ადიგენის მუნიციპალიტეტში სამი ყველაზე მეტად დასახელებული სერვისი, რომელზე ხელმისაწვდომობასაც არსებითად მიიჩნევენ ახალგაზრდები *სპორტულ წრეებზე* (53%), *უცხო ენის შემსწავლელ კურსებსა* (39%) და *შეკრებებისთვის საჭირო სივრცის* (38%) ხელმისაწვდომობაა.

გრაფიკი # 9. დასახლებაში ახალგაზრდებისთვის სერვისებზე ხელმისაწვდომობის განსაკუთრებული მნიშვნელობა

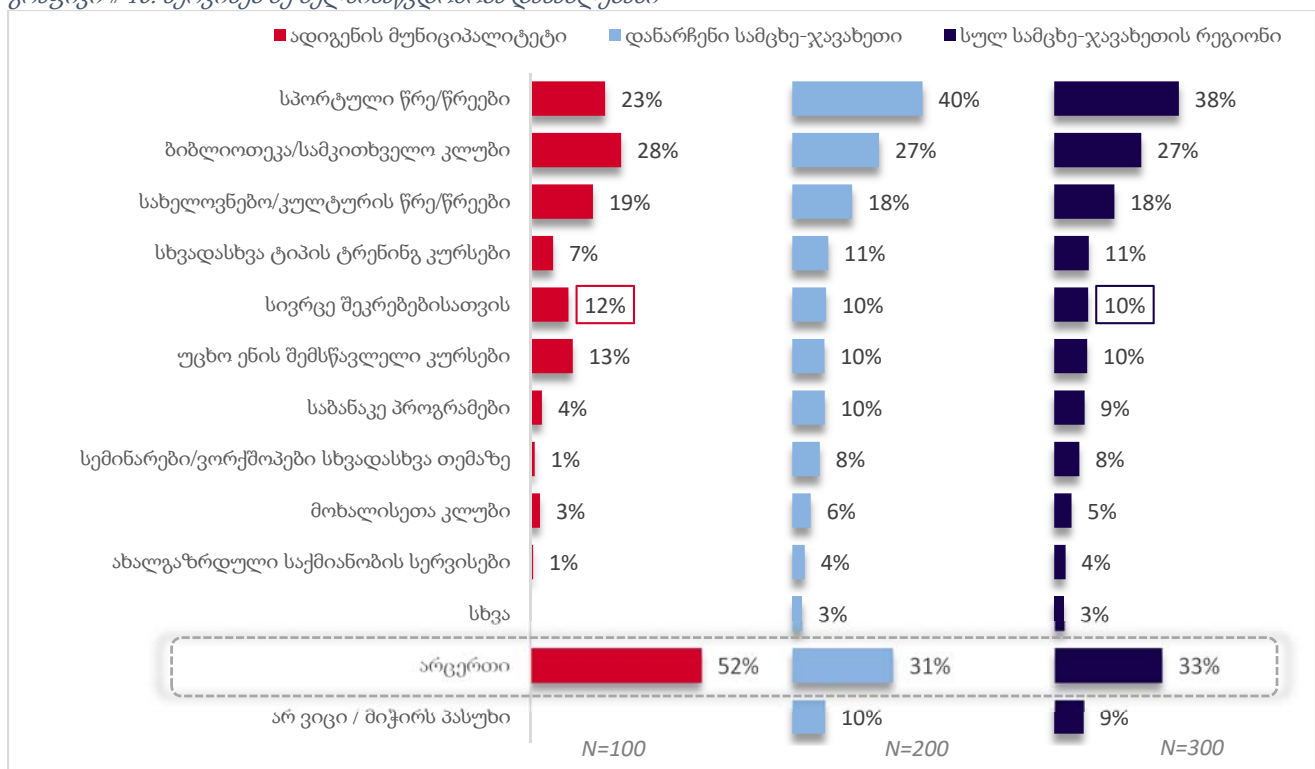

აღსანიშნავია, რომ სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ქალების უმრავლესობა თვლის, რომ ახალგაზრდებისთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ხელმისაწვდომობა უცხო ენების შემსწავლელ კურსებზე (41%), კაცების უმრავლესობა კი, სპორტულ წრეებზე ხელმისაწვდომობას მიიჩნევს ყველაზე მნიშვნელოვანად (68%). ქალაქის ტიპის დასახლებაში რესპონდენტების ყველაზე დიდი ნაწილი უცხო ენის შემსწავლელ კურსებსა (42%) და სპორტულ წრეებზე (36%) ხელმისაწვდომობის არსებობას ასახელებს მნიშვნელოვანად. სოფლის ტიპის დასახლებებში ასევე ეს ორი სერვისი სახელდება უმრავლესობის მიერ, თუმცა აქ უმრავლესობა სპორტული წრეების ხელმისაწვდომობის მნიშვნელობაზე მიუთითებს (62%). უცხო ენის შემსწავლელი კურსები, როგორც მნიშვნელოვანი ფასდება გამოკითხულთა 38%-ის მიერ. რაც შეეხება ასაკის ჭრილს, სპორტულ წრეებზე ხელმისაწვდომობა ყველა ასაკობრივი კატეგორიისთვის ყველაზე ხშირად დასახელებული სერვისია.

რაც შეეხება იმას, თუ რა სერვისებზე აქვთ ამჟამად ხელმისაწვდომობა ახალგაზრდებს დასახლებაში, აღმოჩნდა, რომ როგორც სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში, ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტსა და დანარჩენ სამცხე-ჯავახეთშიც სამი სერვისი, რომელზე ხელმისაწვდომობაც ყველაზე მეტმა გამოკითხულმა აღნიშნა არის სპორტული წრე/წრეები, ბიბლიოთეკა/სამკითხველო კლუბი და სახელოვნებო კულტურის წრე/წრეები. საგულისხმოა, რომ მთელ სამცხე-ჯავახეთში გამოკითხული ახალგაზრდების მესამედს არ მიუწვდება ხელი არცერთ სერვისზე (33%). ასეთი რესპონდენტების წილი ადიგენის მუნიციპალიტეტში კი 52%-ია.

როგორც ქალაქში, ისე სოფლად ყველაზე მაღალია ხელმისაწვდომობა სპორტულ წრეებზე (52% და 32%, შესაბამისად), ბიბლიოთეკა/სამკითხველო კლუბებზე (46% და 18%, შესაბამისად) და სახელოვნებო/კულტურის წრეებზე (36% და 10%, შესაბამისად).

გრაფიკი # 10. სერვისებზე ხელმისაწვდომობა დასახლებაში

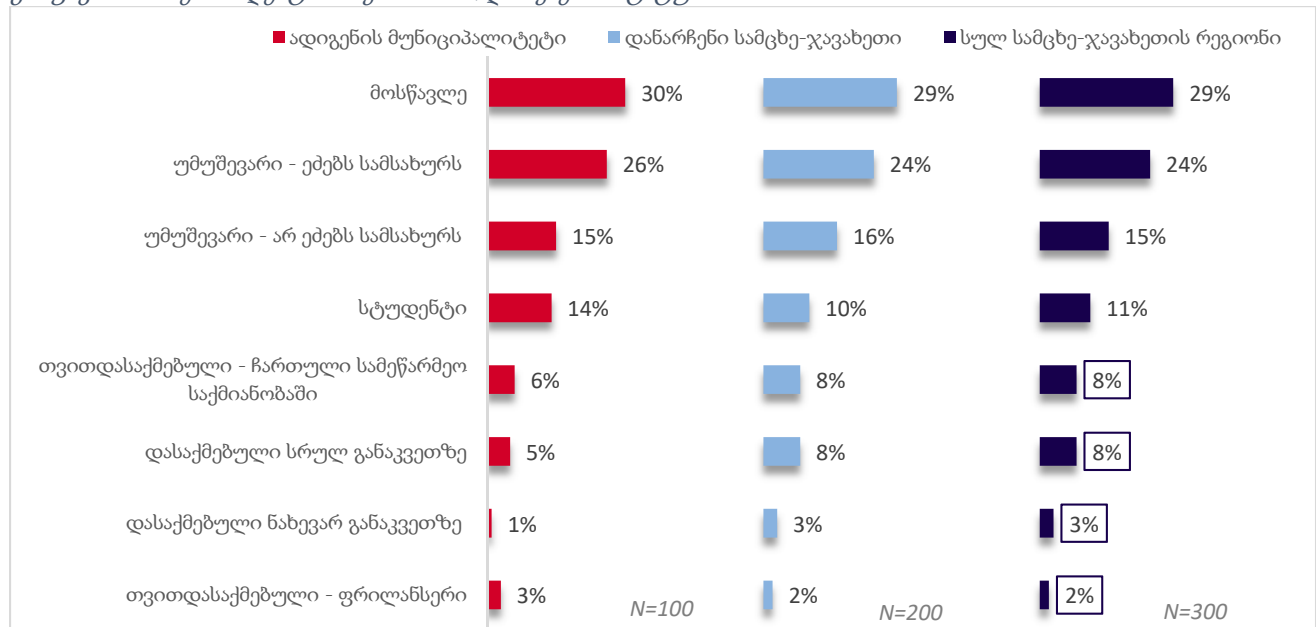
ის, რომ სხვადასხვა ტიპის სერვისზე ხელმისაწვდომობა დაბალია, განსაკუთრებით სოფლის ტიპის დასახლებებში გამოავლინა *თვისებრივმა კვლევამაც*. ადიგენის მუნიციპალიტეტში ფოკუსური დისკუსიების მონაწილეები აღნიშნავენ, რომ განსაკუთრებული გამოწვევაა ახალგაზრდებისთვის სპორტულ წრეებსა და ინფრასტრუქტურაზე დაბალი ხელმისაწვდომობა, შეკრებებისთვის სივრცეების თითქმის არარსებობა, სადაც ახალგაზრდებს კომუნიკაციის, არაფორმალური განათლების მიღებისა და თუნდაც გართობისთვის შეკრების შესაძლებლობა ექნებოდათ. ხაზგასმული იყო, რომ ამგვარი შესაძლებლობის არარსებობა, თავის მხრივ, გავლენას ახდენს ახალგაზრდების დაბალ სამოქალაქო ჩართულობაზე.

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში რესპონდენტთა ნახევარზე მეტი ამბობს, რომ ბოლო 1-2 წლის გათვალისწინებით არ უსარგებლია არცერთი აქტივობითა თუ სერვისით (58%). ადიგენის მუნიციპალიტეტში 65%-ს უტოლდება მათი წილი, ვისაც არცერთი სერვისით არ უსარგებლია. გამოკითხულთა 15%-მა ისარგებლა სპორტული წრეებით მთელი სამცხე-ჯავახეთის მასშტაბით, ადიგენის მუნიციპალიტეტში - 10%-მა. ასევე გამოკითხულთა 13%-მა ისარგებლა ბიბლიოთეკითა თუ სამკითხველო კლუბით სამცხე-ჯავახეთში, ადიგენის მუნიციპალიტეტში მათი წილი 7%-ს უტოლდება.

დასაქმება

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში დასაქმებულია გამოკითხულთა 21%. სრულ ან ნახევარ განაკვეთზე დასაქმებულთა წილი 11%-ია. მათ უმრავლესობას დამსაქმებელთან გაფორმებული აქვს წერილობითი კონტრაქტი (61%). სრულ ან ნახევარ განაკვეთზე დასაქმებულთა 32% მუშაობს საკუთარი პროფესიით. რაც შეეხება სამსახურით/საქმიანობით კმაყოფილებას, ის შეაფასეს როგორც სრულ ან ნახევარ განაკვეთზე დასაქმებულებმა, ასევე თვითდასაქმებულებმა, რომლებიც სამეწარმეო საქმიანობაში არიან ჩართულები და მათაც, ვინც ფრილანსერია. სულ მათი წილი გამოკითხულთა 21%-ს შეადგენს, რომელთა 40% კმაყოფილია/ძალიან კმაყოფილია საკუთარი სამსახურით/საქმიანობით.

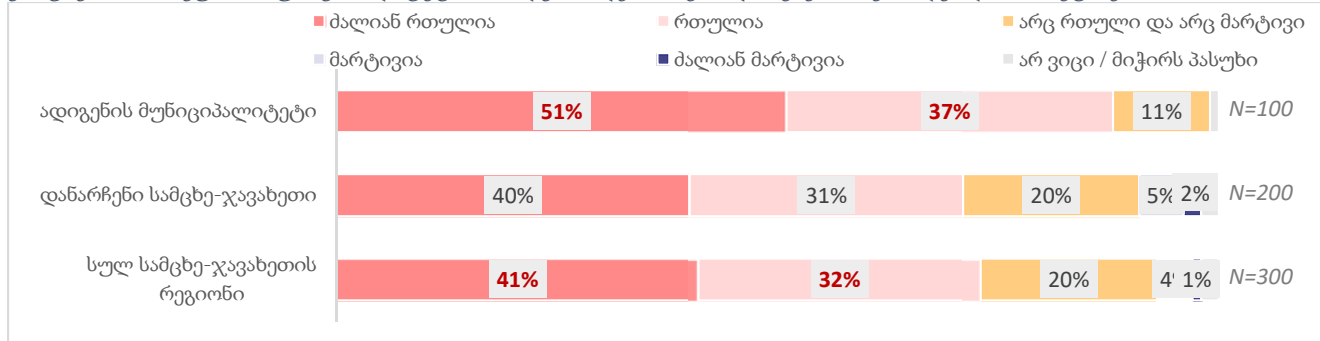
გრაფიკი # 11. რესპონდენტთა საქმიანობის/დასაქმების სტატუსი

მათი რიცხვი კი, ვინც გამოკითხულთაგან ფიქრობს სამეწარმეო/ბიზნესსაქმიანობის დაწყებას და/ან თვითდასაქმებას 12%-ს შეადგენს, ყველაზე მეტმა მიუთითა, რომ ფიქრობს მსგავსი აქტივობის დაწყებას საცალო ვაჭრობის, სოფლის მეურნეობისა და ტურიზმის მიმართულებით.

სულ სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში, გამოკითხულთა დიდი ნაწილი თვლის, რომ ახალგაზრდებისთვის მათსავე მუნიციპალიტეტში დასაქმება რთულია/ძალიან რთულია (73%). ადიგენის მუნიციპალიტეტის შემთხვევაში აღნიშნული მაჩვენებელი უფრო მაღალია და 88%-ს უტოლდება.

გრაფიკი # 12. საკუთარ მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდებისთვის დასაქმების შესაძლებლობის შეფასება

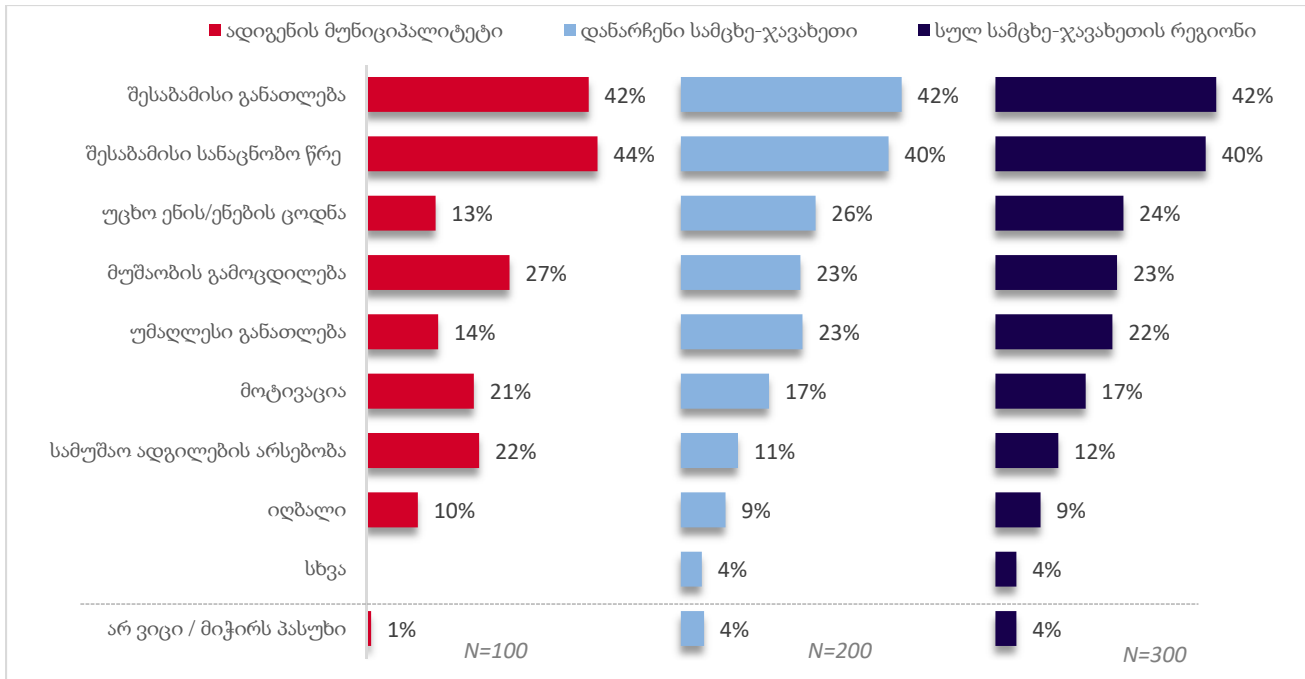
სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ასაკის მატებასთან ერთად იზრდება მათი წილი, ვინც ფიქრობს, რომ მათ მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდებისთვის დასაქმება რთულია/ძალიან რთულია (14-17 წელი – 61%, 18-23 წელი – 71%, 24-29 წელი – 81%). ამასთან, იგივეზე მეტი ფიქრობს ეთნიკური უმცირესობების ჯგუფში (80%), ვიდრე ეთნიკურად ქართველი ახალგაზრდების ჯგუფში (64%).

კვლევის შედეგად გამოიკვეთა, რომ ახალგაზრდების დასაქმებისთვის ორ მთავარ ფაქტორად სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში გამოკითხულების დიდი ნაწილი შესაბამის განათლებასა და სანაცნობო წრეს (42% და 40%, შესაბამისად) მიიჩნევს. ადიგენის მუნიციპალიტეტის შემთხვევაშიც მეორდება აღნიშნული ფაქტორები, როგორც საკუთარ მუნიციპალიტეტში ყველაზე მნიშვნელოვანი, სადაც შესაბამისი განათლება 42%-მა მიიჩნია მნიშვნელოვნად, სანაცნობო წრის ფაქტორი კი - 44%-მა.

14-17 და 18-23 წლის ახალგაზრდები დასაქმებისთვის მთავარ ფაქტორად შესაბამის განათლებას მიიჩნევენ (56% და 44%, შესაბამისად), 24-29 წლის ახალგაზრდები კი შესაბამის სანაცნობო წრეს (53%). სანაცნობო წრის მნიშვნელობას ხაზს უსვამს ასევე 18-23 წლის ახალგაზრდების 39% და 14-17 წლის ახალგაზრდების 20%. სანაცნობო წრის ფაქტორს მეტი ახალგაზრდა მიიჩნევს დასაქმებისთვის მნიშვნელოვნად ეთნიკური უმცირესობების ჯგუფში (47%), ვიდრე ეთნიკურად ქართველების ჯგუფში (33%).

გრაფიკი # 13. საკუთარ მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდების დასაქმებისთვის მთავარი ფაქტორები

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

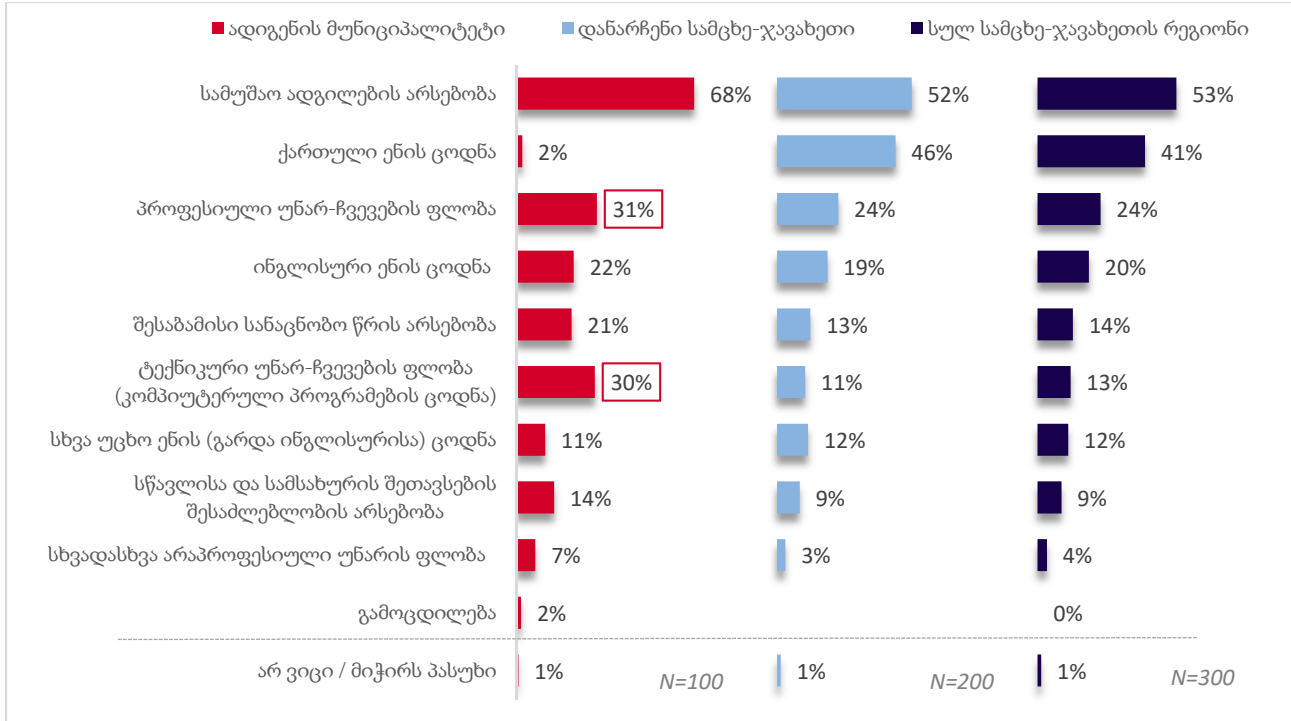

ის, რომ დასაქმება სერიოზული გამოწვევაა არა მხოლოდ ადიგენის მუნიციპალიტეტისთვის, არამედ ზოგადად ქვეყნისთვის ხაზგასმული იყო *თვისებრივი კვლევის* მონაწილეთა მიერაც. დისკუსიების მონაწილე, განსაკუთრებით, უფროსი ასაკის ახალგაზრდები აღნიშნავდნენ, რომ დასაქმებასთან არსებული გამოწვევები უბიძგებს ახალგაზრდებს შიდა თუ გარე მიგრაციისკენ. გარდა იმისა, რომ სამუშაო ადგილების სიმწირეა მუნიციპალიტეტსა თუ რეგიონში, დასაქმებისთვის პრობლემად ორი რამ გამოიკვეთა. ერთი, დამსაქმებლის მიერ სამუშაო გამოცდილების მოთხოვნას უკავშირდება, რისი დაგროვების შესაძლებლობაც ახალგაზრდებს არ აქვთ. ამასთან, ახალბედა კურსდამთავრებულებისგან რამდენიმეწლიანი სამუშაო გამოცდილების მოთხოვნას დისკუსიების მონაწილეები ალოგიკურად მიიჩნევენ. მეორე სირთულე კი, რაც დასაქმებას ასევე უქმნის ბარიერებს ეხება დამსაქმებლების მხრიდან უცხო ენის, კერძოდ, ინგლისური ენის ცოდნის მოთხოვნას.

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში გამოკითხულთა უმრავლესობა თვლის, რომ *სამუშაო ადგილების არსებობა* შეუწყობდა ხელს ახალგაზრდებს საკუთარ მუნიციპალიტეტში დასაქმებაში (53%). აღნიშნულისთვის მეორე მნიშვნელოვან ფაქტორად რეგიონში *ქართული ენის ცოდნა* სახელდება (41%). **ადიგენის მუნიციპალიტეტში** რესპონდენტთა 68% მიუთითებს, რომ *სამუშაო ადგილების არსებობაა* მთავარი ფაქტორი, რაც ახალგაზრდებს ხელს შეუწყობდა დასაქმებაში საკუთარ მუნიციპალიტეტში. აქვე მესამედი *პროფესიული უნარ-ჩვევების* და *ტექნიკური უნარ-ჩვევების* ფლობის მნიშვნელოვნებაზე მიუთითებს (31% და 30%, შესაბამისად). აღსანიშნავია, რომ ადიგენში ფოკუსური დისკუსიების მონაწილეებმა განსაკუთრებული ყურადღება გაამახვილეს ტექნიკური უნარ-ჩვევების ფლობისა და ინგლისური ენის ფლობის განსაკუთრებულ მნიშვნელობაზე, როგორც დასაქმებისთვის ხელშემწყობ ფაქტორებზე.

გრაფიკი # 14. საკუთარ მუნიციპალიტეტში დასაქმებისთვის ხელშემწყობი ფაქტორები

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

სამუშაო ადგილების არსებობას, როგორც დასაქმებისთვის მნიშვნელოვან ხელშემწყობს, უმრავლესობა ასახელებს ყველა ასაკობრივ ჯგუფში (14-17 – 49%, 18-23 – 62%, 24-29 – 50%). *ეთნიკური უმცირესობების* წარმომადგენელთა ჯგუფში დასაქმების ხელშემწყობ ფაქტორად ათიდან შვიდი გამოკითხული ქართული ენის ცოდნას ასახელებს (73%), ასევე მნიშვნელოვან ფაქტორად მიიჩნევა სამუშაო ადგილების არსებობა როგორც ეთნიკურად ქართველი, ისე ეთნიკური უმცირესობების ჯგუფებისთვის (53%-53%).

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში გამოკითხულთა 41% ადასტურებს, რომ ახალგაზრდები მათი დასახლებიდან ყველაზე მარტივად *სხვა ქვეყანაში საქმდებიან*, ყველაზე მარტივად *დედაქალაქში დასაქმებაზე* კი რესპონდენტთა მეოთხედი მიუთითებს (23%). **ადიგენის მუნიციპალიტეტში** გამოკითხულთა 45% ფიქრობს, რომ ახალგაზრდებისთვის დასაქმება ყველაზე *მარტივი დედაქალაქშია*, 26% კი - *სხვა ქვეყანაში დასაქმების* სიმარტივეზე მიუთითებს.

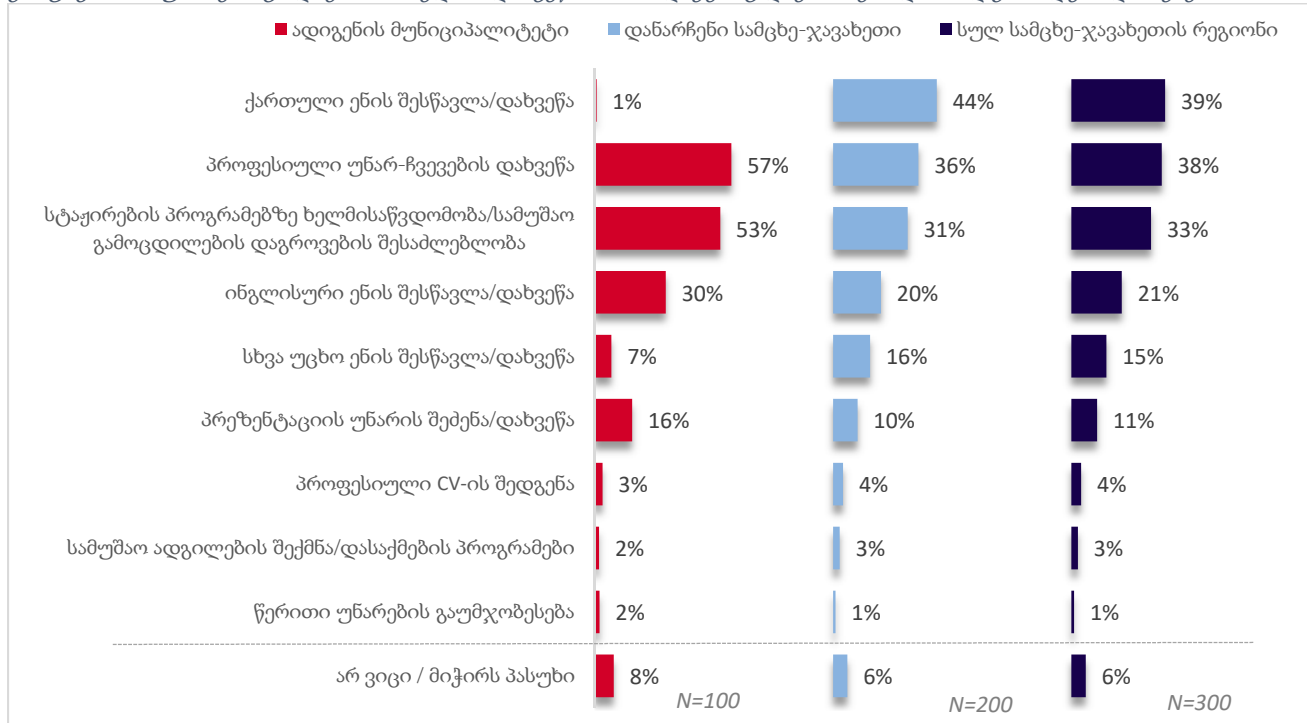
სამცხე-ჯავახეთში გამოკითხული ახალგაზრდების 85% თვლის, რომ *სკოლის ასაკში კარიერული დაგეგმვის სერვისის შეთავაზება მოსწავლეებისთვის*, რომელიც მათ გააცნობს სხვადასხვა პროფესიას, ასევე შრომის ბაზარზე არსებულ მოთხოვნებს მნიშვნელოვანია/ძალიან მნიშვნელოვანია. გამოკითხულთა აბსოლუტური უმრავლესობა იზიარებს მსგავს ხედვას ასევე **ადიგენის მუნიციპალიტეტში** (97%).

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ათიდან დაახლოებით ოთხი გამოკითხული ახალგაზრდა თვლის, რომ მხარდაჭერა *ქართული ენის შესწავლა/დახვეწაში* და *პროფესიული უნარ-ჩვევების დახვეწაში* დაეხმარებოდა მათ მუნიციპალიტეტში მცხოვრებ ახალგაზრდებს დასაქმებაში (39% და 38%, შესაბამისად). აღსანიშნავია, რომ *ეთნიკური უმცირესობების* წარმომადგენელთა უმრავლესობა მიიჩნევს, რომ ახალგაზრდებს დასაქმებაში სწორედ ქართული ენის შესწავლა-დახვეწაში მხარდაჭერა

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

დაეხმარებოდა (73%). ადიგენის მუნიციპალიტეტში ათიდან ექვსი გამოკითხული ფიქრობს, რომ აქ მნიშვნელოვანია პროფესიული უნარ-ჩვევების დახვეწაში მხარდაჭერა (57%), ათიდან ორი კი - სტაჟირების პროგრამებზე ხელმისაწვდომობას/სამუშაო გამოცდილების დაგროვების შესაძლებლობაზე მიუთითებს (53%). აქვე ათიდან სამი გამოკითხული ინგლისური ენის შესწავლა/დახვეწაში მხარდაჭერას ასახელებს (30%).

გრაფიკი # 15. უნარები/ცოდნები, რომელთა დახვეწაში მხარდაჭერაც დაეხმარებოდა ახალგაზრდებს დასაქმებაში

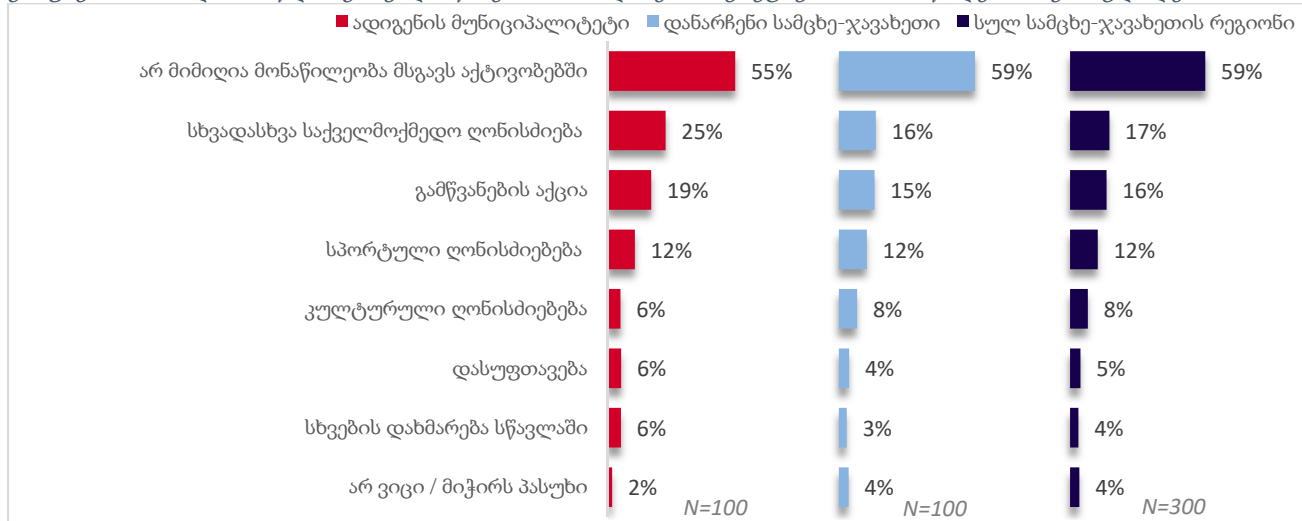
სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში გამოკითხულთა 29% მიიჩნევს, რომ საქართველოში ხელსაყრელი/სავსებით ხელსაყრელი გარემოა ახალგაზრდული მეწარმეობის, ინოვაციებისა და სტარტაპებისთვის. 21%-ის შეფასებით, ეს გარემო არ არის/საერთოდ არ არის ხელსაყრელი. ადიგენის მუნიციპალიტეტში გარემოს ხელსაყრელად/სავსებით ხელსაყრელად რესპონდენტთა 41% აფასებს, 29% კი ამბობს, რომ არ არის ან საერთოდ არ არის ახალგაზრდული მეწარმეობის, ინოვაციებისა და სტარტაპებისთვის ხელსაყრელი გარემო. საგულისხმოა, რომ მეწარმეობისთვის ხელსაყრელი გარემოს არსებობაზე ნაკლებად ისაუბრეს ფოკუსური დისკუსიების მონაწილეებმა ადიგენში. პირიქით, იქ აღინიშნა, რომ ამ თვალსაზრისით სერიოზული გამოწვევები აქვთ უფროსი ასაკის ახალგაზრდებს, რაც, პირველ რიგში შესაბამისი ცოდნისა და უნარების არარსებობას უკავშირდება. დისკუსიანტთა შეფასებით, არსებითია უფროსი ასაკის ახალგაზრდების მხარდაჭერა მეწარმეობისთვის აუცილებელი ცოდნებისა და უნარების შეძენის და, შემდეგ უკვე პროექტების დაფინანსების თვალსაზრისით. ყველაზე დიდ პოტენციალს სტარტაპერებისთვის ახალგაზრდები ტურიზმისა და სოფლის მეურნეობის მიმართულებით ხედავენ. დისკუსიებზე აღინიშნა, რომ როგორც ადიგენის მუნიციპალიტეტის, ასევე ზოგადად რეგიონის ტურისტული პოტენციალი არ არის ათვისებული და ამ თვალსაზრისით ახალგაზრდების რესურსის გამოყენება აუცილებელია.

2.4. პოლიტიკური ჩართულობა და აქტივიზმი

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში გამოკითხულთა უმრავლესობა მიიჩნევს, რომ ახალგაზრდების მიერ სხვადასხვა მოხალისეობრივ აქტივობაში მონაწილეობის მიიღება მნიშვნელოვანია/ძალიან მნიშვნელოვანია (85%). უმრავლესობა თვლის ასე როგორც ადიგენის მუნიციპალიტეტში (96%), ასევე დანარჩენ რეგიონში (84%). ასე ფიქრობს რეგიონში ეთნიკურად ქართველების 91% და ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა 80%.

როგორც სამიზნე მუნიციპალიტეტში (64%), ასევე დანარჩენ რეგიონსა (66%) და სულ სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში (66%) გამოკითხული ათი რესპონდენტიდან ექვსს ბოლო 2-3 წლის გათვლისწინებით, არ მიუღია მონაწილეობა არცერთ მოხალისეობრივ პროგრამაში. თუმცა, აქვე აღსანიშნავია, რომ იმ რესპონდენტთა წილი, ვინც ქვეყნის შიგნით მოხალისეობრივ პროგრამაში მიიღო მონაწილეობა სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში 31%-ს, ადიგენის მუნიციპალიტეტში კი - 34%-ს უტოლდება. რაც შეეხება მოხალისეობრივ აქტივობებს, სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ათიდან ექვს რესპონდენტს არცერთ მოხალისეობრივ აქტივობაში არ მიუღია მონაწილეობა ბოლო 1-2 წლის განმავლობაში. გამოკითხულთა 55% ამბობს იმავეს ადიგენის მუნიციპალიტეტში. სხვადასხვა საქველმოქმედო ღონისძიება და გამწვანების აქციაა ის აქტივობები, რაშიც ყველაზე მეტმა რესპონდენტმა მიიღო მონაწილეობა მთლიანად რეგიონში (17% და 16%, შესაბამისად) და ადიგენის მუნიციპალიტეტში (25% და 19%, შესაბამისად).

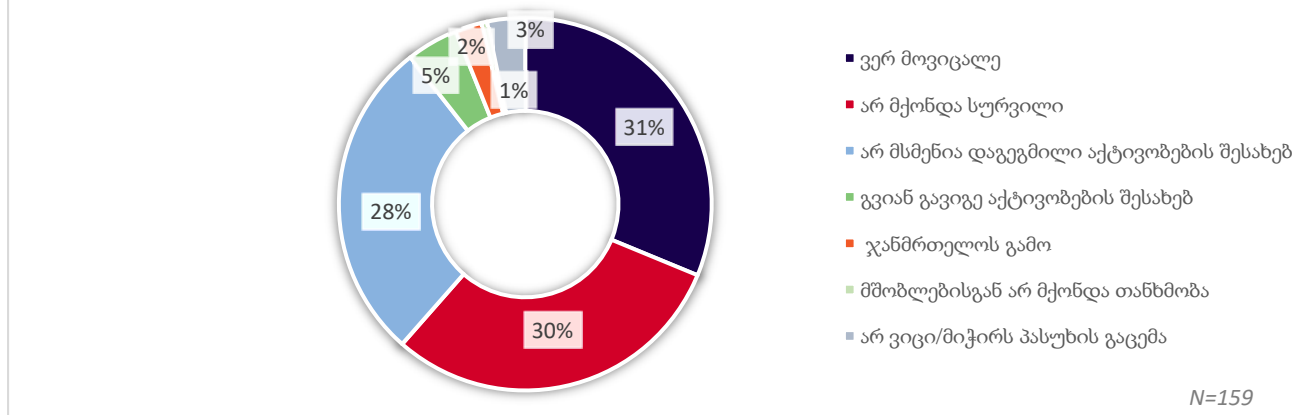
გრაფიკი # 16. ბოლო 1-2 წლის გათვალისწინებით მოხალისეობრივ აქტივობაში მონაწილეობის გამოცდილება

აღსანიშნავია, რომ ასაკის მატებასთან ერთად მოხალისეობრივ აქტივობებში არმონაწილეობის მაჩვენებელი იზრდება (არ მიუღია არცერთ მოხალისეობრივ აქტივობაში: 14-17 წელი - 43%, 18-23 წელი - 55%, 24-29 წელი - 70%). ეთნიკური ნიშნით განსხვავებები კვლევას არ გამოუვლენია. რაც შეეხება დასახლების ტიპს, აღსანიშნავია, რომ სოფლის ტიპის დასახლებებში მეტია იმ ახალგაზრდათა წილი, ვისაც ბოლო 1-2 წლის მანძილზე არცერთ მოხალისეობრივ აქტივობაში არ მიუღია მონაწილეობა, ვიდრე ქალაქში (65% და 45%, შესაბამისად).

მთავარ მიზეზად, თუ რატომ არ მიიღეს მონაწილეობა მოხალისეობრივ აქტივობებში, სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ახალგაზრდები ასახელებენ იმას, რომ ვერ მოიცაღეს (31%), არ ჰქონდათ სურვილი (30%) ან არ სმენიათ დაგეგმილი აქტივობების შესახებ (28%).

გრაფიკი # 17. მიზეზები, რატომაც არ მიიღეს მონაწილეობა მოხალისეობრივ აქტივობებში სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში

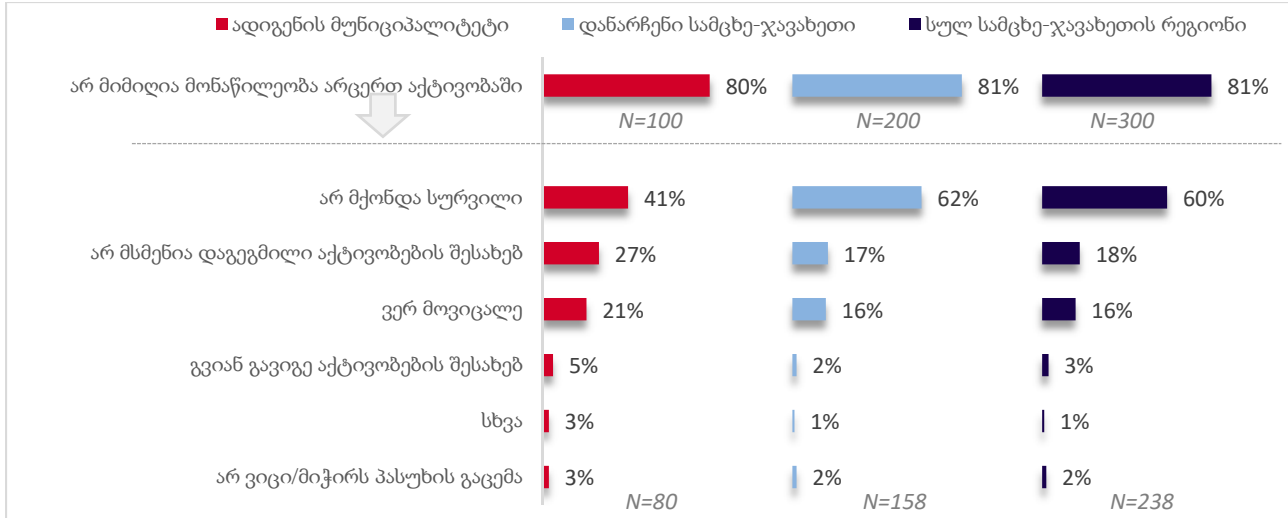
სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში გამოკითხულთა 62%-ის აზრით, ახალგაზრდების აქტიური ჩართულობა ქვეყნისათვის მნიშვნელოვან სხვადასხვა პროცესში (საკითხების განხილვა, საპროტესტო აქცია, პეტიციის ხელმოწერა და სხვა) მნიშვნელოვანი/ძალიან მნიშვნელოვანია. ადიგენის მუნიციპალიტეტში ამავე მოსაზრებას იზიარებს გამოკითხულთა 71%. აღსანიშნავია, რომ სხვადასხვა პროცესში ახალგაზრდების ჩართულობა მნიშვნელოვანი/ძალიან მნიშვნელოვანია ათიდან თითქმის შვიდი გამოკითხულისთვის ქალაქში (72%), სოფლად კი აღნიშნულზე ათიდან ექვსი ახალგაზრდა მიუთითებს (57%). ასევე, ეთნიკურად ქართველი ახალგაზრდების ჯგუფში ქვეყნისთვის მნიშვნელოვან სხვადასხვა პროცესში ახალგაზრდების ჩართულობას მნიშვნელოვნად/ძალიან მნიშვნელოვნად რესპონდენტთა 78% მიიჩნევს, ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა ჯგუფში კი იგივეზე 46% მიუთითებს.

მიუხედავად აღნიშნულის მნიშვნელოვნად შეფასებისა, გამოკითხულთა უმრავლესობას არ მიუღია მონაწილეობა არცერთ სამოქალაქო აქტივობაში ბოლო 1-2 წლის განმავლობაში როგორც მთლიანად რეგიონში, ისე ადიგენის მუნიციპალიტეტსა და დანარჩენ რეგიონში (სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი - 81%, ადიგენის მუნიციპალიტეტი - 80%, დანარჩენი სამცხე-ჯავახეთი - 81%). მათი წილი, ვისაც მონაწილეობა მიუღია რაიმე ტიპის სამოქალაქო აქტივობაში, მინიმალურია.

რაც შეეხება მიზეზებს, თუ რატომ არ მიუღიათ არცერთ სამოქალაქო აქტივობაში მონაწილეობა, ყველაზე მეტმა გამოკითხულმა მიზეზად სურვილის არქონა დაასახელა (სამცხე-ჯავახეთი - 60%, ადიგენის მუნიციპალიტეტი - 41%). რესპონდენტთა 18% სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში და 27% ადიგენის მუნიციპალიტეტში ამბობს, რომ არ სმენია დაგეგმილი აქტივობების შესახებ.

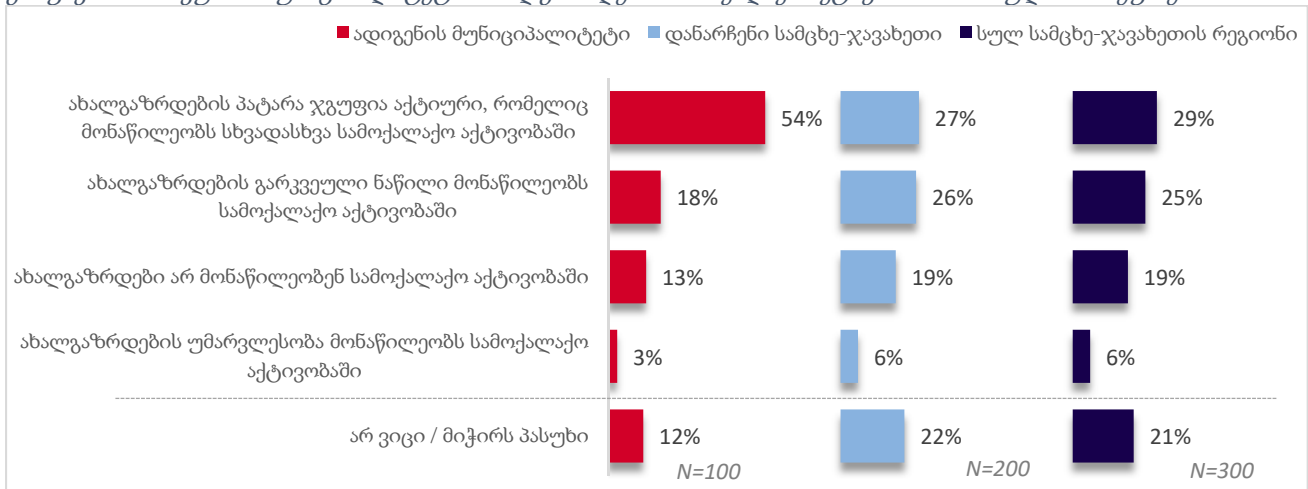
გრაფიკი # 18. სამოქალაქო აქტივობებში ბოლო 1-2 წლის მანძილზე მონაწილეობის გამოცდილება / არმონაწილეობის მიზეზები

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ათი გამოკითხულიდან სამი ამბობს, რომ მათ მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდების პატარა ჯგუფია აქტიური, რომელიც მონაწილეობს სხვადასხვა სამოქალაქო აქტივობაში (29%). მეოთხედის შეფასებით კი, ახალგაზრდების გარკვეული ნაწილი მონაწილეობს სამოქალაქო აქტივობაში (25%). ადიგენის მუნიციპალიტეტში გამოკითხული ახალგაზრდების ნახევარზე მეტის შეფასებით, ახალგაზრდების პატარა ჯგუფია აქტიური მუნიციპალიტეტში, რომელიც მონაწილეობს სხვადასხვა სამოქალაქო აქტივობაში (54%).

გრაფიკი # 19. საკუთარ მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდების სამოქალაქო აქტივობაში ჩართულობის შეფასება

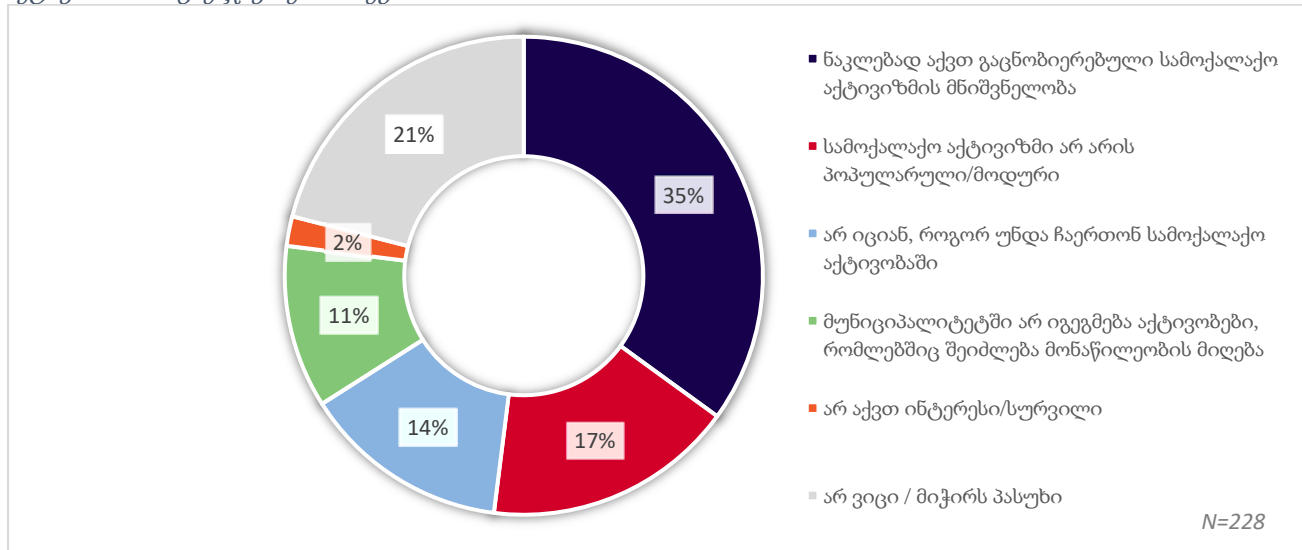

იმ რესპონდენტთა მესამედს, ვინც თვლის, რომ ახალგაზრდების უმრავლესობა მონაწილეობს სხვადასხვა სამოქალაქო აქტივობაში უჭირს დაასახელოს, თუ რა ტიპის აქტივობაში არიან ისინი ჩართულები (31%). ყველაზე მეტი გამოკითხული კი მიუთითებს ისეთ აქტივობებში მონაწილეობაზე, როგორებიცაა გარემოსდაცვითი აქტივობები (44%), საქველმოქმედო აქციები (28%) და ახალგაზრდობისთვის აქტუალური საკითხების განხილვა (13%). იმ მიზეზებზე საუბრისას კი, თუ რის გამო არ მონაწილეობს თითქმის არავინ ან ახალგაზრდების მხოლოდ მცირე ჯგუფი მონაწილეობს აქტივობებში, დასახელდა, რომ ახალგაზრდებს ნაკლებად აქვთ გაცნობიერებული სამოქალაქო აქტივიზმის მნიშვნელობა (35%) და ის, რომ სამოქალაქო აქტივიზმი არ არის

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

პოპულარული/მოდური (17%). ასე ფიქრობს რესპონდენტთა ყველაზე დიდი წილი სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში. აქვე ისიც ხაზგასასმელია, რომ აღნიშნულის შეფასება უჭირს გამოკითხულთა მეხუთედს (21%).

გრაფიკი # 20. მთავარი მიზეზები, რის გამოც ახალგაზრდების მცირე ჯგუფი / თითქმის არავინ მონაწილეობს სამოქალაქო აქტივობაში სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში

თვისებრივი კვლევის შედეგების თანახმად, ადიგენის მუნიციპალიტეტში სამოქალაქო აქტივიზმი დაბალია. როგორც ფოკუსური დისკუსიების მონაწილე ახალგაზრდები, ასევე ძირითადი ინფორმანტები იმაზე მიუთითებდნენ, რომ მუნიციპალიტეტში არსებობს რამდენიმე აქტიური ახალგაზრდა, ახალგაზრდების პატარა ჯგუფი, რომელიც ერთდროულადაა ჩართული სხვადასხვა აქტივობაში. დაბალი სამოქალაქო აქტივიზმის მიზეზებს შორის მთავარი, რასაც გაესვა ხაზი ასევე დაბალი ცნობიერება, სამოქალაქო აქტივიზმის მნიშვნელოვნების გაუცნობიერებლობა და ასევე, არაინფორმირებულობაა, რომელიც, სამოქალაქო აქტივიზმის ფორმების არცოდნას უკავშირდება. გარდა ამისა, დაბალი სამოქალაქო აქტივობის მიზეზებად ასევე დასახელდა სიზარმაცე და მხარდაჭერის მოლოდინის არარსებობა. სიზარმაცეზე საუბრისას დისკუსანტებთან ხაზგასმული იყო, რომ ახალგაზრდები იმდენად „გაზარმაცდნენ“, რომ „თავს არ იწუხებენ“ აქტიურობით. მხარდაჭერის მოლოდინის არარსებობაზე საუბრისას კი აღინიშნა, რომ ახალგაზრდებს არ აქვთ იმედი, რომ ადგილობრივი თვითმმართველობა წახალისებს მათ ინიციატივებს და საინტერესო იდეები იქნება მხარდაჭერილი. აქ საგულისხმოა, რომ კვლევის მონაწილეები მხარდაჭერას, პირველ რიგში, ადგილობრივი თვითმმართველობისგან მოელოდნენ, რამდენადაც აქტივობების დაგეგმვასა და განხორციელებაზე მთავარ პასუხისმგებლად სწორედ მას მოიაზრებენ. თუმცა, ისიც აღინიშნა, რომ თავად ახალგაზრდების მხარდაჭერის მოლოდინიც გამოწვევაა. დისკუსიის მონაწილეთა შეფასებით, იმ იშვიათ შემთხვევებშიც, როდესაც აქტიური ახალგაზრდების პატარა ჯგუფი გამოდის ინიციატივით, რომელიც ახალგაზრდების ჩართულობას უკავშირდება, თანატოლების მონაწილეობა დაბალია, რაც ასევე არის დაბალი სამოქალაქო აქტივიზმის მიზეზი.

„სრულად არის ერთი ჯგუფი, რომელიც ასე ყველა ორგანიზაციასთან და მათ შორის, მერიასთან თანამშრომლობს და მათ პროექტებში არის ჩართული...“ არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენელი

„დაწერეთ პროექტი სოფელში ნაგვის ურნების დადგმასთან დაკავშირებით და რომ ვწერდი, სოფლის ახალგაზრდები მეუბნებოდნენ, ეგ შენი საქმე არ არის, მაგას ისედაც დადგამენ და მიხედავენ...“ ადიგენის მუნიციპალიტეტი, სოფლის ტიპის დასახლება, მდებარეობით, 18-23 წლის ასაკობრივი კატეგორიის წარმომადგენელი

„ელემენტარული ბიძგი ზემოთ ვილაგამ უნდა მისცეს იმ ახალგაზრდობას, რაღაც ბიძგი, რომ მიბაძოს, გააკეთოს სხვამ, ვისაც ეკუთვნის მართლა ეს ყველაფერი და მერე ის ახალგაზრდები ადგებიან და... გააკეთებენ ორმაგად.“ ადიგენის მუნიციპალიტეტი, ქალაქის ტიპის დასახლება, მამრობითი, 24-29 წლის ასაკობრივი კატეგორიის წარმომადგენელი

აღსანიშნავია თავად ადგილობრივი თვითმმართველობის ხედვაც. ძირითადი ინფორმანტის შეფასებით, ახალგაზრდების მხრიდან ინიციატივების გაჟღერებას ჰქონია ადგილი, მაგრამ ამას ძალიან იშვიათი ხასიათი აქვს. ამის ერთ-ერთ მიზეზად მოტივაციის არარსებობა სახელდება, რაც იმას უკავშირდება, რომ ახალგაზრდების ხედვა პროექტების დაგეგმვასა და განხორციელებაზე არ არის თანხედრადი იმ პროცედურებთან, რომელსაც იდეა უნდა გადიოდეს დამტკიცებამდე. ძირითადი ინფორმანტის შეფასებით, ის ბიუროკრატიული ბარიერები, რომლებიც იდეამ უნდა გაიაროს მხარდაჭერისთვის, დროში აჭიანურებს პროცესებს; ამასთან, მოითხოვს გარკვეული პირობების დაკმაყოფილებას, რომელთა არარელევანტურობის შემთხვევაში, იდეა შეიძლება ვერც იყოს მხარდაჭერილი. ერთი ინიციატივის წარდგენაზე მხარდაჭერის არმიღება კი ახალგაზრდისთვის ხდება დემოტივატორი და ინიციატივების წარდგენის ის იშვიათი შემთხვევებიც ქრება.

„არ მოდიან, მათი მხრიდან შემიმჩნევია, რომ არ აქვთ საკმარისი მოტივაცია და ნდობა, რომ მეტყვიან უეჭველი გაკეთდება იმიტომ, რომ მოგეხსენებათ სახელმწიფოა, სხვანაირი მიდგომები სჭირდება. ისე ვერ ხარჯავ [თანხას], როგორც მათ წარმოუდგენიათ. მარტივი გონიათ... ბიუროკრატიულ ეტაპს გადის ეს ყველაფერი და იყო შემთხვევა, რომ მოგვმრთეს და ისეთი მწირი ვადა იყო, ვერანაირად ვერ ესწრებოდა; ტენდერის გამოცხადება გიწევს და მერე ეს უთანხმოებას იწვევს და უნდობლობის ფაქტორს აჩენს.“ ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენელი

მართალია, ის, რომ სამოქალაქო აქტივიზმი ადიგენის მუნიციპალიტეტში თუ ზოგადად რეგიონში დაბალია ამაზე თანხმდებიან თვისებრივი კვლევის მონაწილე როგორც ახალგაზრდები, ასევე ძირითადი ინფორმანტებიც. თუმცა, ისიც ხაზგასმული იყო, რომ 10 წლის წინანდელ რეალობასთან არსებულის შედარება ცალსახად პოზიტიური დასკვნების გაკეთების შესაძლებლობას იძლევა. კვლევის მონაწილეთა შეფასებით, დღეს გაცილებით მეტი ადამიანი ფლობს ინფორმაციას სამოქალაქო აქტივიზმის არსის, მისი მნიშვნელოვნების შესახებ და აქტივობაც დაბალი, მაგრამ უფრო მაღალია, ვიდრე წლების წინ. პროცესებში ახალგაზრდების ჩართულობის გასაზრდელად უმთავრეს მექანიზმად ცნობიერების ამაღლება დასახელდა, რასაც, კვლევის მონაწილეთა აზრით, ორგანიზებული, რეგულარული და სისტემური ხასიათი უნდა ჰქონდეს. მთავარი არგუმენტის თანახმად, ერთჯერადი აქციები და კამპანიები გრძელვადიან შედეგებზე ნაკლებადაა ორიენტირებული. სწორედ ამიტომ, სისტემური მიდგომა საკითხისადმი არსებითად ჩაითვალა. ამ

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

კონტექსტში ხაზი გაესვა იმას, რომ ცნობიერების ამაღლება მნიშვნელოვანია სკოლის ასაკიდანვე და არა მხოლოდ მოსწავლეების, არამედ პედაგოგებისა და სკოლის ადმინისტრაციისაც.

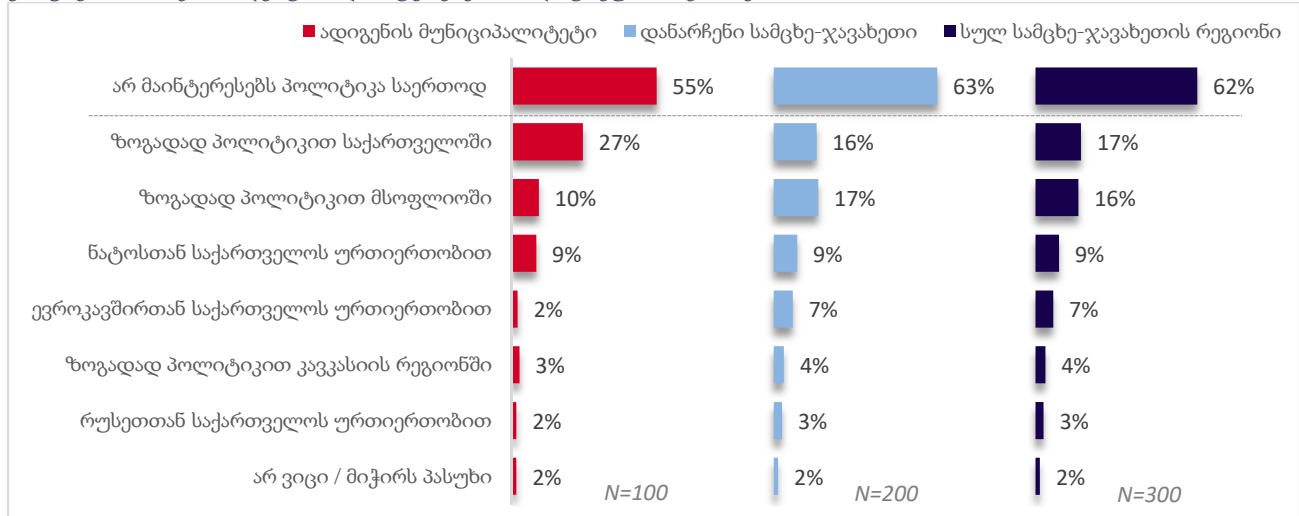
*„ცნობიერების დონის ამაღლების კამპანია, ეს ყველაფერი რომ სისტემატური ხასიათის იყოს და მაგალითად, გაწერილი იყოს კონკრეტული დღეები კვირის ან თვის განმავლობაში, როდესაც ბავშვები მივლენ, დაესწრებიან, შეიმეცნებენ რაღაცას, შედარებით, მაღალი აქტოვობის დონე იქნება... კონკრეტული პროექტის დასრულების შემდეგ ახალგაზრდები ისევ იგივე პოზიციაზე რჩებიან, რა პოზიციაზეც იყვნენ მანამდე სანამ დაიწყებოდა...“ **ადიგენის მუნიციპალიტეტი, ქალაქის ტიპის დასახლება, მამრობითი, 18-23 წლის ასაკობრივი კატეგორიის წარმომადგენელი***

*„თვეში ერთხელ რომ ტარდება პიროვნული განვითარების ტრენინგი... ამ 3 თვის განმავლობაში 1 სესია ანუ საათნახევრიანი კონკრეტული სესია არაფრის მომცემია და თუ ამას არ აქვს სისტემატური ხასიათი და სისტემატური სახე...“ **სამოქალაქო აქტივისტი***

სამოქალაქო აქტივიზმის გაზრდისთვის ასევე მნიშვნელოვან მექანიზმად ჩაითვალა წარმატებული შემთხვევების შესახებ ახალგაზრდების ინფორმირება. დისკუსანტთა შეფასებით, თუ იქნება არაერთი შემთხვევა, რომლითაც დადასტურდება, რომ ახალგაზრდებმა რაღაც პრობლემა წამოჭრეს თუ შეადგინეს პროექტი და ამან ჰპოვა გადაწყვეტილების მიმღები პირების მხარდაჭერა (გადაიჭრა პრობლემა/დაფინანსდა პროექტი), ახალგაზრდებს გაუჩნდებათ განცდა, რომ აქტიურობას აქვს შედეგი. ეს უკანასკნელი კი, კვლევის მონაწილეთა აზრით, აუცილებლად გაზრდის ჩართულობას პროცესებში.

რაც შეეხება ახალგაზრდების პოლიტიკით დაინტერესების მნიშვნელობას, **სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში** გამოკითხულთა 41%-ის აზრით, აღნიშნული მნიშვნელოვანია/ძალიან მნიშვნელოვანია. **ადიგენის მუნიციპალიტეტში** რესპონდენტთა ნახევარი იზიარებს იგივე მოსაზრებას (49%) და მეხუთედი გამოკითხულებისა თვლის, რომ ახალგაზრდების პოლიტიკით დაინტერესება არ არის /საერთოდ არ არის მნიშვნელოვანი (22%). რაც შეეხება უშუალოდ რესპონდენტების დაინტერესებას პოლიტიკით, **სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში** რესპონდენტთა უმრავლესობა არ არის დაინტერესებული (62%). გამოკითხულთა 17% დაინტერესებულია ზოგადად პოლიტიკით საქართველოში. **ადიგენის მუნიციპალიტეტში** გამოკითხულთა 55% არ არის პოლიტიკით დაინტერესებული საერთოდ, ათიდან სამი გამოკითხული კი დაინტერესებულია ზოგადად პოლიტიკით საქართველოში (27%).

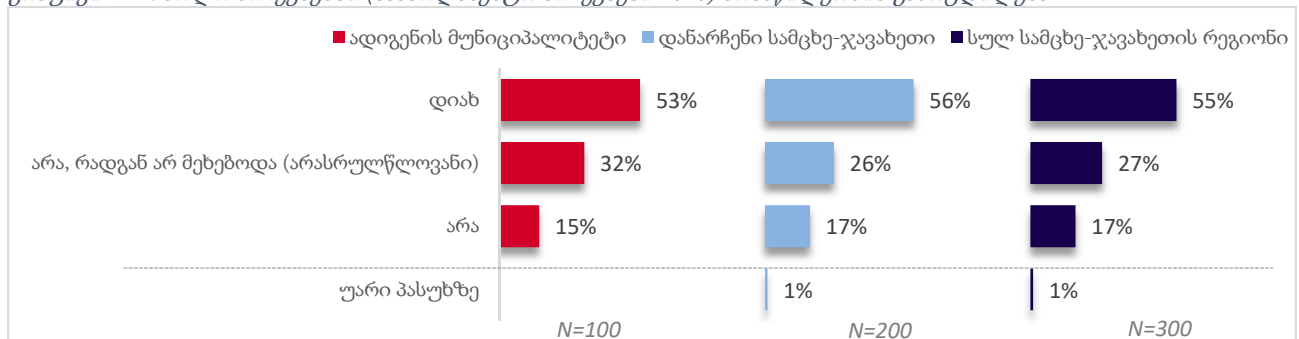
გრაფიკი # 21. რესპონდენტთა დაინტერესება პოლიტიკური საკითხებით

რაც შეეხება იმას, თუ რამდენად ხშირად განიხილავენ ქვეყანაში მიმდინარე სოციალურ, ეკონომიკურ და პოლიტიკურ საკითხებს გამოკითხულები, ხშირად ან ზოგჯერ განიხილავს რესპონდენტთა 45% და იშვიათად ან არასდროს 54% აკეთებს ამას. რაც შეეხება ადიგენის მუნიციპალიტეტს, აქ უფრო დიდია მათი წილი, ვინც ხშირად/ზოგჯერ განიხილავს ქვეყანაში მიმდინარე სოციალურ, ეკონომიკურ და პოლიტიკურ საკითხებს (57%) და ნაკლებია მათი წილი, ვინც აღნიშნულს იშვიათად ან არასდროს აკეთებს (43%).

ბოლო არჩევნებში (საპარლამენტო არჩევნები 2020) მონაწილეობა სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში კვლევის მონაწილეთა 55%-მა მიიღო, მეხუთედს კი არ მიუღია მონაწილეობა მიუხედავად სრულწლოვანებისა (17%). არასრულწლოვანების გამო კი არჩევნებში მონაწილეობა არ მიუღია გამოკითხულთა 27%-ს. თითქმის იგივე სურათია ადიგენის მუნიციპალიტეტში.

გრაფიკი # 22. ბოლო არჩევნებში (საპარლამენტო არჩევნები 2020) მონაწილეობის გამოცდილება

მართალია, მიუხედავად სამოქალაქო აქტივიზმის მაღალი მნიშვნელოვნების შეფასებისა და იმისაც, რომ ამ თვალსაზრისით პოზიტიური ძვრები შეინიშნება უკანასკნელი წლების მანძილზე, ფოკუსური დისკუსიების მონაწილეები თუ ძირითადი ინფორმანტები თანხმდებიან იმაზე, რომ ეს მაჩვენებელი ძალიან დაბალია როგორც ადიგენის მუნიციპალიტეტში, ასევე ზოგადად რეგიონში. იმასთან დაკავშირებითაც სრული თანხმობაა, რომ მთავარი გამოწვევა დაბალი ცნობიერებაა და მუშაობა

სწორედ ამ თვალსაზრისით უნდა გააქტიურდეს. ამისთვის არაფორმალურ განათლებაზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის განსაკუთრებულ მნიშვნელობას გაესვა ხაზი. ამასთან, არსებითად ჩაითვალა გადაწყვეტილების მიმღებ პირთა რეალური მხარდაჭერის შემთხვევების შესახებ ახალგაზრდების ინფორმირება. ჩაითვალა, რომ ეს მეტ მოტივაციის გაუჩენს ახალგაზრდებს, რათა ისინი არა უბრალოდ ჩაერთონ პროცესებში, არამედ თავადაც იყვნენ ცვლილებების ინიციატორები.

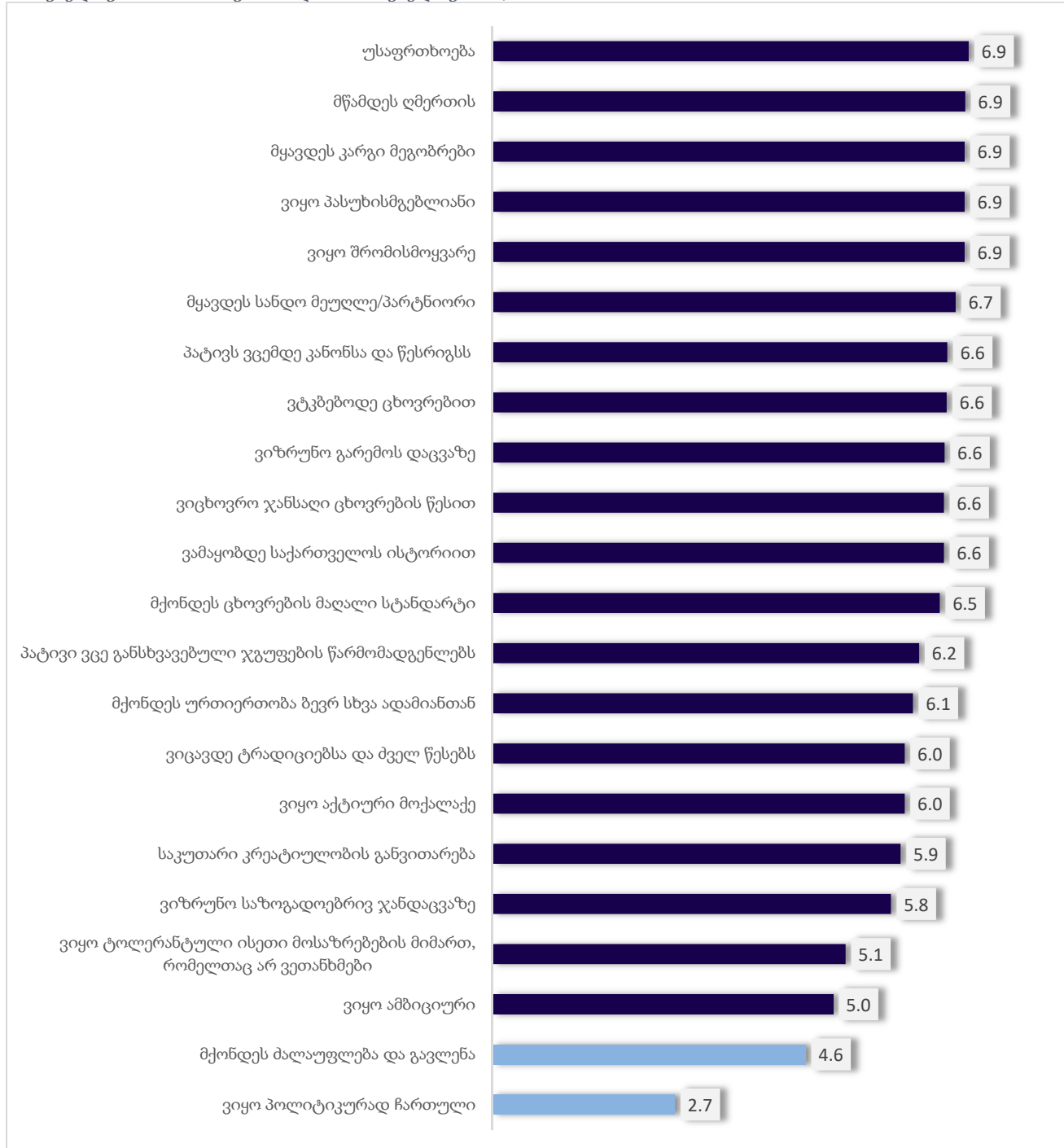
2.5. ღირებულებები და უფლებები

კვლევის მონაწილეებმა შეაფასეს სხვადასხვა ღირებულების მნიშვნელოვნება. შეთავაზებულ ღირებულებათა ჩამონათვალში უმრავლესობა მნიშვნელოვნად ან ძალიან მნიშვნელოვნად ფასდება. შედარებით ნაკლებია ისეთი ღირებულებების მნიშვნელოვნების შეფასება, როგორებიცაა პოლიტიკური ჩართულობა (2.7 ქულა), ძალაუფლებისა და გავლენის ქონა (4.6 ქულა); ასევე, ამბიციურობა (5.0 ქულა) და ტოლერანტულობა ისეთი მოსაზრებების მიმართ, რომელთაც არ ეთანხმებიან რესპონდენტები (5.1 ქულა).⁷

⁷ შენიშვნა: საკითხის პრობლემატურობა ფასდებოდა 7-ქულიან სკალაზე, სადაც „1“ ნიშნავდა, რომ საკითხი საერთოდ არ არის მნიშვნელოვანი, „7“- კი - ძალიან მნიშვნელოვანია.

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

გრაფიკი # 23. ღირებულებების მნიშვნელოვნების შეფასება (7-ქულიანი სკალა, სადაც 1 ნიშნავს - საერთოდ არ არის მნიშვნელოვანი, „7“ ნიშნავს - „ძალიან მნიშვნელოვანია“)

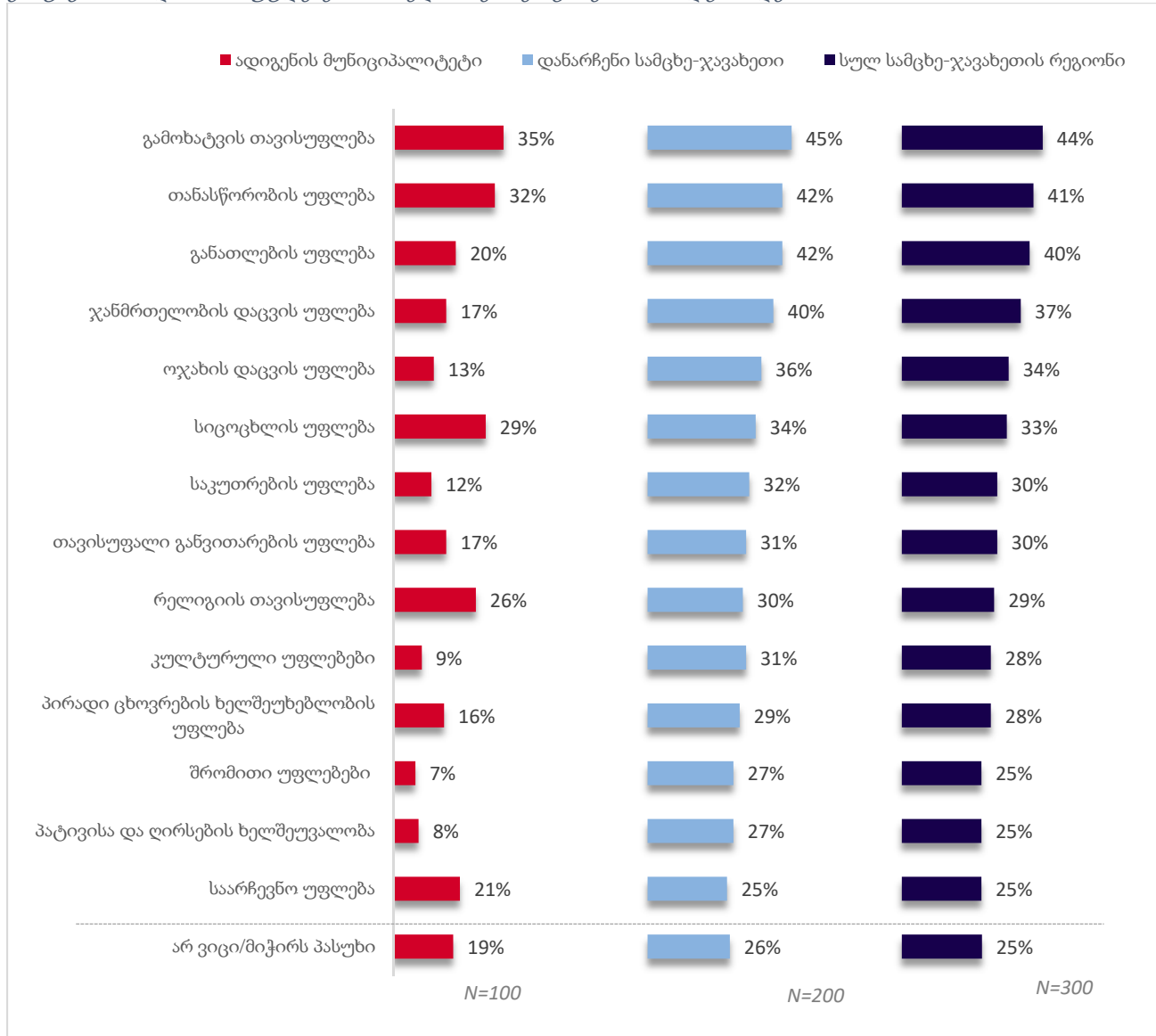

რაც შეეხება უფლებებს, რომელთა შესახებაც სმენიათ ახალგაზრდებს, აღმოჩნდა, რომ სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ათიდან ოთხ გამოკითხულს სმენია გამოხატვის თავისუფლების (44%), თანასწორობის უფლების (41%), განათლების უფლების (40%) და ჯანმრთელობის დაცვის უფლების

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

(37%) შესახებ. გამოხატვის თავისუფლებასა (35%) და თანასწორობის უფლებასთან (32%) ერთად, ადიგენის მუნიციპალიტეტში ყველაზე მეტ გამოკითხულს სმენია სიცოცხლის უფლებისა (29%) და რელიგიის თავისუფლების (26%) შესახებ.⁸

გრაფიკი # 24. ადამიანის უფლებები, რომელთა შესახებაც სმენიათ ახალგაზრდებს

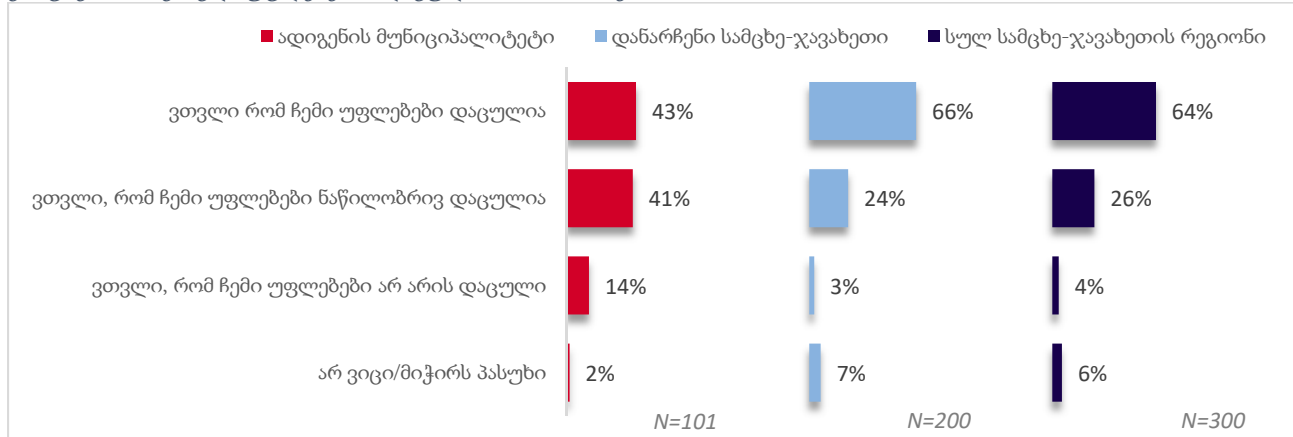

აღსანიშნავია, რომ სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ქალების მესამედს არ სმენია არცერთი უფლების შესახებ (32%). ასეთი კაცების რაოდენობა რეგიონში 19%-ია. ქალების ყველაზე დიდ რაოდენობას განათლების უფლების (40%), კაცების ყველაზე დიდ რაოდენობას კი - თანასწორობის უფლების (50%) შესახებ სმენია. ასაკის ჭრილში გამოხატვის თავისუფლების შესახებ სმენია გამოკითხულთა უმრავლესობას 18-23 ასაკობრივ ჯგუფში (55%), თანასწორობის უფლების შესახებ კი - 14-17 და 24-29 ასაკობრივ ჯგუფებში (39% და 42%, შესაბამისად). აღსანიშნავია ასევე, რომ ეთნიკური უმცირესობების

⁸ შენიშვნა: გრაფიკზე წარმოდგენილია უფლებები, რომლებზეც რეგიონში სულ მცირე გამოკითხულთა მეოთხედმა მიუთითა. ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

ჯგუფში გამოკითხულთა 41%-ს უჭირს დაასახელოს რომელიმე უფლება, რომლის შესახებაც სმენია, ყველაზე დიდ ნაწილს კი ამ ჯგუფში გამოხატვის თავისუფლების შესახებ სმენია (34%). *ეთნიკურად ქართველების* ჯგუფში ყველაზე მეტ გამოკითხულს თანასწორობის უფლების შესახებ სმენია (59%). **სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში** რესპონდენტების უმრავლესობა მიიჩნევს, რომ *მათი უფლება დაცულია* (64%); *ნაწილობრივ უფლების დაცვაზე* გამოკითხულთა მეოთხედი მიუთითებს (26%). **ადიგენის მუნიციპალიტეტში** გამოკითხულთა 43% თვლის, რომ მისი *უფლებები დაცულია*, ხოლო 41% მიიჩნევს, რომ *მათი უფლებები ნაწილობრივ არის დაცული*.

გრაფიკი # 25. განცდა უფლებების დაცულობის თაობაზე

იმ უფლებებზე საუბრისას, რომლებიც არ არის დაცული/ნაწილობრივაა დაცული, **სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში** გამოკითხულთა მეოთხედი *გამოხატვის თავისუფლებას* ასახელებს (26%), ამდენივეს უჭირს პასუხის გაცემა (24%). გამოკითხულთა 15% ასახელებს *შრომით უფლებებს*, 10% კი - *ცხოვრების ღირსეული პირობების უფლებას*. საგულისხმოა, რომ ისეთი მნიშვნელოვანი საკითხი, როგორიცაა *განათლების უფლება*, არ არის დაცული/ნაწილობრივაა დაცული გამოკითხულთა 4%-ის შეფასებით, მთელ რეგიონში. ხაზგასასმელია, რომ ამაზე თითქმის არავინ მიუთითებს ადიგენის მუნიციპალიტეტში, დანარჩენ სამცხე-ჯავახეთში კი ეს მაჩვენებელი 5%-ია.

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში გამოკითხული *ქალების* ყველაზე დიდი რაოდენობა მიიჩნევს, რომ არ არის დაცული/ნაწილობრივაა დაცული *მათი გამოხატვის თავისუფლება* (30%). *კაცების* შემთხვევაში კი მათ მეოთხედს უჭირს აღნიშნულის შეფასება (25%) და ამდენივე ასევე მიუთითებს გამოხატვის თავისუფლებაზე (25%). *ასაკის ჭრილში* აღსანიშნავია, რომ ათიდან სამ სკოლის ასაკის ახალგაზრდას უჭირს თქვას, მათი რომელი უფლება არ არის დაცული/ნაწილობრივაა დაცული (29%) და ასევე ათიდან ოთხი თვლის, რომ აღნიშნული ეხება გამოხატვის თავისუფლებას (38%). გამოხატვის თავისუფლებას მიიჩნევს არადაცულად/ნაკლებად დაცულად უმრავლესობა 18-23 წლის ასაკობრივ ჯგუფშიც (35%) და ამავე ასაკობრივ კატეგორიაში გამოკითხულთა მეხუთედს უჭირს დაასახელოს ის უფლება, რომელიც არ არის ან ნაწილობრივაა დაცული (20%). უფროსი ასაკის (24-29 წელი) ახალგაზრდების მეოთხედს (24%) უჭირს ასევე აღნიშნულზე პასუხის გაცემა, ამდენივე თანასწორობის უფლებაზე მიუთითებს (25%).

მართალია, *თვისებრივი კვლევის* მონაწილე ახალგაზრდებმა ნაკლებად გაამახვილეს ყურადღება უფლებების დარღვევაზე თუ დაუცველობაზე, გარდა განათლების უფლების დარღვევისა, რაც სკოლებში ხარისხიან განათლებაზე ხელმისაწვდომობის პრობლემურობას უკავშირდება.

ახალგაზრდებს არ გაუმახვილებიათ ყურადღება გამოხატვის თავისუფლების თვალსაზრისით არსებულ გამოწვევებზე, თუმცა კვლევის მონაწილე არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენლის შეფასებით, აზრის გამოხატვა თავისუფლად მაინც პრობლემურია მთლიანად რეგიონში. მეტიც, არსებობს სულ რამდენიმე ახალგაზრდა, რომელიც აზრს თავისუფლად გამოთქვამს. აქ ორ რამეზე გამახვილდა ყურადღება: ერთი, რომ ახალგაზრდების აბსოლუტურმა უმრავლესობამ არც იცის, რისი უფლება აქვს და შეუძლია აზრის გამოხატვა. და მეორე, იმ ადამიანების უფლებები ირღვევა, ვისაც აქვს კრიტიკული აზრი და სურს მისი გამოხატვა.

2.6. პრობლემები და მისწრაფებები

პრობლემები

კვლევის მონაწილეებმა შეაფასეს სხვადასხვა სერვისზე ხელმისაწვდომობის პრობლემურობა ახალგაზრდებისთვის თავიანთ მუნიციპალიტეტში. როგორც აღმოჩნდა, **სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში** ახალგაზრდებისთვის ყველაზე სერიოზულ ორ გამოწვევას *სამუშაო ადგილების სიმწირე* (5.6 ქულა) და *გართობისა და დასვენების ადგილებზე ხელმისაწვდომობა* (5.6 ქულა) წარმოადგენს.⁹ რეგიონში ყველაზე ნაკლებად პრობლემურ საკითხად კი *ინტერნეტზე ხელმისაწვდომობა* (1.9 ქულა) და *სასკოლო განათლებაზე ხელმისაწვდომობა* (2.2 ქულა) დასახელდა. **ადიგენის მუნიციპალიტეტში** ყველაზე მეტად პრობლემურად, ისევე, როგორც მთელ სამცხე-ჯავახეთში, გამოვლინდა *სამუშაო ადგილების სიმწირე* (6.1) და *გართობისა და დასვენების ადგილებზე ხელმისაწვდომობა* (5.9). ყველაზე ნაკლებად პრობლემური კი სასკოლო განათლებაზე ხელმისაწვდომობაა (2.1 ქულა).

ცხრილი # 1. საკუთარ მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდობისთვის სხვადასხვა საკითხის პრობლემურად შეფასება (შეფასება 7-ქულიან სკალაზე, სადაც „1“ ნიშნავს - საერთოდ არ არის გამოწვევა/პრობლემა, „7“ ნიშნავს - სერიოზული გამოწვევა/პრობლემა)

მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდობისათვის რამდენად სერიოზული გამოწვევა/პრობლემაა შემდეგი საკითხები	ადიგენის მუნიციპალ იტეტი	დანარჩენი სამცხე-ჯავახეთი	სულ სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი
სამუშაო ადგილების სიმწირე	6.1	5.5	5.6
გართობისა და დასვენების ადგილებზე ხელმისაწვდომობა	5.9	5.5	5.6
პროფესიულ სასწავლებლებზე ხელმისაწვდომობა	5	5.2	5.2
სტაჟირებაზე ხელმისაწვდომობა	5.3	5	5.1
მეწარმეობის ხელშემწყობ პროგრამებზე ხელმისაწვდომობა	5.1	5	5
ახალგაზრდებისთვის შეკრების, დასვენებისა თუ სხვადასხვა ღონისძიების მოსაწყობად საჭირო სივრცეებზე ხელმისაწვდომობა	5.5	4.8	4.9
უმაღლეს განათლებაზე ხელმისაწვდომობა	4.9	4.8	4.8

⁹ შენიშვნა: საკითხის პრობლემურობა ფასდებოდა 7-ქულიან სკალაზე, სადაც „1“ ნიშნავს, რომ საკითხი საერთოდ არ წარმოადგენს გამოწვევას/პრობლემას, „7“ კი - სერიოზული გამოწვევა/პრობლემა.

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

რეპროდუქციულ ჯანმრთელობასთან დაკავშირებულ განათლებაზე ხელმისაწვდომობა	5.1	4.8	4.8
არაფორმალურ განათლებაზე ხელმისაწვდომობა	4.3	4.4	4.4
ტრენინგებზე/საგანმანათლებლო კურსებზე ხელმისაწვდომობა	4.9	4.1	4.2
სპორტულ წრეებზე ხელმისაწვდომობა	4.8	3.6	3.7
სპორტულ ინფრასტრუქტურაზე ხელმისაწვდომობა	4.1	3.6	3.7
სახელოვნებო წრეებზე ხელმისაწვდომობა	4.6	3.5	3.6
ჯანდაცვის სერვისებზე ხელმისაწვდომობა	4.3	3.2	3.3
ტრანსპორტზე ხელმისაწვდომობა	3.6	3.1	3.1
კომპიუტერზე ხელმისაწვდომობა	4.1	2.8	2.9
სასკოლო განათლებაზე ხელმისაწვდომობა	2.1	2.2	2.2
ინტერნეტზე ხელმისაწვდომობა	3.7	1.7	1.9

კვლევის მონაწილეთა ნახევარზე მეტს მიუწვდება ხელი კომპიუტერზე სახლში და/ან მის ფარგლებს გარეთ. 44%-ს შეადგენს მათი წილი, ვისაც არ აქვს წვდომა კომპიუტერზე არც სახლში და არც მის გარეთ. რაც შეეხება ინტერნეტის მოხმარებას, როგორც მთლიანად რეგიონში, ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტში რესპონდენტთა 91% და მეტი აცხადებს, რომ დღეში რამდენიმე საათითაა მისი მომხმარებელი.

მართალია, ინტერნეტზე ხელმისაწვდომობა ყველაზე ნაკლებად პრობლემურად შეფასდა რეგიონში (1.9 ქულა) და ის ნაკლებად პრობლემურად ფასდება ადიგენის მუნიციპალიტეტშიც (3.7 ქულა), მაგრამ *თვისებრივი კვლევის* ფარგლებში დისკუსიების მონაწილეებმა ხაზი გაუსვეს ამ საკითხის აქტუალობას, განსაკუთრებით სოფლის ტიპის დასახლებებში მცხოვრებთათვის. დისკუსანტთა შეფასებით, ინტერნეტზე შეზღუდული წვდომა ყველასთვის პრობლემურია, ასაკის მიუხედავად; უშუალოდ ახალგაზრდობის კონტექსტში კი ეს იმ თვალსაზრისითაცაა გამოწვევა, რომ მათ ეზღუდებათ წვდომა სხვადასხვა სახის ინფორმაციაზე; რთულია გარკვეულ აქტივობებში ჩართვა, რომლებიც ონლაინ იმართება. ასევე გასათვალისწინებელია, რომ ინტერნეტზე შეზღუდული ხელმისაწვდომობა ბარიერი იქნება მომავალშიც იმ აქტივობებში ახალგაზრდების ჩასართავად, რომლებიც შესაძლებელია ონლაინ სივრცეში დაიგეგმოს და გადაადგილებას არ საჭიროებდეს.

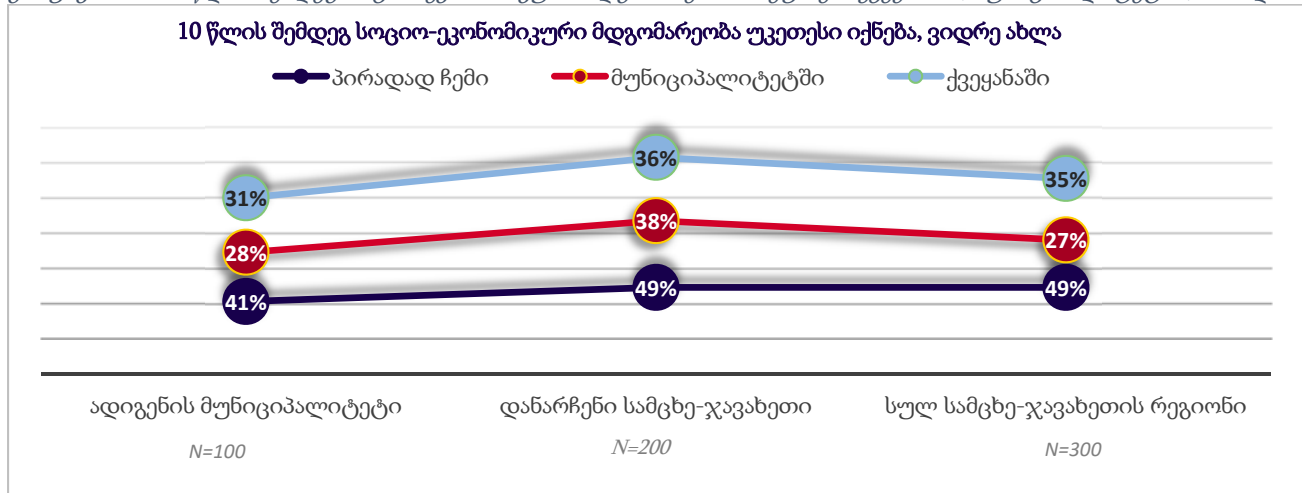
აღსანიშნავია, რომ არაფორმალურ განათლებაზე ხელმისაწვდომობა საშუალოდ მნიშვნელოვან გამოწვევად შეფასდა ადიგენის მუნიციპალიტეტში რაოდენობრივი კვლევის მონაწილეთა მიერ (4.3 ქულა). თუმცა, ფოკუსური დისკუსიების მონაწილეებმა ამ საკითხის განსაკუთრებულ პრობლემურობაზე გაამახვილეს ყურადღება. არაფორმალურ განათლებაზე ხელმისაწვდომობის არარსებობა ან შეზღუდული წვდომა, ისევე როგორც შეკრებებისთვის სივრცეების არარსებობა, რომლის გამოყენებაც ახალგაზრდებს დისკუსიებისთვის, კომუნიკაციისა და იგივე არაფორმალური განათლებისთვის შეუძლიათ ახალგაზრდობისთვის განსაკუთრებით სერიოზულ პრობლემად გამოიკვეთა დისკუსიებისას. კვლევის მონაწილეთა შეფასებით, ამგვარი შესაძლებლობების არარსებობა ინდიფერენტულს ხდის ახალგაზრდას და პროცესებში ჩართულობაც დაბალია.

აქვე უნდა ითქვას, რომ მართალია, რაოდენობრივი კვლევის ფარგლებში ადიგენის

მუნიციპალიტეტში ტრანსპორტზე ხელმისაწვდომობა სხვებზე ნაკლებ პრობლემურ საკითხად გამოიკვეთა, თუმცა აღნიშნულზე ყურადღება გამახვილდა ფოკუსურ დისკუსიებზე. ხაზგასმული იყო, რომ აღნიშნული განსაკუთრებით პრობლემურია სოფლის ტიპის დასახლებებისთვის.

კვლევის რესპონდენტებმა პრობლემებთან ერთად ასევე მომავალი 10 წლის პერსპექტივაში ქვეყნის, მუნიციპალიტეტისა თუ საკუთარი სოციო-ეკონომიკური მდგომარეობა შეაფასეს. მათი განწყობები შემდეგნაირია: ქვეყნის მდგომარეობის შეფასებისას ადიგენის მუნიციპალიტეტის (31%), დანარჩენი სამცხე-ჯავახეთისა (36%) და მთლიანი რეგიონისთვის (35%) მსგავსია მათი წილი, ვინც თვლის, რომ აღნიშნული უკეთესი იქნება, ვიდრე ახლაა. მუნიციპალიტეტის სამომავლო მდგომარეობას პოზიტიურად ათიდან სამი რესპონდენტი აფასებს ადიგენის მუნიციპალიტეტში, ამავეზე ათიდან ოთხი მიუთითებს როგორც დანარჩენ სამცხე-ჯავახეთში (38%), ისე მთლიანად რეგიონში (37%). რაც შეეხება პირადი სოციო-ეკონომიკური მდგომარეობის შეფასებას, აღნიშნულის პოზიტიურად შემფასებელთა წილი 41%-ს უტოლდება ადიგენის მუნიციპალიტეტში, 49%-49%-ს დანარჩენ სამცხე-ჯავახეთსა და მთლიანად რეგიონში.

გრაფიკი # 26. 10 წლის შემდეგ სოციო-ეკონომიკური მდგომარეობის შეფასება ქვეყანაში, მუნიციპალიტეტში, პირადი

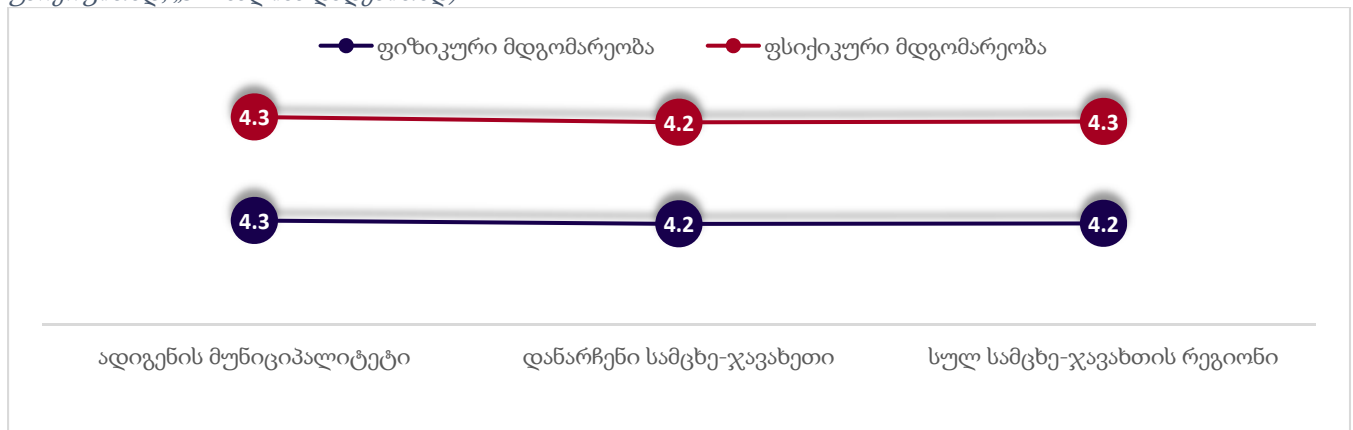
რაც შეეხება ამ ეტაპზე საკუთარი ცხოვრებით კმაყოფილების შეფასებას, ახალგაზრდების უმრავლესობა ამტკიცებს, რომ ცხოვრების ამ ეტაპზე, ყველა ფაქტორის გათვალისწინებით, ისინი უფრო კმაყოფილები არიან თავიანთი ცხოვრებით, ვიდრე უკმაყოფილოები. აღნიშნული მათ 7-ქულიან სკალაზე შეაფასეს, სადაც „1“ ნიშნავდა, რომ რესპონდენტი საერთოდ არ იყო კმაყოფილი საკუთარი ცხოვრებით, „7“ კი ნიშნავდა, რომ ის ძალიან კმაყოფილი იყო საკუთარი ცხოვრებით ამ ეტაპზე და ეს შეფასება სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში საშუალოდ 5.1 ქულას უტოლდება. ადიგენის მუნიციპალიტეტში ეს მაჩვენებელი 4.2 ქულაა.

გრაფიკი # 27. ამ ეტაპზე საკუთარი ცხოვრებით კმაყოფილება (შეფასება 7-ქულიან სკალაზე, სადაც „1“ ნიშნავს - „საერთოდ არ ვარ კმაყოფილი“, „7“ ნიშნავს - „ძალიან კმაყოფილი ვარ“)

რაც შეეხება ახალგაზრდების მიერ ამ ეტაპზე საკუთარი ფიზიკური და ფსიქიკური მდგომარეობის შეფასებას, ის დადებითად ფასდება როგორც ზოგადად სამცხე-ჯავახეთში, ასევე ადიგენის მუნიციპალიტეტსა და დანარჩენ სამცხე-ჯავახეთში. ყველგან ორივე მდგომარეობის შეფასება მაქსიმალური 5-დან 4.2 ან მეტი ქულით ფასდება.

გრაფიკი # 28. ამ ეტაპზე საკუთარი ფიზიკური და ფსიქიკური მდგომარეობის შეფასება (შეფასება „1“ - ძალიან უარყოფითად, „5“ - ძალიან დადებითად)

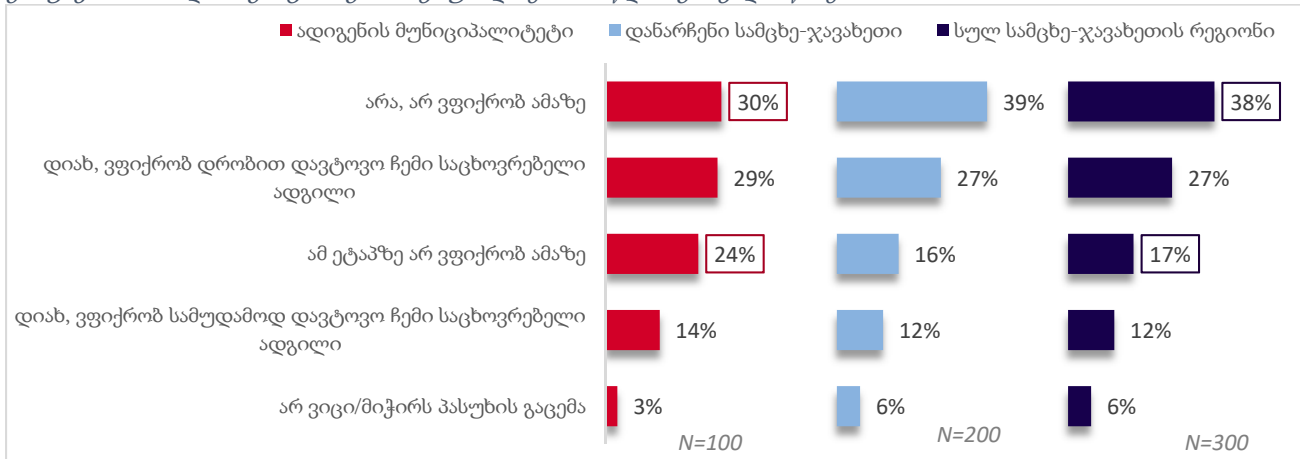

მიგრაცია

ახალგაზრდებმა შეაფასეს შიდა მიგრაციის განზრახვა უახლოესი 2-3 წლის განმავლობაში. აღმოჩნდა, რომ სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ამგვარი განზრახვა არ აქვს/ამ ეტაპზე არ აქვს კვლევის მონაწილე ახალგაზრდების ნახევარზე მეტს (55%). ამგვარი განზრახვის არქონას გამოკითხულთა 38% აფიქსირებს, ამ ეტაპზე კი ამაზე არ ფიქრობს ახალგაზრდების 17%. ადიგენის მუნიციპალიტეტში გამოკითხული ათიდან სამ რესპონდენტს არ აქვს განზრახვა უახლოესი 2-3 წლის შიდა მიგრაციის (30%) და ამ ეტაპზე არ ფიქრობს აღნიშნულს ათიდან ორი რესპონდენტი (24%).

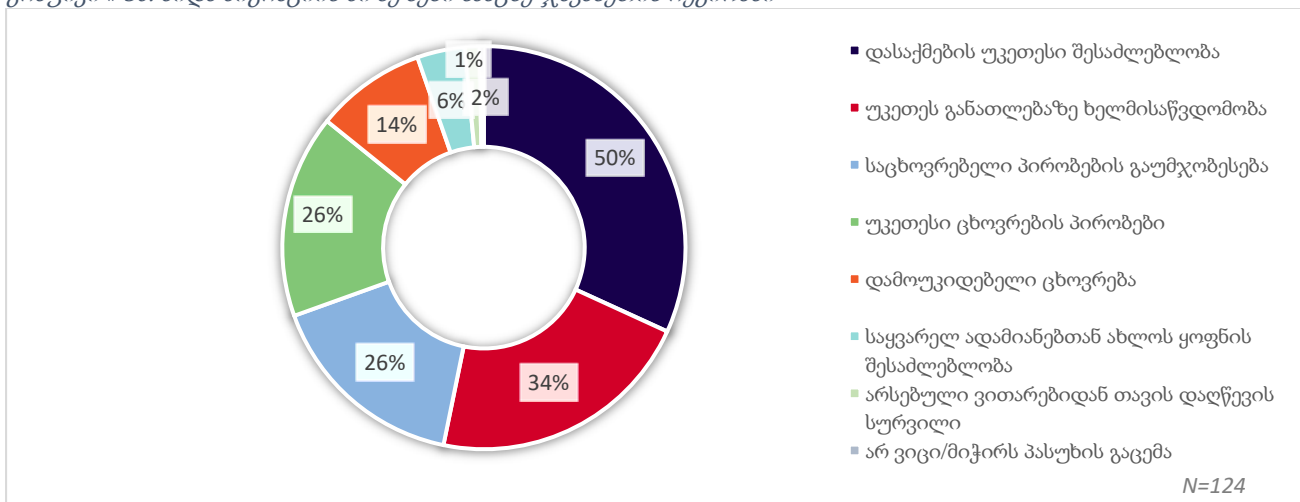
ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

გრაფიკი # 29. შიდა მიგრაციის განრაზვა უახლოესი 2-3 წლის გათვალისწინებით

რაც შეეხება შიდა მიგრაციის მიზეზებს, მათგან, ვინც მსგავსი განზრახვა დააფიქსირეს ოთხი მთავარი მიზეზი გამოიკვეთა. კერძოდ, დასაქმების უკეთესი შესაძლებლობა (50%), რაც ყველაზე მეტისთვისაა შიდა მიგრაციის მიზეზი; უკეთესი განათლებაზე ხელმისაწვდომობა (34%), საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება (26%) და უკეთესი ცხოვრების პირობები (26%).

გრაფიკი # 30. შიდა მიგრაციის მიზეზები სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში

გარე მიგრაციაზე რესპონდენტთა მეხუთედი ფიქრობს სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში (21%). ადიგენის მუნიციპალიტეტში გამოკითხულთა 34% მიუთითებს იმავეზე, დანარჩენ სამცხე-ჯავახეთში კი - 19%. გარე მიგრაციის/ქვეყნის დატოვების სამ მთავარ მიზეზს ასევე დასაქმების უკეთესი შესაძლებლობა (50%), უკეთესი განათლებაზე ხელმისაწვდომობა (24%) და საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება (21%) წარმოადგენს.

დისკრიმინაციის გამოცდილება

კვლევის ფარგლებში ახალგაზრდებმა შეაფასეს, ჰქონიათ თუ არა დისკრიმინაციის გამოცდილება შემდეგი ნიშნებით: განათლების დონის გამო (დაწყებითი განათლება, საშუალო განათლება, სხვ), ეკონომიკური მდგომარეობის გამო (მდიდარი/ღარიბი), რელიგიური კუთვნილების გამო, ეთნიკური კუთვნილების გამო, სქესის გამო (მდედრობითი-მამრობითი), ასაკის გამო დისკრიმინაცია (უმცროსი-უფროსი; პატარა-დიდი), საცხოვრებელი ადგილის გამო (გარეუბანი-ცენტრი, სოფელი-ქალაქი), პოლიტიკური შეხედულებების გამო. კვლევის შედეგების თანახმად, როგორც მთლიანად რეგიონში, ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტში რესპონდენტთა უმრავლესობას მსგავსი გამოცდილება არ ჰქონია. თუმცა, აქვე საგულისხმოა, რომ სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში გამოკითხული ახალგაზრდების 27% ამბობს, რომ ერთხელ მაინც ჰქონია მის მიმართ ეკონომიკური მდგომარეობის გამო დისკრიმინაციის შემთხვევა ადგილი. ასევე, 17%-17% განათლების დონისა და ასაკის გამო, 10% კი საცხოვრებელი ადგილის მიზეზით დისკრიმინაციის ერთ შემთხვევაზე მაინც მიუთითებს.

აღსანიშნავია, რომ თვისებრივი კვლევის ფარგლებში დისკუსიების მონაწილე ახალგაზრდებმა არა საკუთარ, მაგრამ მათ გარშემო ახალგაზრდების გამოცდილებაზე ისაუბრეს. სამი მთავარი ნიშნით დისკრიმინაციაზე გამახვილდა ყურადღება ფოკუსურ დისკუსიებზე. კერძოდ, დისკრიმინაციაზე რელიგიის, ასაკისა და გენდერის ნიშნით. საგულისხმოა, რომ რელიგიის ნიშნით დისკრიმინაციაზე ყურადღება ეთნიკურად ქართველების ჯგუფის წარმომადგენლებმა გაამახვილეს. მათი შეფასებით, მართლმადიდებლურ და მუსლიმ თემებს შორის აქვს ადგილი დაპირისპირებას, რაც გამოწვევად ფასდება.

„საკმაოდ ხშირად არის ხოლმე მაღალმთიან სოფლებში, სადაც ცხოვრობენ მუსლიმი თემის წარმომადგენლები, დაპირისპირება არის ხოლმე ძალიან ხშირი... მართლმადიდებელი ჯგუფი თავს ესხმის მუსლიმ ჯგუფს ან პირიქით...“ ადიგენის მუნიციპალიტეტი, ქალაქის ტიპის დასახლება, მდედრობითი, 18-23 წლის ასაკობრივი კატეგორიის წარმომადგენელი

„ზარზმაში არის მართლმადიდებლური ეკლესია, იქვე ცხოვრობენ მუსლიმები და არის ხოლმე, რომ ეკრძალებათ ეკლესიაში შესვლა, არ შეიძლება და ვიცი, რომ ჩუმად ხდება...“ ადიგენის მუნიციპალიტეტი, სოფლის ტიპის დასახლება, მდედრობითი, 24-29 წლის ასაკობრივი კატეგორიის წარმომადგენელი

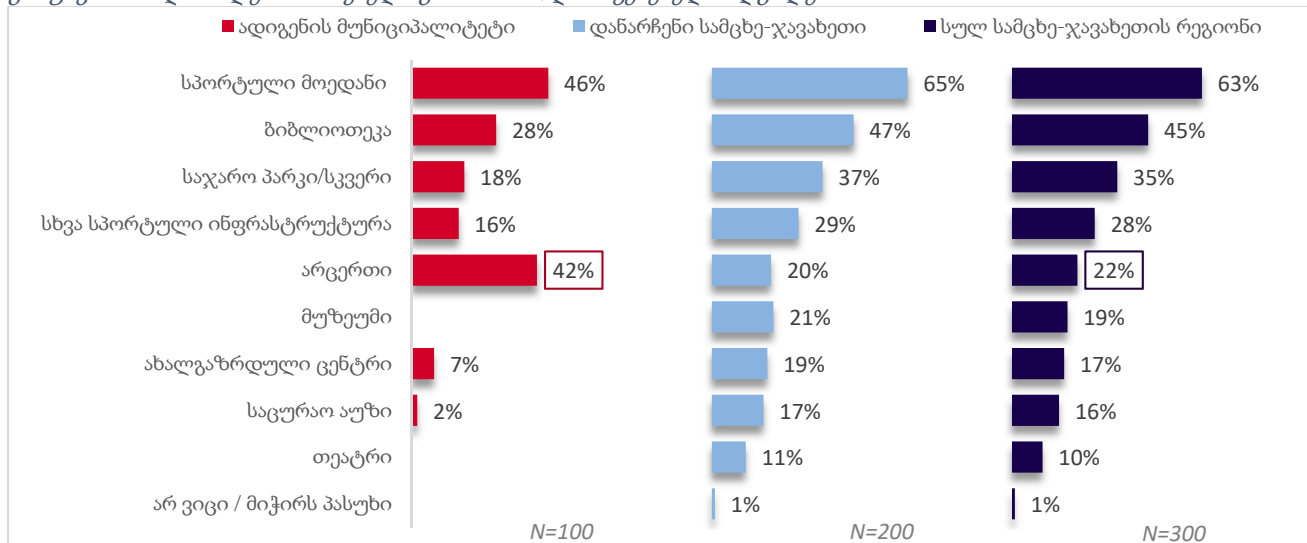
რაც შეეხება გენდერისა და ასაკის ნიშნით დისკრიმინაციას, აქ ხაზგასმული იყო, რომ ასაკის გამო, რაც უფრო ახალგაზრდაა ადამიანი, მით მეტად აქვს ადგილი აღქმას, რომ ის „პატარაა“ და აზრის ხმამაღლა დაფიქსირება და პოზიციის გამოხატვა არ არის სოციალურად მისაღები ქცევა. იგივე ეხება გენდერის ნიშნით დისკრიმინაციის შემთხვევებს, რომელიც გამომდინარეობს ტრადიციული საზოგადოებისთვის დამახასიათებელი ხედვიდან, რომლის თანახმადაც ქალის მოვალეობა მხოლოდ საოჯახო საქმეებით უნდა შემოიფარგლებოდეს.

2.7. დასვენება და ცხოვრების წესი

გართობა, დასვენების შესაძლებლობები და სპორტული აქტივობები

კვლევის ფარგლებში ახალგაზრდებმა შეაფასეს, თუ გართობისა და დასვენებისთვის რა ადგილებზე მიუწვდებოდათ ხელი საკუთარ დასახლებაში. როგორც აღმოჩნდა, **სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში** ყველაზე მეტად **სპორტულ მოედნებზე** (63%), **ბიბლიოთეკებსა** (45%) და **საჯარო პარკი/სკვერზე** (35%) ხელმისაწვდომობაა. **ადიგენის მუნიციპალიტეტში** მსგავსია სამი ყველაზე ხშირად დასახელებული ხელმისაწვდომი ობიექტების ჩამონათვალი. საგულისხმოა, რომ ათიდან ოთხი გამოკითხული ამბობს, რომ **არცერთი ჩამოთვლილი გასართობი თუ დასასვენებელი ადგილი მათთვის ხელმისაწვდომი არ არის** (42%). დასასვენებელი და გასართობის ადგილების არარსებობა ან არსებულის გაუმართაობა რომ განსაკუთრებული გამოწვევაა ეს გამოვლინდა თვისებრივი კვლევის ფარგლებშიც. ადიგენში ფოკუსური დისკუსიების მონაწილეთა შეფასებით, საჯარო სკვერიც კი არ არის მოწესრიგებული მუნიციპალურ ცენტრში, სივრცეები კი შეკრებებისთვის, არა მხოლოდ არაფორმალური განათლებისთვის, არამედ მხოლოდ გართობისთვის, უბრალოდ არ არსებობს.

გრაფიკი # 31. დასახლებაში მოქმედი გასართობი/დასასვენებელი ადგილები

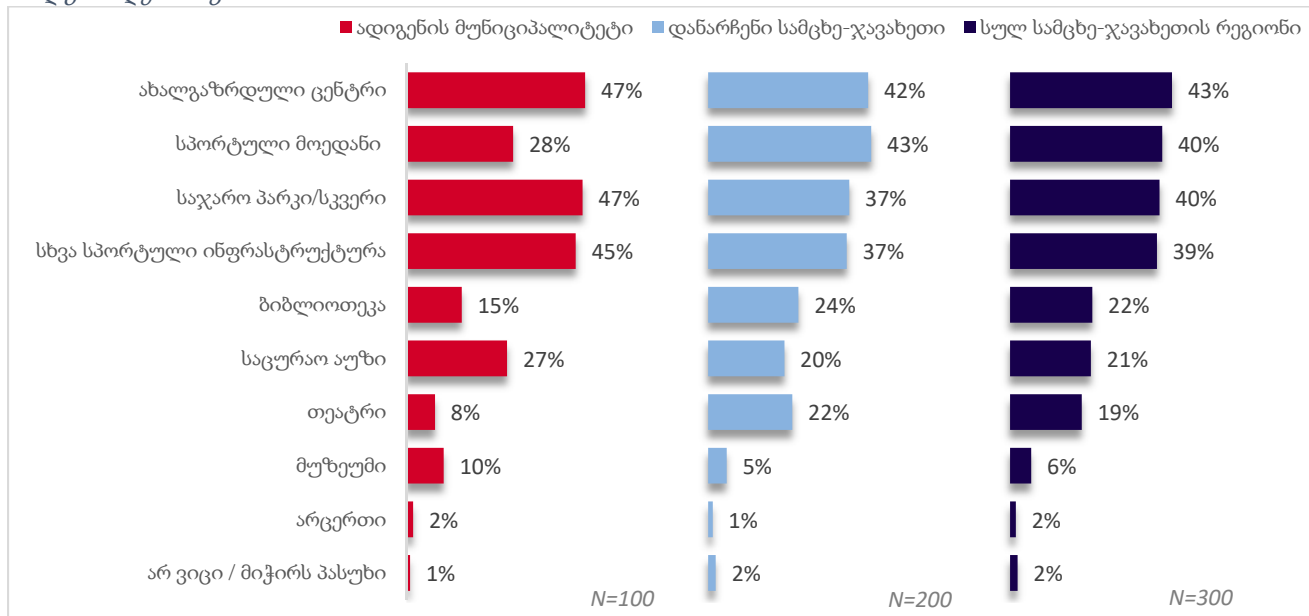
სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში *ქალაქის* ტიპის დასახლებაში, ძირითადად, საჯარო პარკის/სკვერის (86%), ბიბლიოთეკისა (82%) და სპორტული მოედნის (76%) არსებობაზე მიუთითეს. მნიშვნელოვანია, რომ *სოფლის* ტიპის დასახლებებში გამოკითხულთა 29% ამბობს, რომ არცერთი გასართობი/დასასვენებელი ადგილი არ არსებობს; 57% სპორტული მოედნის, 28% კი ბიბლიოთეკის არსებობაზე მიუთითებს.

რაც შეეხება იმ ადგილებს, რომელთა გამართული ფუნქციონირებაა პრიორიტეტული დასახლებაში ახალგაზრდებისთვის, აღმოჩნდა, რომ ოთხი ადგილია ყველაზე პრიორიტეტული **სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში**. ესენია: **ახალგაზრდული ცენტრი** (43%), **სპორტული მოედანი** (40%), **საჯარო პარკი/სკვერი** (40%) და **სხვა სპორტული ინფრასტრუქტურა** (39%). **ადიგენის მუნიციპალიტეტში** ოთხი ყველაზე ხშირად დასახელებული ობიექტების ჩამონათვალი იმეორებს რეგიონისას, თუმცა რიგითობა

შემდეგნაირია: ახალგაზრდული ცენტრი (47%), საჯარო პარკი/სკვერი (47%), სხვა სპორტული ინფრასტრუქტურა (45%), სპორტული მოედანი (28%).

ასაკის ჯგუფში მსგავსია ყველაზე ხშირად დასახლებული მეტად პრიორიტეტული ადგილები სხვადასხვა ასაკობრივი კატეგორიებისთვის. სპორტული მოედანი (14-17 – 43%, 18-23 – 36%, 24-29 – 52%) და საჯარო პარკი/სკვერი (14-17 – 37%, 18-23 – 51%, 24-29 – 37%) სახელდება დიდწილად სამივე ასაკობრივი ჯგუფის შემთხვევაში. ყველაზე პრიორიტეტულად სწორედ ეს ორი ობიექტი სახელდება დასახლების ტიპის მიხედვითაც. ქალაქში გამოკითხულთა 34% სპორტულ მოედანს მიიჩნევს მნიშვნელოვნად, სოფლის ტიპის დასახლებაში კი იმავეზე 49% მიუთითებს.

გრაფიკი # 32. გასართობი/დასასვენებელი ადგილები, რომელთა გამართული ფუნქციონირებაა პრიორიტეტული ახალგაზრდებისთვის

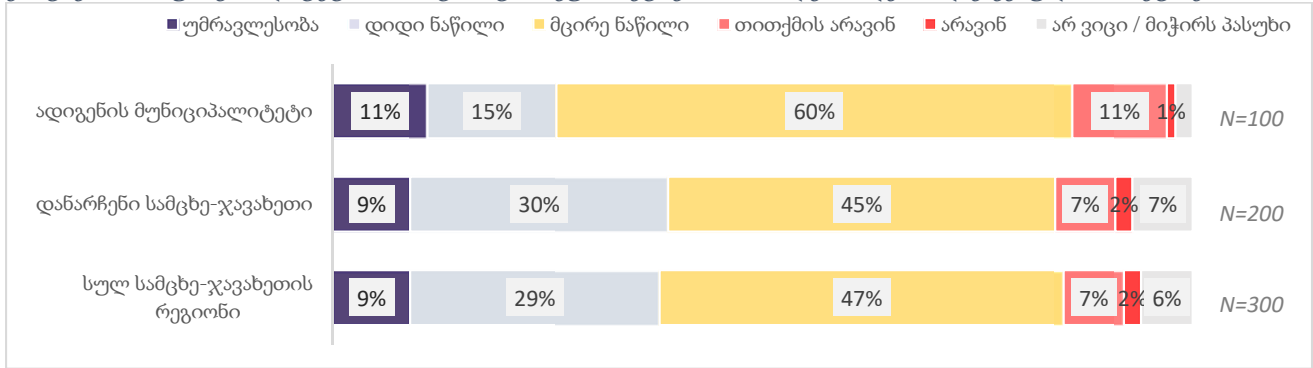

გართობისა და დასვენების თვალსაზრისით კვლევამ უჩვენა, რომ ბოლო 1-2 წლის განმავლობაში ყველაზე ხშირად რასაც უთმობდნენ დროს ახალგაზრდები სამცხე-ჯავახეთში იყო მუსიკის მოსმენა (76%), მეგობრებთან ერთად გართობა (61%) და ფილმების ყურება (53%). საინტერესოა, რომ ახალგაზრდების 68% არასდროს არ იყო დაკავებული ინტერნეტამაშებით, ხოლო 73% არასდროს არ ხატავდა, ცეკვავდა ან უკრავდა მუსიკალურ საკრავზე. ასევე, გამოკითხულთა 55% არ იყო დაკავებული ფოტოგრაფიით. ახალგაზრდების 40% ზოგჯერ იყო დაკავებული ტელევიზორის ყურებით. დაახლოებით მსგავსი განაწილებაა სამიზნე მუნიციპალიტეტსა და დანარჩენ სამცხე-ჯავახეთში.

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში გამოკითხულთა 38% მიუთითებს, რომ მათ მუნიციპალიტეტში სპორტით/ფიზიკური აქტივობით ახალგაზრდების უმრავლესობა/დიდი ნაწილია დაკავებული. **ადიგენის მუნიციპალიტეტში** იმავეს ახალგაზრდების 26% ამბობს. როგორც ზოგადად რეგიონში, ასევე ადიგენის მუნიციპალიტეტში, რესპონდენტთა დიდი ნაწილი იმაზე მიუთითებს, რომ მათ მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდების მცირე ნაწილი და/ან თითქმის არავინაა სპორტით/ფიზიკური აქტივობით დაკავებული.

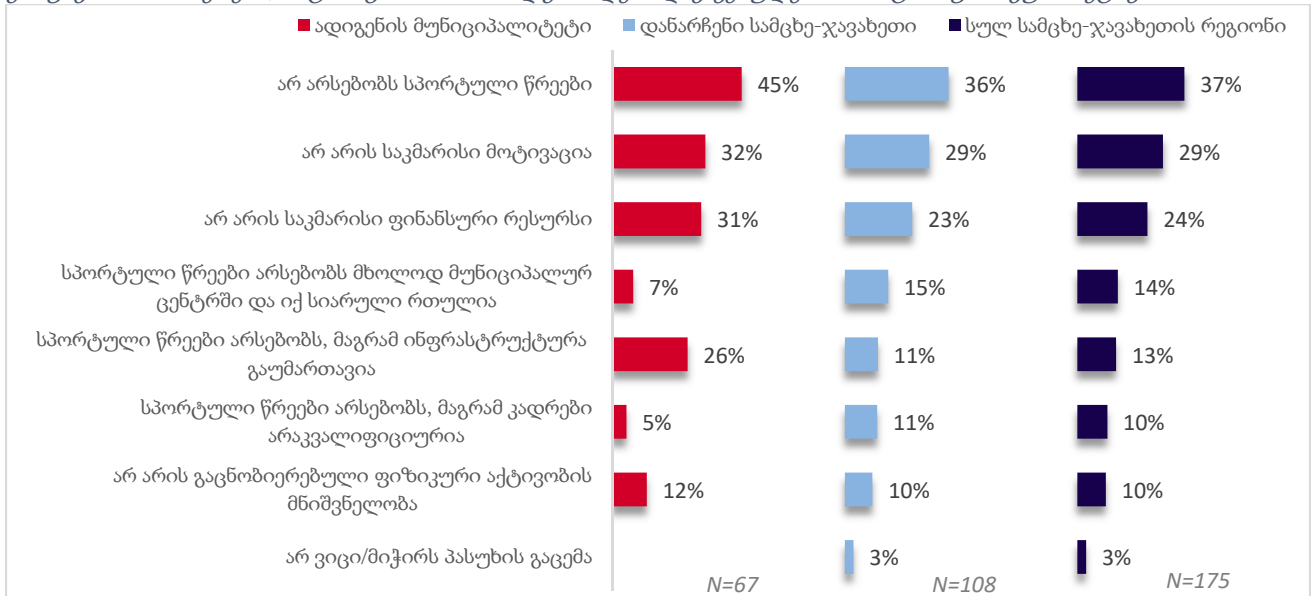
ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

გრაფიკი # 33. მუნიციპალიტეტში სპორტით/ფიზიკური აქტივობით ახალგაზრდების დაკავებულობის შეფასება

იმ რესპონდენტთაგან, ვინც აღნიშნა, რომ მათ მუნიციპალიტეტში სპორტით/ფიზიკური აქტივობით დაკავებულია ახალგაზრდების უმრავლესობა ან დიდი ნაწილი (38%), გამოკითხულთა აბსოლუტურმა უმრავლესობამ მიუთითა ფეხბურთი (95%). დასახელდა ასევე ახალგაზრდების დაკავება კრივით (34%), კალათბურთით (31%), ჩოგბურთით, რაგბით, ჭიდაობით (17%-17%) და სპორტის სხვა სახეობებით. რაც შეეხება მათ, ვინც განაცხადა, რომ სპორტით/ფიზიკური აქტივობით მათ მუნიციპალიტეტში დაკავებულია ახალგაზრდების მცირე ნაწილი ან არა, ამის მთავარ მიზეზად სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში სპორტული წრეების არარსებობა (37%) დაასახელეს. ასევე მიზეზებს შორის საკმარისი მოტივაციის არარსებობა (29%) და საკმარისი ფინანსური რესურსის არარსებობა (24%) დასახელდა. ადიგენის მუნიციპალიტეტში ყველაზე ხშირად დასახელებული სამი მიზეზი იმეორებს ზემოთ ჩამოთვლილს, თუმცა, ასევე აქ გამოკითხულთა მეოთხედი ინფრასტრუქტურის გაუმართაობაზე მიუთითებს (26%). რეგიონში სოფლის ტიპის დასახლებებში დიდწილად პრობლემურად აღინიშნა ის, რომ არ არსებობს სპორტული წრეები (46%), მაშინ როდესაც ქალაქში მთავარ მიზეზად კადრებისა (33%) და ფინანსური რესურსის (32%) არარსებობა/არასაკმარისობა გამოიკვეთა.

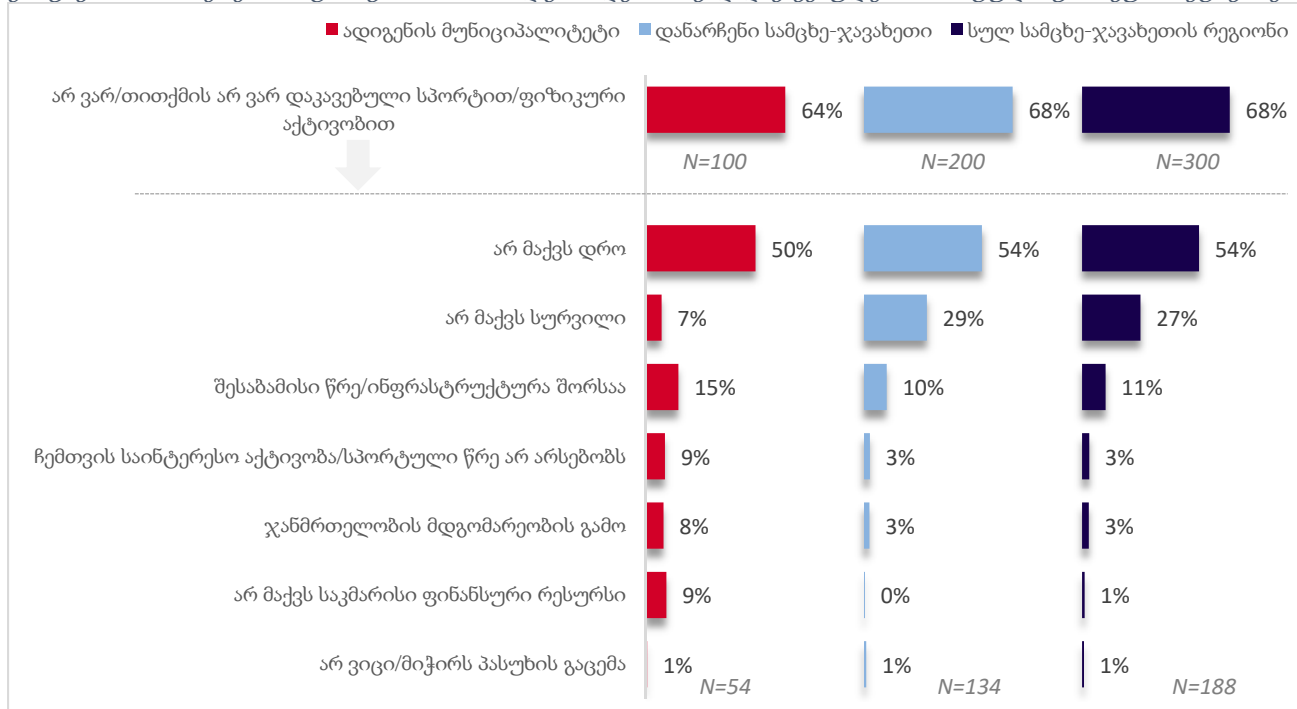
გრაფიკი # 34. მიზეზები, რატომაც არ არიან ახალგაზრდები დაკავებულები სპორტით/ფიზიკური აქტივობით

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

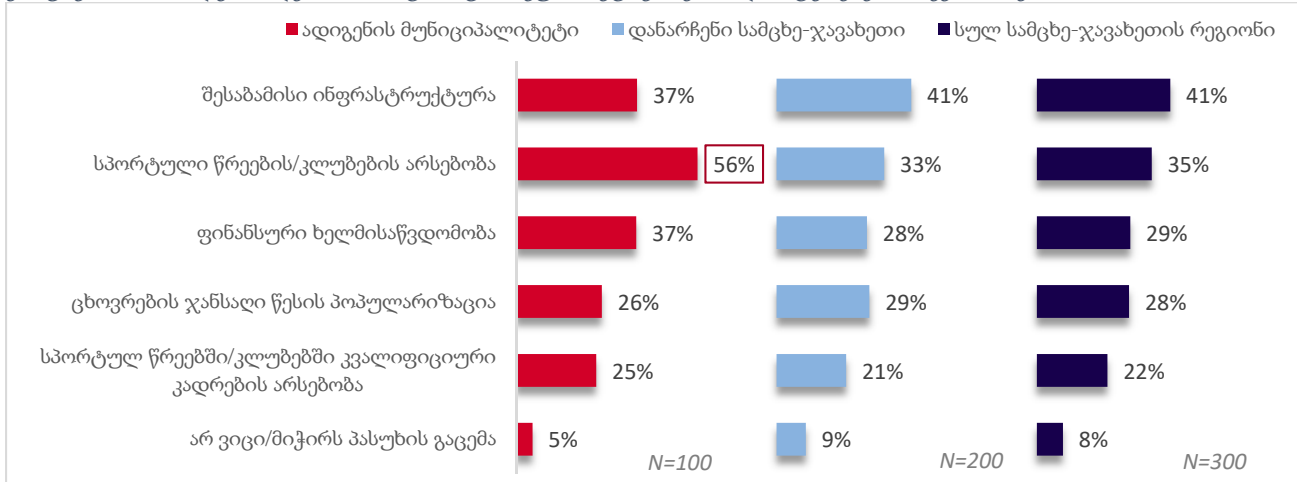
რაც შეეხება უშუალოდ კვლევის მონაწილეთა ფიზიკურ/სპორტულ აქტიურობას, კვლევამ უჩვენა, რომ როგორც ზოგადად სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში, ასევე ადიგენის მუნიციპალიტეტსა და დანარჩენ რეგიონში ახალგაზრდების მესამედია დაკავებული სპორტით/ფიზიკური აქტივობებით სულ მცირე, კვირაში 3 საათი მაინც. სხვები კი სპორტს/ფიზიკურ აქტივობას დროს საერთოდ ან იმაზე უფრო იშვიათად უთმობენ, ვიდრე თვეში რამდენჯერმეა. იმ მიზეზებზე საუბრისას, რის გამოც თავად არ არიან რესპონდენტები სპორტით/ფიზიკური აქტივობით დაკავებული, მათ ყურადღება გაამახვილეს ორ მთავარ მიზეზზე სამცხე-ჯავახეთში. ესენია *დროის არქონა* (54%) და *სურვილის არქონა* (27%). ადიგენის მუნიციპალიტეტში აღნიშნულის მთავარ მიზეზად დროის არქონა სახელდება (50%).

გრაფიკი # 35. მიზეზები, რატომაც არ არიან ახალგაზრდები თავად დაკავებულები სპორტული/ფიზიკური აქტივობებით

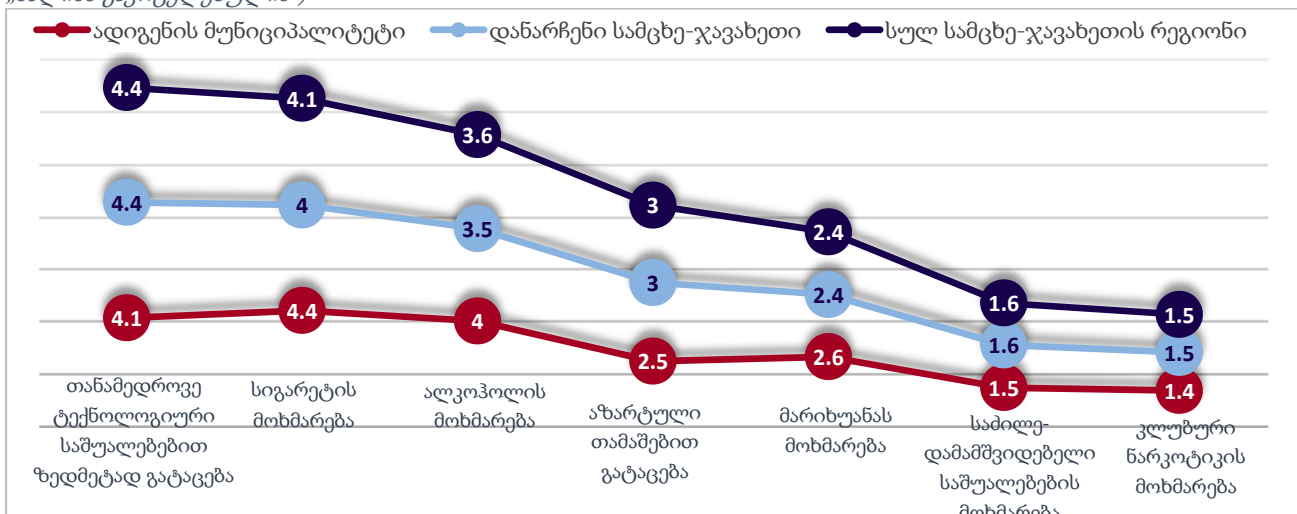
რაც შეეხება იმას, თუ როგორ შეიძლება მეტი ახალგაზრდის დაინტერესება სპორტით/ფიზიკური აქტივობით, კვლევამ უჩვენა, რომ **სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში** ათიდან ოთხი რესპონდენტი თვლის, რომ ამისთვის მნიშვნელოვანია *შესაბამისი ინფრასტრუქტურა* (41%), მესამედი *სპორტული წრეებისა და კლუბების არსებობა* თვლის მექანიზმად (35%). ასევე, ათიდან სამი გამოკითხული ასახელებს *ფინანსურ ხელმისაწვდომობას* (29%) და *ცხოვრების ჯანსაღი წესის პოპულარიზაციას* (28%). ადიგენის მუნიციპალიტეტში უმრავლესობა ახალგაზრდების სპორტით დაინტერესებისთვის არსებითად სპორტული წრეების/კლუბების არსებობას მიიჩნევს (56%).

გრაფიკი # 36. ახალგაზრდების სპორტით/ფიზიკური აქტივობების დაინტერესების მექანიზმები

როგორც კვლევის შედეგები მოწმობს რეგიონში სხვადასხვა სარისკო ქცევაა გავრცელებული. რესპონდენტებმა ქცევების გავრცელების ინტენსივობა 5-ქულიან სკალაზე შეაფასეს, სადაც „1“ ნიშნავდა, რომ ქცევა საერთოდ არ არის გავრცელებული მათ დასახლებაში, „5“ კი ნიშნავდა, რომ ქცევა ძალიანაა გავრცელებული. აღმოჩნდა, რომ სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ყველაზე გავრცელებულია ისეთი სარისკო ქცევები, როგორებიცაა თანამედროვე ტექნოლოგიებით (სოციალური ქსელები, ინტერნეტი) გატაცება (4.4 ქულა) და სიგარეტის მოხმარება (4.1 ქულა). საკმაოდაა ასევე გავრცელებული ალკოჰოლის მოხმარება (3.6 ქულა), აზარტული თამაშებით გატაცება (3 ქულა) და მარიხუანას მოხმარება (2.4 ქულა). რაც შეეხება კლუბური ნარკოტიკებისა (1.5) და სამილე-დამამშვიდებელი საშუალებების (1.6) მოხმარებას, მათი გავრცელება შედარებით იშვიათია. ადიგენის მუნიციპალიტეტში ყველაზე გავრცელებულ სარისკო ქცევად სიგარეტის მოხმარება დასახელდა (4.4 ქულა).

გრაფიკი # 37. სარისკო ქცევების გავრცელება დასახლებაში (შეფასება „1“ – „საერთოდ არ არის გავრცელებული“, „5“ – „ძალიან გავრცელებულია“)

აღსანიშნავია, რომ *თვისებრივი კვლევის* ფარგლებში ახალგაზრდებმა ისეთი სარისკო ქცევების გავრცელებაზე გაამახვილეს ყურადღება ადიგენის მუნიციპალიტეტში, როგორებიცაა ალკოჰოლის მოხმარება და სიგარეტის მოწევა, ასევე აზარტული თამაშებით ახალგაზრდების გატაცება. ფოკუსური დისკუსიების მონაწილეთა შეფასებით, უმუშევრობა, ამასთან სპორტულ აქტივობებში ჩართვის ხელმისაწვდომობის არარსებობა განაპირობებს სარისკო ქცევების გავრცელებას. სწორედ ამიტომ, განსაკუთრებით სპორტული დარბაზებისა და ინფრასტრუქტურის მოწყობა როგორც ქალაქში, ასევე სოფლის ტიპის დასახლებებში არის მნიშვნელოვანი ახალგაზრდების აზრით.

დისკუსია და რეკომენდაციები

ადიგენის მუნიციპალიტეტში ჩატარებული კვლევის შედეგები უჩვენებს, რომ ახალგაზრდებისთვის განკუთვნილი აქტივობები შეზღუდული და ერთფეროვანია. ისინი უმეტესად მუნიციპალურ ცენტრებში ტარდება, რაც, ტრანსპორტთან შეზღუდული ხელმისაწვდომობის პირობებში, მეტ დაბრკოლებს უქმნის ახალგაზრდებს სოფლის ტიპის დასახლებებიდან. ამ უკანასკნელთათვის გამოწვევაა ასევე ინტერნეტზე შეზღუდული წვდომა.

ახალგაზრდების დიდი ნაწილი რეგიონშიც და ადიგენის მუნიციპალიტეტშიც არ არის ინფორმირებული მუნიციპალური ახალგაზრდული პროგრამებისა და სერვისების შესახებ. ახალგაზრდებისთვის მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში თავად ახალგაზრდების ჩართულობა ძალიან დაბალია. მართალია, ადიგენის მუნიციპალიტეტში მეტი ახალგაზრდა ამბობს, რომ ახალგაზრდებისთვის განკუთვნილი აქტივობების ინიციატორები თავად ახალგაზრდები არიან, ვიდრე დანარჩენ რეგიონში (44% და 34%, შესაბამისად), მაგრამ ადიგენში ჩატარებულმა თვისებრივმა კვლევამ უჩვენა, რომ ახალგაზრდების პროცესებში ჩართულობა ძალიან დაბალია. ეს ეხება როგორც მოხალისეობრივ საქმიანობაში მონაწილეობას, ასევე სხვადასხვა სამოქალაქო აქტივობასა და გადაწყვეტილების მიღების პროცესს. ხაზგასმული იყო, რომ აქტიურია ახალგაზრდების პატარა ჯგუფი, უმრავლესობა კი პასიურია. ამის მიზეზად ყველაზე მეტი გამოკითხული სურვილის არქონას ასახელებს, რაც, თვისებრივი კვლევის შედეგებს თუ გავითვალისწინებთ, მხარდაჭერის მოლოდინის არარსებობას შეიძლება უკავშირდებოდეს. ახალგაზრდებს არ აქვთ იმედი, რომ მათ ინიციატივას მხარს დაუჭერენ გადაწყვეტილების მიმღები პირები (ადგილობრივი თვითმმართველობა) თუ თავად მათი თანატოლები. ამას ემატება სიზარმაცე. თუმცა, მთავარ მიზეზად შეიძლება მაინც სამოქალაქო აქტივობის მნიშვნელოვნების გაუცნობიერებლობა მივიჩნიოთ და ასევე, არაინფორმირებულობა ჩართულობის მექანიზმების თაობაზე. ეს განსაკუთრებით ხაზგასმული იყო თვისებრივი კვლევის მონაწილეთა მიერ, რადგან ადიგენის კვლევის ფარგლებში კი გაუცნობიერებლობაზე, როგორც დაბალი სამოქალაქო აქტივიზმის მიზეზზე, გამოკითხულთა 35% მიუთითებს რეგიონში.

ახალგაზრდებისთვის განსაკუთრებული გამოწვევაა დასაქმება. სწორედ ამ თვალსაზრისით ხელშეწყობის მნიშვნელობას გაესვა ხაზი რეგიონში ყველაზე მეტი ახალგაზრდის მიერ (48%). საგულისხმოა, რომ ეს გამოწვევა უფრო აქტუალურია ადიგენის მუნიციპალიტეტისთვის (62%), ვიდრე დანარჩენი რეგიონისთვის (46%). აღსანიშნავია, რომ პროფესიული უნარ-ჩვევების დახვეწასა (38%) და სტაჟირების პროგრამებზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფასთან ერთად (33%), სამცხე-

ჯავახეთის რეგიონში ახალგაზრდების ყველაზე დიდი წილი აღნიშნავს, რომ ქართული ენის შესწავლა/დახვეწაში დახმარებაა ის, რაც ახალგაზრდებს დასაქმებაში დაეხმარებოდა (39%). ეს ფაქტორი საერთოდ არაა მნიშვნელოვანი ადიგენის მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდებისთვის (1%), დანარჩენ რეგიონში კი ეს არის მთავარი (44%).

გარდა დასაქმებისა, განსაკუთრებულ გამოწვევას ახალგაზრდებისთვის გართობისა და დასვენებისთვის ადგილებზე ხელმისაწვდომობის არარსებობა/შეზღუდული ხელმისაწვდომობა წარმოადგენს. ეს განსაკუთრებით აქტუალურია ადიგენის მუნიციპალიტეტისთვის, სადაც არცერთ დასასვენებელ/გასართობ ადგილზე ხელი არ მიუწვდება ახალგაზრდების 42%-ს (დანარჩენი რეგიონი - 20%). ახალგაზრდული ცენტრია ის ადგილი, რომლის ფუნქციონირებაც პრიორიტეტულია რეგიონში ახალგაზრდების ყველაზე დიდი ნაწილისთვის ყველგან. ამგვარი ცენტრის, შეკრებებისთვის სივრცეებისა და არაფორმალური განათლების სერვისებზე ხელმისაწვდომობის არსებობა რომ განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, ეს გამოიკვეთა ადიგენში ჩატარებული თვისებრივი კვლევის ფარგლებშიც. ამასთან, კვლევის შედეგებმა ისიც უჩვენა, რომ მნიშვნელოვანია ახალგაზრდებს ჰქონდეთ წვდომა სპორტულ წრეებსა თუ სხვადასხვა ინფრასტრუქტურაზე, რაც, გარდა ცხოვრების ჯანსაღი წესისა, არსებითია იმ სარისკო ქცევებთან საბრძოლველად, რომლებიც გავრცელებულია ახალგაზრდებში. მათ შორის, ერთ-ერთი ყველაზე პრობლემური ალკოჰოლის მოხმარებაა.

სპორტულ ინფრასტრუქტურაზე ხელმისაწვდომობა, ახალგაზრდული ცენტრების არსებობა, შეკრებებისთვის სივრცეებსა და არაფორმალურ განათლებაზე წვდომა მნიშვნელოვნადაა შეფასებული. არაფორმალურ განათლებაზე ხელმისაწვდომობა განსაკუთრებით კრიტიკულად ჩაითვალა, პირველ რიგში, პროცესებში ჩართულობის გასაზრდელად.

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ახალგაზრდების უმრავლესობა მიიჩნევს, რომ მათი უფლება დაცულია (64%), მეოთხედის შეფასებით კი, მათი უფლებები ნაწილობრივად დაცული (26%). მართალია, გამოკითხულთა მეოთხედს უჭირს დაასახელოს, მათი რომელი უფლება არ არის დაცული ან ნაწილობრივად დაცული (24%), მაგრამ ასევე მეოთხედი მიუთითებს იმაზე, რომ გამოხატვის თავისუფლება არ არის დაცული/ნაწილობრივად დაცული (26%). ასეთ უფლებებზე გამოკითხულთა 15% შრომით უფლებებს, 10% კი - ცხოვრების ღირსეული პირობების უფლებას ასახელებს.

მართალია, სამცხე-ჯავახეთში კვლევის მონაწილეთა უმრავლესობას რაიმე ნიშნით დისკრიმინაციის გამოცდილება არ ჰქონია. თუმცა, აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ რეგიონში გამოკითხული ახალგაზრდების მესამედი ამბობს, რომ ერთხელ მაინც ჰქონია მის მიმართ ეკონომიკური მდგომარეობის გამო დისკრიმინაციის შემთხვევას ადგილი (27%). ასევე, აღინიშნა განათლების დონის, (17%), ასაკის (17%) და საცხოვრებელი ადგილის (10%) გამო დისკრიმინაციის შემთხვევები.

უახლოესი 2-3 წლის მანძილზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ახალგაზრდების 39% აფიქსირებს შიდა მიგრაციის განზრახვას, რაც ოთხი მთავარი მიზეზით აიხსნება. კერძოდ, დასაქმების უკეთესი შესაძლებლობა (50%), რაც ყველაზე მეტისთვისაა შიდა მიგრაციის მიზეზი; უკეთეს განათლებაზე ხელმისაწვდომობა (34%), საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება (26%) და უკეთესი ცხოვრების პირობები (26%).

გარე მიგრაციაზე რესპონდენტთა მეხუთედი ფიქრობს რეგიონში (21%). ადიგენის

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

მუნიციპალიტეტში კი ამგვარ განზრახვას მეტი ახალგაზრდა აფიქსირებს (34%). დანარჩენ სამცხე-ჯავახეთში ეს მაჩვენებელი 19%-ია. გარე მიგრაციის/ქვეყნის დატოვების მთავარი მიზეზები ყველგან დასაქმების უკეთეს შესაძლებლობას, უკეთეს განათლებაზე ხელმისაწვდომობასა და საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესებას უკავშირდება.

რაც შეეხება ამ ეტაპზე საკუთარი ცხოვრებით კმაყოფილებას, ყველა ფაქტორის გათვალისწინებით, სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ახალგაზრდები უფრო კმაყოფილები არიან თავიანთი ცხოვრებით, ვიდრე უკმაყოფილოები (შეფასება 5.1 ქულა მაქსიმალური 7-დან). ეს მაჩვენებელი უფრო დაბალია ადიგენის მუნიციპალიტეტში (საშუალო შეფასება - 4.2 ქულა), ვიდრე დანარჩენ სამცხე-ჯავახეთში (საშუალო ქულა - 5.2).

კვლევის ამ და სხვა შედეგებზე დაყრდნობით, მნიშვნელოვანია:

- ☐ შეკრებებისთვის, დისკუსიებისა და არაფორმალური განათლებისთვის სივრცეების შექმნა;
- ☐ სამოქალაქო აქტივიზმის მნიშვნელოვნების შესახებ ცნობიერების ამაღლება და ინფორმირება ჩართულობის მექანიზმების შესახებ;
- ☐ სპორტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა როგორც ქალაქის, ასევე სოფლის ტიპის დასახლებებში და ცხოვრების ჯანსაღი წესის პოპულარიზაცია;
- ☐ პროფესიული უნარ-ჩვევების შეძენა-დახვეწისთვის უფროსი ასაკის ახალგაზრდებისთვის სპეციალური პროგრამების/ტრენინგ კურსების შეთავაზება. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია მეწარმეობის ხელშემწყობი პროგრამების შეთავაზება ახალგაზრდებისთვის, სადაც განსაკუთრებული აქცენტი რეგიონის და კონკრეტულად ადიგენის მუნიციპალიტეტის ტურისტული პოტენციალის გამოყენების შესაძლებლობებზე გაკეთდება;
- ☐ ინგლისური ენის შემსწავლელი კურსების ორგანიზება ადიგენის მუნიციპალიტეტში, დანარჩენ რეგიონში კი - ქართული ენის შემსწავლელი კურსების ორგანიზება ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთათვის;
- ☐ ახალგაზრდული ორგანიზაციების/თემების გაძლიერება ახალგაზრდობის სფეროსთვის მნიშვნელოვანი ცოდნის გადაცემით, რისთვისაც აუცილებელია შესაბამისი სატრენინგო მოდულების შექმნა;
- ☐ ახალგაზრდობის საკითხების მნიშვნელოვნების აღიარება და ადგილობრივ მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდობის საქმეებზე ფოკუსირებული, სულ მცირე, ერთი თანამშრომლის არსებობა. ამასთან, აუცილებელია მისი და შესაბამისი მიმართულების თანამშრომელთა გადამზადება სფეროსთვის რელევანტური ცოდნით.